

Πρόγραμμα Μεταπτυχιακών Σπουδών
«ΝΕΕΣ ΜΟΡΦΕΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ ΚΑΙ ΜΑΘΗΣΗΣ»

ΔΙΠΛΩΜΑΤΙΚΗ ΕΡΓΑΣΙΑ

Του/Της Γεωργακά Θεοδώρας

A.M.: 4272020005

ΘΕΜΑ: «Η ενδοοικογενειακή βία και ο ρόλος του σχολείου: Στάσεις και αντιλήψεις εκπαιδευτικών πρωτοβάθμιας εκπαίδευσης του νομού Αττικής»

Ελληνικά

ΘΕΜΑ: «Domestic violence and the role of school: Attitudes and views of primary school teachers in the prefecture of Attica»

Αγγλικά

ΕΞΕΤΑΣΤΙΚΗ ΕΠΙΤΡΟΠΗ

ΓΛΥΚΕΡΙΑ ΡΕΠΠΑ	ΛΕΚΤΟΡΑΣ ΤΜΗΜΑΤΟΣ ΨΥΧΟΛΟΓΙΑΣ	ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΝΕΑΠΟΛΙΣ, ΠΑΦΟΣ	ΕΠΙΒΛΕΠΟΥΣΑ
ΑΝΑΣΤΑΣΙΑ ΡΕΠΠΑ	ΑΠΟΧΩΡΗΣΑΣΑ ΚΑΘΗΓΗΤΡΙΑ	ΑΣΠΑΙΤΕ	ΜΕΛΟΣ ΕΞΕΤΑΣΤΙΚΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ
ΑΝΑΣΤΑΣΙΑ ΖΗΣΗ	ΚΑΘΗΓΗΤΡΙΑ ΤΜΗΜΑΤΟΣ ΚΟΙΝΩΝΙΟΛΟΓΙΑΣ	ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΑΙΓΑΙΟΥ	ΜΕΛΟΣ ΕΞΕΤΑΣΤΙΚΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ

ΡΟΔΟΣ, 2024

Περιεχόμενα

ΘΕΩΡΗΤΙΚΟ ΜΕΡΟΣ

Περίληψη	1
1. Εισαγωγή	2
2. Το Πλαίσιο της Οικογένειας.....	3
3. Ενδοοικογενειακή Βία	4
3.1. Ορισμός.....	4
4. Μορφές – Είδη Παιδικής Κακοποίησης.....	5
4.1. Σωματική Κακοποίηση	6
4.2. Συναισθηματική Κακοποίηση	6
4.3. Παραμέληση.....	7
4.4. Σεξουαλική Κακοποίηση	7
5. Αίτια Ενδοοικογενειακής Βίας.....	8
6. Επιπτώσεις	10
6.1. Επιπτώσεις Ενδοοικογενειακής Βίας	10
7. Επιπτώσεις Παιδικής Κακοποίησης	11
7.1. Συνέπειες Σωματικής Κακοποίησης.....	11
7.2. Συνέπειες Συναισθηματικής Κακοποίησης.....	11
7.3. Συνέπειες Σεξουαλικής Κακοποίησης.....	12
8. Οργάνωση Πρωτοβάθμιας Εκπαίδευσης στην Ελλάδα.....	13
9. Ενδοοικογενειακή Βία και Σχολείο	14
10. Στάσεις των Δασκάλων Απέναντι στη Βία	16
11. Σκοπός & ερευνητικά ερωτήματα	19

ΕΡΕΥΝΗΤΙΚΟ ΜΕΡΟΣ

12. Συλλογή δεδομένων.....	19
----------------------------	----

13. Ερευνητικό-στατιστικό εργαλείο	19
14. Ανάλυση δεδομένων.....	20
15. Δημογραφικά στοιχεία.....	20
16. Ειδικό μέρος.....	27
17. Ανάλυση ANOVA – Συζήτηση	44
18. Συμπεράσματα.....	49
Ελληνική Βιβλιογραφία.....	52
Ξενόγλωσση Βιβλιογραφία	54
Παράρτημα	59

Πίνακας Σχημάτων και Διαγραμμάτων

Πίνακας 1. Πίνακας δημογραφικών στοιχείων	26
Πίνακας 2	28
Πίνακας 3	28
Πίνακας 4	28
Πίνακας 4	28
Πίνακας 5	29
Πίνακας 6	29
Πίνακας 7	29
Πίνακας 8	30
Πίνακας 9	30
Πίνακας 10.....	30
Πίνακας 11.....	31
Πίνακας 12.....	31
Πίνακας 13.....	31
Πίνακας 14.....	32
Πίνακας 16. Κακοποίηση σωματικής φύσεως.....	33
Πίνακας 17. Κακοποίηση σεξουαλικής φύσεως	34
Πίνακας 18. Κακοποίηση συναισθηματικής φύσεως.....	35
Πίνακας 19. Παραμέληση	36
Πίνακας 20. Παιδική Εργασία	37
Πίνακας 21. Κακοποίηση σωματικής φύσεως.....	38
Πίνακας 22. Κακοποίηση σεξουαλικής φύσεως.....	40
Πίνακας 23. Κακοποίηση συναισθηματικής φύσεως.....	41
Πίνακας 24. Παραμέληση	42
Πίνακας 25. Παιδική Εργασία	43
Πίνακας 26. Ανάλυση ANOVA για τη δημογραφική κατηγορία «Φύλο». Όλες οι διαφορές εντοπίζονται μεταξύ του γκρουπ 3 και των υπολοίπων.	46
Πίνακας 27. Ανάλυση ANOVA για τη δημογραφική κατηγορία «Ηλικία». Όλες οι διαφορές εντοπίζονται μεταξύ του γκρουπ 3 και των υπολοίπων.	46
Πίνακας 28. Ανάλυση ANOVA για τη δημογραφική κατηγορία «Προϋπηρεσία». Όλες οι διαφορές εντοπίζονται μεταξύ του γκρουπ 3 και των υπολοίπων.....	48
Σχήμα 1. Φύλο	21
Σχήμα 2. Ηλικία.....	22
Σχήμα 3. Μορφωτικό Επίπεδο.....	23
Σχήμα 4. Οικογενειακή κατάσταση	24
Σχήμα 5. Παιδιά.....	25

Σχήμα 6. Πρωτοβάθμια διεύθυνση	26
Σχήμα 8. Είναι συχνό φαινόμενο στο σχολείο σας παιδί το οποίο έχει υποστεί σεξουαλική κακοποίηση από το σπίτι;	75
Σχήμα 9	76
Σχήμα 10. Είναι συχνό φαινόμενο στο σχολείο σας παιδί το οποίο είναι παραμελημένο από το σπίτι;	77
Σχήμα 11. Είναι συχνό φαινόμενο στο σχολείο σας παιδί το οποίο εξαναγκάζεται από το σπίτι του σε παιδική εργασία;	77
Σχήμα 12. Στα χρόνια που βρίσκεστε στο σχολείο, έχετε αναφέρει περιστατικό κακοποίησης; ..	78
Σχήμα 13. Στα χρόνια που βρίσκεστε στο σχολείο, έχετε παρατηρήσει χωρίς να αναφέρετε περιστατικό κακοποίησης;	79
Σχήμα 14. Κατά την άποψή σας ποια είναι η πιο κατάλληλη στιγμή να αναφέρετε περιστατικό παιδικής κακοποίησης;	79
Σχήμα 15. Στα χρόνια που βρίσκεστε στο σχολείο είναι συχνό φαινόμενο κάποιο παιδί να έχει υποστεί σωματική κακοποίηση από το σπίτι;	80
Σχήμα 16. Η σεξουαλική κακοποίηση από το σπίτι είναι φαινόμενο το οποίο συναντάτε τακτικά;	81
Σχήμα 17. Η συναισθηματική κακοποίηση από το σπίτι είναι φαινόμενο το οποίο συναντάτε τακτικά;	81
Σχήμα 18. Η παραμέληση από το σπίτι είναι φαινόμενο το οποίο συναντάτε τακτικά;	82
Σχήμα 19. Η παιδική εργασία είναι φαινόμενο το οποίο συναντάτε τακτικά;	83
Σχήμα 20. Παρόλο που γνωρίζατε κάποιο περιστατικό κακοποίησης, αποφασίσατε να μην το αναφέρετε.	83

Ο δρόμος προς την επιτυχία δεν είναι πάντοτε στρωμένος με ροδοπέταλα. Έτσι και η δική μου ακαδημαϊκή πορεία συνάντησε δυσκολίες και εμπόδια. Όμως, η επιβλέπουσα καθηγήτρια της διπλωματικής μου εργασίας, κυρία Γλυκερία Ρέππα, ήταν εκεί για να παρέχει την πολύτιμη βοήθειά της καθ' όλη τη διάρκεια της συνεργασίας μας. Θα ήθελα να την ευχαριστήσω, λοιπόν, για τη στήριξη και τις συμβουλές που μου παρείχε. Επίσης, θέλω να ευχαριστήσω την οικογένειά μου (τους γονείς μου, Ιωάννη και Άννα-Μαρία, και τον αδερφό μου, Κωνσταντίνο) για την αμέριστη ψυχολογική στήριξη που μου προσέφεραν και την υπομονή τους καθ' όλη τη διάρκεια του ακαδημαϊκού αυτού ταξιδιού. Τέλος, θα ήθελα να αφιερώσω την εργασία αυτή σε ένα μέλος της οικογένειάς μου το οποίο χάσαμε κατά τη διάρκεια του μεταπτυχιακού αυτού προγράμματος, αλλά όσο ήταν μαζί μας, φρόντιζε πάντοτε να μου θυμίζει τη σημασία του να είμαι δυνατή και να μην παρατάω καμία μου προσπάθεια. Γιαγιά, σ' αγαπώ και ελπίζω να είσαι υπερήφανη.

Περίληψη

Στην παρούσα εργασία μελετάται το θέμα της ενδοοικογενειακής βίας τόσο βιβλιογραφικά όσο και ερευνητικά. Η εργασία εστιάζεται στον αντίκτυπο που έχει η ενδοοικογενειακή βία στη ζωή και ψυχοσύνθεση των παιδιών, καθώς και στο ρόλο που έχουν το σχολείο και οι εκπαιδευτικοί στην πρόληψη και διαχείριση τέτοιων φαινομένων, αλλά και στην κατάλληλη ενημέρωση των μαθητών πάνω σε τέτοια περιστατικά. Πιο συγκεκριμένα, στο πρώτο κεφάλαιο καθορίζεται το πλαίσιο της οικογένειας από κοινωνιολογικής απόψεως και ποιος ο ρόλος της στην κοινωνικοποίηση του παιδιού. Στο δεύτερο κεφάλαιο επιχειρείται η εννοιολογική αποσαφήνιση του όρου της βίας γενικότερα αλλά και της ενδοοικογενειακής βίας ειδικότερα. Επιπλέον, στο τρίτο κεφάλαιο παρουσιάζονται οι μορφές με τις οποίες μπορούν να εκδηλωθούν τόσο η ενδοοικογενειακή βία όσο και η παιδική κακοποίηση, ενώ στο τέταρτο γίνεται μια παρουσίαση των αιτιών που συντελούν στην εμφάνιση τέτοιων περιστατικών βίας στα πλαίσια της οικογένειας. Στο πέμπτο και τελευταίο κεφάλαιο της βιβλιογραφικής ανασκόπησης παρουσιάζονται οι συνέπειες που βιώνουν τα παιδιά που είναι θύματα ή μάρτυρες βίας.

ΘΕΩΡΗΤΙΚΟ ΜΕΡΟΣ

1. Εισαγωγή

Τα τελευταία 50 χρόνια, η ενδοοικογενειακή βία έχει αναγνωριστεί ως ένα σοβαρό κοινωνικό πρόβλημα, που τελικά επηρεάζει πολλά άτομα παγκοσμίως (Cho & Wilke, 2010). Αυτή ορίζεται ως ο έλεγχος του ενός ατόμου πάνω στο άλλο σε μια σχέση, η οποία περιλαμβάνει κυρίως τη σωματική επίθεση (χτυπήματα, σπρωξίματα) και τη σεξουαλική κακοποίηση.

Σύμφωνα με τους Baker και Cunningham (2009) η ενδοοικογενειακή βία εκδηλώνεται με διάφορους τρόπους και έχει θεωρηθεί από ορισμένους πως έχει άμεσες και έμμεσες μορφές. Η έμμεση κακοποίηση μπορεί να προκύψει από βία μεταξύ των γονέων, φαινόμενο κατά το οποίο τα παιδιά δεν αποτελούν αντικείμενο άμεσης κακοποίησης. Ωστόσο, παιδιά που γίνονται μάρτυρες ενδογονικής βίας, χωρίς απαραίτητα να τη βιώνουν άμεσα, μπορεί ακόμα να αισθανθούν τα αποτελέσματά της. Πολύ συχνά τα παιδιά χαρακτηρίζονται ως μάρτυρες ενδοοικογενειακής βίας, γεγονός που τους δίνει έναν παθητικό ρόλο στην όλη κατάσταση, εφόσον δεν είναι οι άμεσα εμπλεκόμενοι. Ωστόσο, πολύ συχνά τα παιδιά αυτά προσπαθούν να προβλέψουν και να αξιολογήσουν τον ρόλο τους στην πρόκληση της βίας αυτής. Οι Callaghan, Alexander, Sixsmith και Chiara Fellin (2018) υποστηρίζουν ότι είναι περιοριστικό να θεωρηθεί η ενδοοικογενειακή βία ως κακοποίηση μεταξύ συντρόφων αποκλειστικά, περιπτώσεις δηλαδή όπου τα παιδιά γίνονται αντιληπτά ως απλά «επηρεαζόμενα» από την κακοποίηση. Δεν είναι απλά παθητικοί μάρτυρες, ούτε απλά εκτίθενται σε βία και κακοποίηση. Εν αντιθέσει τη βιώνουν άμεσα και σε καθημερινή βάση, όπως και οι ενήλικες.

Τα θύματα της ενδοοικογενειακής βίας δεν είναι μόνο εκείνα που επηρεάζονται άμεσα από αυτήν, όπως είναι τα άτομα που δέχονται σωματική, συναισθηματική, λεκτική ή σεξουαλική κακοποίηση, αλλά και τα άτομα που είναι μάρτυρες της βίας αυτής. Σύμφωνα με δεδομένα που συγκεντρώθηκαν από έρευνες ανάμεσα στο 1987 και το 2005 εκτιμάται ότι περισσότερα από 275 εκατομμύρια παιδιά παγκοσμίως εκτέθηκαν σε ενδοοικογενειακή βία κατά τη διάρκεια της παιδικής τους ηλικίας. Μάλιστα οι επιπτώσεις στη ζωή των παιδιών αυτών είναι τεράστιες. Βιώνουν έντονα συναισθηματικά και

συμπεριφορικά προβλήματα, όπως κατάθλιψη, άγχος και έντονο στρες, έχουν χαμηλή αυτοεκτίμηση και εμφανίζουν επιθετική συμπεριφορά (Abrahams, Casey & Daro, 1992). Ο ρόλος των εκπαιδευτικών στην πρόληψη αλλά και τη διαχείριση περιστατικών ενδοοικογενειακής βίας με άμεσα θύματα τα παιδιά είναι ιδιαίτερα κρίσιμος. Αν και δεν μπορούν να επηρεάσουν σε μεγάλο βαθμό την κατάσταση που επικρατεί στο σπίτι, μπορούν να επηρεάσουν με θετικό και ουσιαστικό τρόπο τα παιδιά μιλώντας μαζί τους και προσπαθώντας να τους εκπαιδεύσουν πάνω στην αντιμετώπιση τέτοιου είδους φαινομένων (Gilligan, 1998· Goldman, 2007).

2. Το Πλαίσιο της Οικογένειας

Η οικογένεια είναι ένας καθολικός κοινωνικός θεσμός ο οποίος συναντάται σε όλες τις σύγχρονες και ιστορικές κοινωνίες. Είναι η βασικότερη μονάδα κοινωνικής οργάνωσης και αποτελεί απαραίτητο συστατικό στοιχείο της ανθρώπινης κοινωνίας (Μουσούρου, 1989). Κατέχει κεντρικό ρόλο στα πλαίσια της κοινωνικής δομής, αφού αποτελεί το πρωτογενές κοινωνικό περιβάλλον μέσα στο οποίο τα παιδιά κοινωνικοποιούνται, μαθαίνουν πρότυπα και συμπεριφορές και διαμορφώνουν την προσωπικότητα και τον ψυχισμό τους. Οι οικογένειες ως κοινωνικές ομάδες αποτελούν μονάδες παραγωγής ανθρώπινων προσωπικοτήτων (Δασκαλάκης, 2014). Ο άνθρωπος μέσα στα πλαίσια της οικογένειας διδάσκεται για πρώτη φορά την έννοια της αγάπης, της αξιοπρέπειας, του ήθους και της ακεραιότητας, γεγονός που έχει ως αποτέλεσμα τη διαμόρφωση της ηθικής ακεραιότητάς του (Μουσούρου, 2006).

Όπως αναφέρει η Μυλωνάκου – Κεκέ (2009), σε ένα κοινωνικό υπεσύστημα το οποίο συνεχώς εξελίσσεται, η σχέση των συστημάτων του σχολείου και της οικογένειας συνεξελίσσεται και αυτή έχοντας στο επίκεντρό τους τα παιδιά – μαθητές. Το σχολείο μαζί με την οικογένεια αποτελούν τους δύο βασικούς πυλώνες ανάπτυξης και εξέλιξης των μαθητών, οι οποίοι ενεργούν, όχι μόνο ανεξάρτητα ο ένας από τον άλλο, αλλά και σε διαρκή αλληλεξάρτηση μεταξύ τους, δημιουργώντας κατά αυτόν τον τρόπο ποικιλόμορφες και πολύπλοκες σχέσεις σχετικά με τον βαθμό στον οποίο επιδρούν στο εκάστοτε παιδί. Οι υποχρεώσεις της οικογένειας απέναντι στο σχολείο και την κοινωνία γενικότερα (όσον αφορά το παιδί) είναι η κάλυψη των βιολογικών του αναγκών, η παροχή συναισθηματικής

φροντίδας και ασφάλειας, η εξασφάλιση των απαραίτητων στοιχείων για την ανάπτυξη μιας υγιούς προσωπικότητας καθώς και η διασφάλιση της σωστής κοινωνικοποίησής του μαθαίνοντας σε αυτό δεξιότητες που ευνοούν την ανάπτυξη του κοινωνικού συνόλου (Παρασκευόπουλος, 1984· Μυλωνάκου – Κεκέ, 1999).

3. Ενδοοικογενειακή Βία

3.1. Ορισμός

Προκειμένου να προσδιοριστεί η έννοια της ενδοοικογενειακής βίας, αδήριτη ανάγκη αποτελεί να γίνει πρώτα αναφορά στον γενικότερο όρο της βίας. Ως βία, λοιπόν, θεωρείται οποιοδήποτε είδος σωματικής, λεκτικής ή ψυχολογικής κακοποίησης που ασκεί ένας άνθρωπος σε ένα άτομο ή μια ομάδα ατόμων, ανεξαρτήτως εάν η κακοποίηση αυτή διενεργείται μία φορά ή κατ' εξακολούθηση (Spinellis, 1997).

Η ενδοοικογενειακή βία αναφέρεται σε πράξεις βίας που συμβαίνουν μεταξύ ατόμων που έχουν, ή είχαν, μια στενή σχέση σε οικογενειακό περιβάλλον (Morgan & Chadwick, 2009). Αυτές οι πράξεις περιλαμβάνουν σωματική, σεξουαλική, συναισθηματική και ψυχολογική κακοποίηση. Η ενδοοικογενειακή βία διαπράττεται συχνότερα από άνδρες εναντίον των συντρόφων τους (Phillips & Vandenbroek, 2014). Ο δράστης συνήθως είναι ένα άτομο με τάσεις εξουσίας, ο οποίος προβαίνει σε κακοποιητικές συμπεριφορές απέναντι σε ασθενέστερα μέλη της οικογένειάς του με σκοπό να επιβεβαιώσει την κυριαρχία του. Συχνά δε, ο ίδιος ο θύτης υπήρξε θύμα βίας κατά τη διάρκεια της παιδικής του ηλικίας και μέσω της αντιστροφής των ρόλων κατά τη διάρκεια της ενήλικης πια ζωής του εξασφαλίζει το αίσθημα της παντοδυναμίας που δεν είχε μικρότερος (Χλωπτσιούδης, 2007).

Η ενδοοικογενειακή βία ενάντια στις γυναίκες είναι ένα παγκόσμιο φαινόμενο ανεξαρτήτως εθνικότητας, κοινωνικοοικονομικής κατάστασης, ηλικίας και θρησκείας. Παρά το γεγονός πως άνδρες, παιδιά, ακόμα και ηλικιωμένοι μπορεί να είναι θύματα ενδοοικογενειακής βίας, η πλειοψηφία των θυμάτων είναι γυναίκες που κακοποιούνται από τους συντρόφους τους (Silva Alves & Prado, 2021).

Σύμφωνα με τους Harne και Radford (2008), η βία στην οποία εκτίθενται τα παιδιά είτε ως απλοί παρατηρητές είτε και ως θύματα επηρεάζει βαθύτατα τον ψυχισμό τους. Μάλιστα, πολλοί θύτες εντάσσουν στη βία τα παιδιά τους προσπαθώντας να κακοποιήσουν τη μητέρα. Καταφέρνουν έτσι να διατηρήσουν όλη τους την οικογένεια σε κατάσταση φόβου. Τα συμπεράσματα από την πρώτη πανελλαδική επιδημιολογική έρευνα σχετικά με αυτό το φαινόμενο που διεξήχθη σε πανελλαδικό επίπεδο είναι πως τα παιδιά - μάρτυρες της ενδοοικογενειακής βίας πολλές φορές αναλαμβάνουν δράση προκειμένου να προστατεύσουν τις μητέρες και τα αδέρφια τους, σταματώντας να είναι απλά παθητικοί παρατηρητές. Αποκτούν με αυτόν τον τρόπο δικές τους στρατηγικές αντιμετώπισης της βίας (Αρτινοπούλου, Φαρσεδάκης, Ζουλινάκη, Κατσίκη, Ξυδοπούλου & Παπαμιχαήλ, 2003).

4. Μορφές – Είδη Παιδικής Κακοποίησης

Στα πλαίσια της ενδοοικογενειακής βίας εντάσσεται και η κακοποίηση των παιδιών. Ο όρος αυτός περιγράφει την κατάσταση κατά την οποία οι ενήλικες που έχουν αναλάβει τη φροντίδα ενός ανήλικου παιδιού επιτρέπουν ή προκαλούν και οι ίδιοι ακόμα συνθήκες στέρησης ή και κακοποίησης με αποτέλεσμα την πρόκληση σωματικών, κοινωνικών ή και ψυχολογικών διαταραχών (Μπαμπινιώτης, 2002). Μάλιστα, η έκθεση και μόνο παιδιών σε καταστάσεις ενδοοικογενειακής βίας αποτελεί μια μορφή παιδικής κακοποίησης. Ο εξαναγκασμός ενός παιδιού να είναι μάρτυρας επεισοδίων βίας μέσα στο ίδιο του το οικογενειακό περιβάλλον αποτελεί ταυτόχρονα σωματική και ψυχολογική κακοποίηση (Richards, 2011· Goddard & Bedi, 2010).

Οι μορφές της παιδικής κακοποίησης που εντοπίζονται στην εγχώρια και τη διεθνή βιβλιογραφία και θα οριστούν και θα αναλυθούν στα υποκεφάλαια που ακολουθούν είναι οι εξής: α) σωματική κακοποίηση, β) συναισθηματική κακοποίηση, γ) παραμέληση και δ) σεξουαλική κακοποίηση.

Τέλος, σημαντικό είναι να αναφερθεί πως στα είδη της παιδικής κακοποίησης ανήκει πλέον και η παιδική εργασία, η οποία μπορεί να επηρεάσει σε μεγάλο βαθμό αρνητικά τον ψυχισμό του παιδιού (Αντωνιάδης, 2015).

4.1. Σωματική Κακοποίηση

Ο όρος «σωματική βία» αναφέρεται στον τραυματισμό και την κακοποίηση ενός παιδιού που δεν οφείλονται σε ατυχήματα. Οι κακώσεις που προκαλούνται από την άσκηση σωματικής βίας είναι συχνότερες στα άκρα του παιδιού, ενώ πολλές παρατηρούνται ακόμα και στο κεφάλι του. Πολλές φορές η βία εις βάρος του παιδιού από τους κηδεμόνες του διενεργείται ως μέθοδος πειθαρχίας ή ακόμα και ως τιμωρία και ενδέχεται σε ακραίες περιπτώσεις να οδηγήσει ακόμα και στο θάνατό του (Αβραμικά, Λαφαζάνη & Στεφανούση, 2013).

4.2. Συναισθηματική Κακοποίηση

Μια ακόμη μορφή κακοποίησης η οποία είναι αρκετά διαδεδομένη αλλά λιγότερο διακριτή είναι εκείνη της συναισθηματικής κακοποίησης. Ως συναισθηματική κακοποίηση ορίζεται η κατ' εξακολούθηση ψυχολογική κακομεταχείριση ενός παιδιού από άτομα του οικείου περιβάλλοντος, η οποία οδηγεί σε ελλιπή κοινωνική, νοητική και ψυχολογική εξέλιξη του (Πετρουλάκης, 1987). Επιπρόσθετα, ως συναισθηματική ή ψυχολογική κακοποίηση του παιδιού νοείται ακόμα και η έλλειψη μητρικής ή πατρικής στοργής και φροντίδας προς το πρόσωπό του. Το συγκεκριμένο είδος βίας είναι δύσκολο να αναγνωρισθεί δεδομένου ότι δεν υπάρχουν εμφανή σημάδια κακοποίησης στο θύμα. Ωστόσο, κάποια από τα συμπτώματα που μπορούν να παρατηρηθούν σε ένα παιδί που έχει κακοποιηθεί ψυχολογικά είναι τα προβλήματα συμπεριφοράς, η μειωμένη επίδοση στο σχολείο, η δυσκολία στον ύπνο, οι διατροφικές διαταραχές, η νυχτερινή ενούρηση και το τραύλισμα (Iwaniec, 2006).

Οι προαναφερθείσες συμπεριφορές συνήθως προκαλούν προβλήματα στις σχέσεις των παιδιών με τους συνομηλικούς τους καθώς τείνουν να περιθωριοποιούνται από τους τελευταίους. Η συναισθηματική κακοποίηση αποτελεί εμπόδιο στην ομαλή εξέλιξη του ατόμου δεδομένου ότι είναι ένα άτομο που λόγω της βίας που έχει δεχτεί έχει σχηματίσει στρεβλή εικόνα για τον εαυτό του και τον κόσμο που τον περιβάλλει. Ζει συνεχώς σε καταστάσεις φόβου, άγχους και ανασφάλειας, με αποτέλεσμα να αντιμετωπίζει δυσκολία στην κοινωνική του προσαρμογή (Πετρουλάκης, 1987).

4.3. Παραμέληση

Η παραμέληση αποτελεί μία από τις πιο συχνές μορφές παιδικής κακοποίησης, η οποία συνυπάρχει συνήθως με αυτή της συναισθηματικής κακοποίησης. Ως παραμέληση ορίζεται η αποτυχημένη προσπάθεια του ατόμου που έχει αναλάβει την κηδεμονία του παιδιού να καλύψει τις βασικές του ανάγκες (Chatzifotiou, 2005). Ωστόσο, σύμφωνα με τον Παγκόσμιο Οργανισμό Υγείας (1999) δεν γίνεται αναφορά στην περίπτωση που ο γονέας αδυνατεί να παράσχει στο παιδί του τα απαραίτητα λόγω οικονομικής ένδειας, καθώς σε αυτή την περίπτωση δεν τίθεται θέμα παραμέλησης. Οι βασικές ανάγκες αφορούν την παροχή τροφής, στέγης, νερού, υπόδησης, εκπαίδευσης, προστασίας, φροντίδας και αγάπης.

Ένα από τα χαρακτηριστικότερα παραδείγματα όσον αφορά την ελλιπή παροχή τροφής στο παιδί είναι η αδυναμία αυτού να αναπτυχθεί σωματικά, κάτι που παρατηρείται συνήθως από τους εκπαιδευτικούς του συγκεκριμένου μαθητή. Η παραμέληση της στέγης συνήθως εκδηλώνεται μέσω του εξαναγκασμού του παιδιού να κοιμάται σε δομές φιλοξενίας, ενώ η παραμέληση των εκπαιδευτικών αναγκών του εμφανίζεται με την κατ' εξακολούθηση αδικαιολόγητη απουσία του από το σχολικό περιβάλλον (Αβραμικά, Λαφαζάνη & Στεφανούση, 2013).

Η παραμέληση αποτελεί ένα είδος παθητικής βίας και έχει δύο εκφάνσεις, τη σωματική και την ψυχολογική. Η πρώτη σχετίζεται με τη στέρηση φαγητού, ασφάλειας, ιατρικής περίθαλψης και στέγης, ενώ η τελευταία αφορά στην έλλειψη της στοργής, της αγάπης και της υποστήριξης των γονέων προς το παιδί. Αξιοσημείωτο είναι επίσης το γεγονός ότι πολλά παραμελημένα παιδιά προέρχονται από ευκατάστατες οικογένειες και υψηλά κοινωνικά στρώματα (Αντωνιάδης, 2015).

4.4. Σεξουαλική Κακοποίηση

Σύμφωνα με τους Κοτσιλίνη και Μαλαμάκη (2007) η σεξουαλική κακοποίηση ανηλίκου αναφέρεται στην συμμετοχή ή και έκθεση του τελευταίου σε πράξεις σεξουαλικού περιεχομένου. Συνήθως οι τελευταίες ξεκινούν με πρωτοβουλία του ενηλίκου ο οποίος πιθανότατα ανήκει στο οικείο περιβάλλον του παιδιού και προχωρώντας στις πράξεις

αυτές στοχεύει στην σεξουαλική ικανοποίησή του. Στα περιστατικά σεξουαλικής κακοποίησης ανηλικού παρατηρείται ένα συγκεκριμένο μοτίβο συμπεριφορών που είναι ίδιο. Ο θύτης συνήθως αναπτύσσει μια σχέση εμπιστοσύνης και εξάρτησης με το θύμα ενώ το τελευταίο δεν αντιλαμβάνεται πλήρως την έννοια και το περιεχόμενο της κακοποίησης. Τα τελευταία χρόνια η σεξουαλική βία με δέκτες τα παιδιά έχει λάβει τεράστιες διαστάσεις, καθώς αναδεικνύει πρότυπα βίας και εξουσίας τα οποία συνοδεύονται από φαινόμενα απομόνωσης και περιθωριοποίησης (Phillips & Vandebroek, 2014).

Οι λόγοι που συντελούν στην εκδήλωση φαινομένων σεξουαλικής κακοποίησης είναι η δυστυχημένη ζωή στα πλαίσια της οικογένειας, η χρήση ναρκωτικών ουσιών, η φτώχεια ή ακόμα και μια ενδεχόμενη σεξουαλική κακοποίηση των γονέων κατά την παιδική τους ηλικία. Επίσης, η ελλιπής σεξουαλική διαπαιδαγώγηση στα πλαίσια του σχολείου συμβάλλει στην προώθηση φαινομένων σεξουαλικής κακοποίησης ανηλικών, καθώς οι τελευταίοι δεν έχουν σωστή και επαρκή ενημέρωση και έτσι αδυνατούν να συνειδητοποιήσουν το κίνητρο του γονέα – θύτη (Πρεκατέ & Γιωτάκος, 2005).

Τα συμπτώματα που αναδεικνύουν τη σεξουαλική κακοποίηση που πιθανόν να έχει υποστεί ένα παιδί είναι τα τραύματα στο στέρνο ή τους γλουτούς, τα αιματώματα, οι πόνοι, η ανεξήγητη αιμορραγία, η ενούρηση, τα προβλήματα συμπεριφοράς, οι διαταραχές του ύπνου και της όρεξης, καθώς και οι τάσεις φυγής από την οικία (Πρεκατέ & Γιωτάκος, 2005· Phillips & Vandebroek, 2014).

Η σεξουαλική κακοποίηση απειλεί την γενετική αξιοπρέπεια των παιδιών, καθώς όταν το τελευταίο πέφτει θύμα σεξουαλικής βίας, είναι αδύνατον να προβεί σε συναίνεση λόγω της ανηλικότητάς του αφενός και της αδυναμίας κατανόησης των πράξεών του αφετέρου (Αβραμικά, Λαφαζάνη & Στεφανούση, 2013). Τέλος, είναι σημαντικό να τονιστεί πως θύτες της σεξουαλικής κακοποίησης ανηλικών ενδέχεται πέρα από ενήλικες να αποτελούν και παιδιά μεγαλύτερης ηλικίας τα οποία λόγω του αναπτυξιακού τους σταδίου φέρουν ευθύνη απέναντι στο θύμα (Ινστιτούτο Υγείας του Παιδιού, 2007).

5. Αίτια Ενδοοικογενειακής Βίας

Τα άτομα που τείνουν να ασκούν βία σε παιδιά φαίνεται πως παρουσιάζουν παρόμοια χαρακτηριστικά μεταξύ τους. Τα τελευταία αναφέρονται στη βιβλιογραφία ως

προσδιοριστές επικινδυνότητας και στοχεύουν στην πρόληψη φαινομένων παιδικής κακοποίησης (Munro, 2006).

Καταρχάς, ένας βασικός παράγοντας που οδηγεί τους γονείς σε κακοποιητική συμπεριφορά απέναντι στα παιδιά τους είναι η κοινωνικοοικονομική τους κατάσταση. Φαίνεται, λοιπόν, ότι πολλοί γονείς που ανήκουν στην εργατική τάξη και είναι χαμηλά αμειβόμενοι πάσχουν από κατάθλιψη και δυσκολεύονται να ανταποκριθούν στις ανάγκες των παιδιών τους, με αποτέλεσμα να δημιουργούνται προβλήματα και εντάσεις στα πλαίσια της οικογένειας (Chatzifotiou, 2005).

Ένα ακόμη χαρακτηριστικό που παρουσιάζουν οι γονείς – κακοποιητές είναι ο εθισμός τους στο αλκοόλ ή τις ναρκωτικές ουσίες, γεγονός που οδηγεί στην εμφάνιση ανάρμοστης συμπεριφοράς στα πλαίσια της οικογένειας (Chatzifotiou, 2005). Μάλιστα πολλοί γονείς – θύτες που βρίσκονται εθισμένοι σε εξαρτησιογόνες ουσίες εμφανίζουν ένα αίσθημα ανεπάρκειας και χαμηλής αυτοπεποίθησης και νιώθουν αβοήθητοι με αποτέλεσμα να δυσκολεύονται να ανταποκριθούν στις ανάγκες της οικογένειάς τους (Χλωπτσιούδης, 2007).

Επιπροσθέτως, πολλοί ενήλικες που έχουν δεχθεί βία ή ήταν μάρτυρες ενδοσυζυγικής κακοποίησης στην παιδική τους ηλικία είναι πολύ πιθανό να ασκήσουν βία και στα μέλη της οικογένειάς τους. Αυτό συμβαίνει διότι η προσωπικότητα αυτών των ατόμων έχει διαμορφωθεί με βάση πρότυπα βίαιης συμπεριφοράς, οπότε θεωρούν τη βία ως επιθυμητό και αποτελεσματικό τρόπο ικανοποίησης των επιθυμιών τους ή επιβολής της πειθαρχίας (Αρτινοπούλου et al., 2003· Χλωπτσιούδης, 2007).

Παρατηρείται επίσης πως γυναίκες που κακοποιούνται από τους συζύγους τους, τείνουν να ασκούν βία και εκείνες στα παιδιά τους. Σε αυτό το σημείο είναι απαραίτητο να αναφερθεί πως ακόμα και αν σε μια οικογένεια παρατηρούνται οι παραπάνω προσδιοριστές επικινδυνότητας αυτό δεν σημαίνει πως τα παιδιά κακοποιούνται, όπως αντίστοιχα είναι δυνατό να παρατηρηθεί κακοποίηση ανηλίκου και χωρίς την ύπαρξη αυτών των συνθηκών (Χλωπτσιούδης, 2007).

6. Επιπτώσεις

6.1. Επιπτώσεις Ενδοοικογενειακής Βίας

Τα παιδιά επηρεάζονται πάρα πολύ και με ποικίλους τρόπους από την ενδοοικογενειακή βία. Η τελευταία συχνά συνοδεύεται από άλλους κύριους αναπτυξιακούς παράγοντες κινδύνου για το παιδί, όπως η φτώχεια και το χαμηλό μορφωτικό επίπεδο του κηδεμόνα (Fantuzzo, Boruch, Beriama, Atkins & Marcus, 1997). Παιδιά που μεγαλώνουν σε βίαιες οικογένειες υπάρχει κίνδυνος να εμπλακούν σε επεισόδια βίας νιώθοντας την ανάγκη να ζητήσουν βοήθεια ή πιστεύοντας ότι αποτελούν τα ίδια την αιτία της διαμάχης.

Τα παιδιά συχνά είναι ακούσια θύματα περιστατικών βίας ενήλικων μελών της οικογένειας. Η ενδοοικογενειακή βία θέτει ένα παιδί σε αυξημένο κίνδυνο για σωματική και σεξουαλική κακοποίηση. Οι Kaufman και Henrich (2000) εκτιμούν ότι περίπου το 40% των παιδιών που είναι μάρτυρες ενδοοικογενειακής βίας έχουν επίσης κακοποιηθεί σωματικά. Η σοβαρότητα μάλιστα της ενδοοικογενειακής βίας αποτελεί προγνωστικό παράγοντα για την σοβαρότητα της παιδικής κακοποίησης (DiLauro, 2004).

Το άτομο που κακοποιεί τη μητέρα αποτελεί συνήθως το ίδιο άτομο που κακοποιεί και τα παιδιά (Wilden, Williamson & Wilson, 1991). Δεν είναι όμως λίγες οι περιπτώσεις εκείνες όπου οι μητέρες που ζουν σε περιβάλλοντα βίας κακοποιούν σωματικά και συναισθηματικά τα παιδιά τους (Margolin & Gordis, 2003· Lutenbacher, Cohen & Conner, 2004).

Σύμφωνα με τον Knapp (1998) τα παιδιά είναι πολύ πιθανό να αναπτύξουν αρνητικές ψυχολογικές επιδράσεις όντας παρατηρητές ενδοοικογενειακής βίας, ιδιαίτερα εάν είναι μάρτυρες συχνών και σοβαρών περιστατικών τέτοιου είδους. Τα βρέφη που μεγαλώνουν σε σπίτια γεμάτα βία τείνουν να αντιμετωπίζουν δυσκολίες στον ύπνο και στο φαγητό με αποτέλεσμα να είναι πολύ αδύναμα και λιποβαρή. Παιδιά σχολικής ηλικίας που είναι μάρτυρες ενδοοικογενειακής βίας ενδέχεται να παρουσιάσουν αλλαγή στην συμπεριφορά τους. Η σχολική τους επίδοση μπορεί να μειωθεί ή το παιδί ενδέχεται να παραπονεθεί για ασαφείς σωματικούς πόνους όπως πονοκεφάλους ή στομαχόπονους. Τα παιδιά αυτής της ηλικίας είναι πιθανό να αρχίσουν να αισθάνονται υπεύθυνα για τα περιστατικά βίας που εκδηλώνονται στα πλαίσια της οικογένειάς τους.

Οι έφηβοι που είναι θύματα ή μάρτυρες ενδοοικογενειακής βίας νιώθουν συναισθήματα οργής, ντροπής και προδοσίας. Αυτά τα συναισθήματα μπορεί να εκδηλωθούν με επαναστατικές συμπεριφορές, όπως η εγκατάλειψη του σχολείου, η χρήση ναρκωτικών ουσιών και η κατανάλωση αλκοόλ.

7. Επιπτώσεις Παιδικής Κακοποίησης

7.1. Συνέπειες Σωματικής Κακοποίησης

Οι συνέπειες που μπορεί να προκληθούν σε ένα παιδί από την κακοποιητική συμπεριφορά που δέχεται είναι πολλές και δυσμενείς και σχετίζονται με τη συναισθηματική, την προσωπική, τη νοητική ακόμα και τη σωματική ανάπτυξή του. Το τραύμα, όμως, που αφήνει πίσω της η κακοποίηση επηρεάζει το παιδί για την υπόλοιπη ζωή του (Everson, 1997).

Οι μακροπρόθεσμες εγκεφαλικές βλάβες καθώς και ο θάνατος αποτελούν τις δυσμενέστερες συνέπειες που βιώνει ένα παιδί που κακοποιείται σωματικά. Πιο συγκεκριμένα, οι βλάβες αυτές συνεπάγονται την πρόκληση νοητικής υστέρησης, κώφωσης, τύφλωσης, επιληπτικών κρίσεων καθώς και σωματικής αναπηρίας στο κακοποιημένο παιδί. Επιπλέον, οι εγκεφαλικές βλάβες μπορούν να οδηγήσουν σε διαταραχές τόσο στη συμπεριφορά όσο και την ψυχική υγεία του ατόμου (Everson, 1997).

Οι συνέπειες στην ψυχοσυναισθηματική ανάπτυξη του παιδιού είναι πολλές. Μερικές από αυτές αποτελούν η χαμηλή αυτοεκτίμηση, η ανάπτυξη φοβιών, η επιθετικότητα και η δυσκολία στην ανάπτυξη ισχυρών δεσμών εμπιστοσύνης με άλλα άτομα. Τα κακοποιημένα παιδιά πολλές φορές εμφανίζουν μαθησιακές δυσκολίες, ενώ καθυστερούν να αναπτύξουν τον λόγο τους. Τέλος, σε αρκετές περιπτώσεις τα παιδιά αυτά οδηγούνται σε παραβατικές συμπεριφορές μέσω της χρήσης ναρκωτικών ουσιών, της κατανάλωσης αλκοόλ καθώς και σε εγκατάλειψη του σπιτιού (Kaufman & Zigler, 1989).

7.2. Συνέπειες Συναισθηματικής Κακοποίησης

Τα παιδιά που έχουν υποστεί συναισθηματική κακοποίηση φαίνεται ότι έχουν έντονο άγχος και κατάθλιψη αλλά και μια συνεχή ανασφάλεια για τη ζωή τους. Τα παιδιά αυτά δυσκολεύονται να ανταποκριθούν στις σχολικές τους υποχρεώσεις, ενώ αδυνατούν να συμπεριληφθούν από τους συνομηλίκους τους και την κοινωνία. Επίσης, γίνονται επιθετικά προσπαθώντας να αποκτήσουν τον έλεγχο του περιβάλλοντός τους ή ακόμα και απαθή με έντονες συναισθηματικές αντιδράσεις. Στην ενήλικη ζωή τους τα άτομα αυτά αδυνατούν να δημιουργήσουν σχέσεις εμπιστοσύνης με άλλους ανθρώπους, ενώ παρουσιάζουν έλλειψη ενδιαφέροντος για τους γύρω τους. Δυσκολεύονται να συνθέσουν σχέσεις συνεργασίας στη δουλειά τους, ενώ δυσκολεύονται να είναι αποδοτικοί σε αυτή. Τέλος, παρουσιάζουν έντονες συναισθηματικές διακυμάνσεις (Παρασκευόπουλος, 1985).

7.3. Συνέπειες Σεξουαλικής Κακοποίησης

Οι επιπτώσεις στον οργανισμό αλλά και τον ψυχισμό ενός παιδιού που έχει κακοποιηθεί σεξουαλικά είναι μεγάλες. Ιδιαίτερα οι ψυχικές επιπτώσεις που προκύπτουν από την κακοποίησή του είναι αυτές οι οποίες παραμένουν αναλλοίωτες και επιμένουν στον χρόνο. Τα ψυχοσωματικά συμπτώματα και οι διαταραχές στη συμπεριφορά αποτελούν τους κύριους τρόπους εκδήλωσης της σεξουαλικής κακοποίησης. Η ηλικία του παιδιού, το στάδιο της ψυχοσωματικής του ανάπτυξης καθώς και η σχέση του με τον θύτη αποτελούν τους παράγοντες που επηρεάζουν τις διαταραχές της συμπεριφοράς (Goodyear-Brown, 2012).

Το κακοποιημένο παιδί ενδέχεται να παρουσιάσει διαταραχή στις διατροφικές του συνήθειες καθώς και δυσκολία στον ύπνο. Πολύ συχνά τα κακοποιημένα παιδιά τείνουν να σωματοποιούν το άγχος και να παραπονιούνται για πονοκεφάλους και κοιλιακό άλγος. Επίσης, εμφανίζουν υποεπίδοση στις σχολικές τους υποχρεώσεις, χαμηλή εκτίμηση του εαυτού τους, υπερκινητικότητα και επιθετική συμπεριφορά (Goodyear-Brown, 2012). Επιπλέον, ενδέχεται να παρουσιάσουν παραβατική συμπεριφορά στην ενήλικη ζωή τους και να κάνουν χρήση εξαρτησιογόνων ουσιών (Simons, Wurtele & Durham, 2008).

Σημαντικό είναι να αναφερθεί πως πολλοί θύτες σεξουαλικής βίας είχαν υπάρξει στην παιδική τους ηλικία θύματα σεξουαλικής κακοποίησης (Αγάθωνος – Γεωργοπούλου, 2008). Το γεγονός αυτό καθιστά επιτακτική την ανάγκη για έγκαιρο εντοπισμό των

περιστατικών σεξουαλικής κακοποίησης σε παιδιά. Αγόρια τα οποία κατά την παιδική τους ηλικία κακοποιήθηκαν σεξουαλικά είχαν αυξημένες πιθανότητες να παρουσιάσουν κάποια διαταραχή στον καθορισμό της σεξουαλικότητάς τους. Επιπροσθέτως, τα παιδιά αυτά τείνουν να αναπτύσσουν προβληματικές διαπροσωπικές σχέσεις με δυσκολία στην ανάπτυξη στενών δεσμών (Simons, Wurtele & Durham, 2008).

Η αδυναμία ανάπτυξης σταθερού δεσμού με πρόσωπο φροντίδας σε παιδιά ηλικίας 2 – 5 ετών οδηγεί πολλές φορές στην ανάπτυξη συναισθηματικών διαταραχών αλλά και σε βλάβες σε συγκεκριμένα τμήματα του εγκεφάλου. Οι τελευταίες είναι αποτέλεσμα των τραυματικών εμπειριών της προσχολικής ηλικίας και έχουν αρνητική επίδραση στη σκέψη, τη μνήμη και τη συμπεριφορά. Επίσης, επηρεάζουν τη λειτουργία του εγκεφάλου καθώς και άλλα συστήματα του οργανισμού, όπως το ανοσοποιητικό και το νευρικό σύστημα (Finkelhor, 1994).

Με βάση τα προαναφερθέντα στοιχεία αποδεικνύεται η καταλυτική σημασία της πρόληψης φαινομένων κακοποίησης παιδιών αλλά και της υποστηρικτικής και θεραπευτικής παρέμβασης από διεπιστημονικές ομάδες. Γίνεται επίσης κατανοητή η σημασία των εναλλακτικών μορφών παιδικής προστασίας με επίκεντρο την κοινότητα, όπως είναι η αναδοχή.

8. Οργάνωση Πρωτοβάθμιας Εκπαίδευσης στην Ελλάδα

Η πρωτοβάθμια εκπαίδευση απαρτίζει το πρώτο μέρος της δεκάχρονης υποχρεωτικής εκπαίδευσης και καλύπτει έξι τάξεις (από την Α' έως τη Στ'). Προσφέρεται σε Δημοτικά Σχολεία και αφορά παιδιά ηλικίας από 6 έως 12 ετών.

Σύμφωνα με το Νόμο 1566/1985 για τη δομή και λειτουργία της πρωτοβάθμιας και δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης, σκοπός της πρώτης είναι να συντελέσει στην ολοκληρωμένη, αρμονική και ισόρροπη ανάπτυξη των διανοητικών και ψυχοσωματικών ικανοτήτων των μαθητών, προκειμένου, ανεξαρτήτως του φύλου και της καταγωγής τους, να έχουν τη δυνατότητα να χτίσουν ολοκληρωμένες προσωπικότητες. Οι στόχοι που τίθενται στην πρωτοβάθμια εκπαίδευση σχετίζονται με την ανάδειξη των ενδιαφερόντων του μαθητή και την καλλιέργεια δεξιοτήτων, την παροχή ίσων ευκαιριών μάθησης για όλα τα παιδιά, την προώθηση της πολιτισμικής και γλωσσικής ταυτότητας στο πλαίσιο της

διαπολιτισμικότητας, την καλλιέργεια δεξιοτήτων που σχετίζονται με τις νέες τεχνολογίες, την ενίσχυση της φυσικής, ψυχικής και κοινωνικής υγείας και την καλλιέργεια της ευσυνειδησίας απέναντι στο φυσικό περιβάλλον, αλλά και την υιοθέτηση κοινωνικά υπεύθυνων προτύπων συμπεριφοράς.

Η εκπαίδευση που παρέχεται στα ελληνικά σχολεία βασίζεται στους παρακάτω πέντε πυλώνες: ανθρωπισμός, περιβάλλον, πολυπολιτισμικότητα, ψηφιοποίηση, πολιτισμός και αθλητισμός.

9. Ενδοοικογενειακή Βία και Σχολείο

Η ενδοοικογενειακή βία απαιτεί παρέμβαση από μεγάλο δίκτυο εξειδικευμένων επαγγελματιών. Οι δάσκαλοι διαδραματίζουν τον βασικότερο ρόλο καθώς έρχονται σε καθημερινή επαφή με παιδιά που επηρεάζονται από τέτοιου είδους βία. Ωστόσο, οι κοινωνικοί λειτουργοί και οι διευθυντές των σχολείων πρέπει να επωμιστούν το μεγαλύτερο μερίδιο της ευθύνης. Η πρώτη και κύρια προτεραιότητα των εκπαιδευτικών είναι να κάνουν την τάξη συναισθηματικά ασφαλή για τα παιδιά αυτά. Η συζήτηση ενός θέματος σχετικά με την «Οικογενειακή Διαφορετικότητα» μπορεί να ανοίξει πόρτες για συζήτηση για το πώς όλες οι οικογένειες είναι διαφορετικές και όλες έχουν προβλήματα ενώ η κάθε μία διαχειρίζεται τα προβλήματά της με διαφορετικούς τρόπους (Kearney, 1999).

Τα σχολεία έχουν επίσης σημαντικό ρόλο στην εκπαίδευση των παιδιών σχετικά με την ενδοοικογενειακή βία. Ωστόσο, οι έρευνες παρουσιάζουν έλλειψη ενημέρωσης σε αυτά σχετικά με την ενδοοικογενειακή βία. Μια έρευνα που διενεργήθηκε από τη φιλανθρωπική οργάνωση για την ενδοοικογενειακή βία Refuge (2008) στην οποία συμμετείχαν 513 νέες γυναίκες ηλικίας 18–21 ετών αποκάλυψε ότι μόλις το 13% είχε διδαχθεί για την ενδοοικογενειακή βία στο σχολείο και σχεδόν το 70% απάντησε πως θα ήθελαν να διδάσκονται τέτοια μαθήματα. Μέσω της χρήσης της προληπτικής εκπαίδευσης και της ευαισθητοποίησης το σχολείο έχει τη δυνατότητα να αυξήσει την αποκάλυψη της ενδοοικογενειακής βίας από τους νέους (Ellis, Downe, Farrelly, Hollinghurst & Stanley, 2015). Η εμπιστοσύνη στους επαγγελματίες παίζει βασικό ρόλο στην αποκάλυψη της ενδοοικογενειακής βίας. Οι εμπειρίες κακοποίησης μπορεί να οδηγήσουν σε μείωση της

εμπιστοσύνης των νέων στους ενήλικες και την ικανότητά τους να τους υποστηρίζουν και να τους προστατεύουν (Swanston, Bowyer & Vetere, 2014). Επομένως, είναι ζωτικής σημασίας οι δάσκαλοι να χτίζουν εμπιστοσύνη με τους νέους.

Όπως αναφέρουν οι Harne και Radford (2008) τα προγράμματα πρόληψης της ενδοοικογενειακής βίας στο σχολείο είναι πιο αποτελεσματικά όταν προωθούνται μέσω πολιτικών και πρακτικών για ολόκληρη τη σχολική μονάδα παρά μέσω προγραμμάτων μεμονωμένων εκπαιδευτικών. Οι αξιολογήσεις των προγραμμάτων δείχνουν ότι, ενώ οι έκτακτες εκπαιδευτικές πρωτοβουλίες μπορούν να αυξήσουν την ευαισθητοποίηση στο θέμα της ενδοοικογενειακής βίας, η αλλαγή νοοτροπίας καλλιεργείται όταν η μάθηση επανεξετάζεται και ενισχύεται σε βάθος χρόνου.

Η υιοθέτηση μιας έμφυλης προσέγγισης είναι μια άλλη προτιμώμενη μορφή για την αλλαγή στάσεων, η οποία υπογραμμίζει ότι η ενδοοικογενειακή βία έχει τις ρίζες της σε άνισες σχέσεις εξουσίας μεταξύ ανδρών και γυναικών· αν και οι άνδρες μπορεί να είναι θύματα, η πλειοψηφία είναι γυναίκες και υπόκεινται σε ενδοοικογενειακή βία σε πιο σοβαρές και επαναλαμβανόμενες μορφές. Επιπλέον, όπου τα προγράμματα πρόληψης στα σχολεία περιλαμβάνουν αρσενικό συντονιστή, υπάρχει μεγαλύτερη πιθανότητα τα αγόρια να τροποποιήσουν τη δική τους στάση (Ellis, Stanley & Bell, 2006).

Προκειμένου να είναι αποτελεσματική η εργασία πρόληψης και υποστήριξης στο σχολείο οι ίδιοι οι δάσκαλοι πρέπει προφανώς να αισθάνονται ότι υποστηρίζονται από το σχολείο και τη διαχείριση (Sterne & Poole, 2010). Για την αποτελεσματική αντιμετώπιση των αναγκών των παιδιών που ζουν με ενδοοικογενειακή βία, το ανθρώπινο δυναμικό του σχολείου θα πρέπει να είναι προετοιμασμένο με πληροφορίες σχετικά με τις υπηρεσίες και τους εξωτερικούς φορείς που προστατεύουν τα παιδιά, διασφαλίζοντας την ασφάλεια των μαθητών και γνωρίζοντας τι να κάνουν στη συνέχεια μετά την αποκάλυψη ενός τέτοιου περιστατικού. Χωρίς αυτές τις πληροφορίες οι μαθητές θα μπορούσαν να τεθούν σε χειρότερη κατάσταση συγκριτικά με την αρχική (Howarth et al., 2016). Όπως ακριβώς πρέπει να έχουν οι δάσκαλοι σαφή κατανόηση του ρόλου τους στην προστασία των παιδιών, έτσι πρέπει επίσης να γνωρίζουν τα όρια του ρόλου τους. Υπάρχουν πολλοί κίνδυνοι για τους εκπαιδευτικούς που ενεργούν πέρα από το δικό τους επαγγελματικό πεδίο και απαιτείται μια ευαίσθητη προσέγγιση για να βοηθηθούν τόσο οι μαθητές όσο

και οι γονείς τους που ήδη ζουν μέσα σε περιβάλλον με ενδοοικογενειακή βία (Swanston, Bowyer & Vetere, 2014).

Οι εκπαιδευτικοί αποτελούν τους επαγγελματίες που βρίσκονται στην πρώτη γραμμή όσον αφορά την αναγνώριση της παιδικής κακοποίησης (Gilligan, 1998· McDaniel, 2006· Goebbels, Nicholson, Walsh & De Vries, 2008· Sinanan, 2011). Η έκθεση στην ενδοοικογενειακή βία είναι μια από τις μορφές κακοποίησης που απασχολεί τους δασκάλους. Οι εκπαιδευτικοί έχουν σημαντικό ρόλο στην αναγνώριση τέτοιων περιστατικών λόγω της καθημερινής επαφής τους με μαθητές, καθιστώντας τους μεταξύ των πρώτων ατόμων που παρατηρούν αλλαγές στη συμπεριφορά του παιδιού (King & Scott, 2014· Springer et al., 2007· Thompson & Trice-Black, 2012). Έτσι, οι δάσκαλοι τοποθετούνται σε θέση κλειδί για τον εντοπισμό των πρώιμων σημείων των παιδιών που γίνονται μάρτυρες βίας (Gilligan, 1998· Goebbels et al., 2008· King & Scott, 2014· Sinanan, 2011).

Σύμφωνα με το Υπουργείο Υγείας και Ανθρωπίνων Υπηρεσιών των ΗΠΑ (1999), τα δημόσια σχολεία είναι η νούμερο ένα κορυφαία πηγή για αναφορές στις υπηρεσίες παιδικής προστασίας παγκοσμίως. Ωστόσο, έχουν επίσης περισσότερες περιπτώσεις που δεν έχουν αναφερθεί από όλες τις άλλες υπηρεσίες σε συνδυασμό. Συγκεκριμένα, το ένα τρίτο των εκπαιδευτικών διαπιστώθηκε ότι αναφέρουν ύποπτες περιπτώσεις κακοποίησης παιδιών (Webster, O'Toole, O'Toole & Lucal, 2005). Αυτά τα στατιστικά στοιχεία αποτελούν παράδειγμα μιας πειστικής ανάγκης για περαιτέρω έρευνα σχετικά με τους παράγοντες που επηρεάζουν την αναφορά περιστατικών ενδοοικογενειακής βίας από τους εκπαιδευτικούς, προκειμένου να αναπτυχθούν προγράμματα παρέμβασης ή εκπαίδευσης που στοχεύουν να βοηθούν τα παιδιά που έχουν ανάγκη.

10. Στάσεις των Δασκάλων Απέναντι στη Βία

Λόγω της φύσης του επαγγέλματός τους, οι εκπαιδευτικοί προβαίνουν σε μαρτυρίες ή παρεμβάσεις στις διάφορες μορφές βίας που βιώνουν οι μαθητές τους. Μία από τις πιο διαδεδομένες μορφές βίας που παρατηρούνται στο σχολικό σύστημα είναι ο εκφοβισμός. Οι πεποιθήσεις των εκπαιδευτικών για το ποιες συμπεριφορές συνιστούν σοβαρές μορφές εκφοβισμού αντικατοπτρίζουν τις πεποιθήσεις του γενικού πληθυσμού για την

ενδοοικογενειακή βία. Έτσι, οι εμφανείς μορφές βίας, όπως η σωματική βία, θεωρούνται σοβαρές και οι δάσκαλοι είναι πιο πιθανό να παρέμβουν, ενώ οι κρυφές μορφές βίας όπως τα πειράγματα και ο κοινωνικός αποκλεισμός θεωρούνται λιγότερο σοβαρές, με αποτέλεσμα να υπάρχει μειωμένη πιθανότητα παρέμβασης των δασκάλων (Bauman & Del Rio, 2006). Οι δάσκαλοι είναι πιο σίγουροι για την αναφορά φανερών μορφών εκφοβισμού, που αναγνωρίζονται πιο εύκολα και είναι σε θέση να ακολουθούν συγκεκριμένες πολιτικές και πρότυπα διαδικασίας σε αυτά τα σενάρια (Nishina, 2004· Bauman & Del Rio, 2006).

Δυστυχώς, σε πολλές περιπτώσεις, οι δάσκαλοι μπορεί να μην αναγνωρίζουν την κακοποίηση παιδιών τόσο εύκολα όσο μπορούν να εντοπίσουν τον εκφοβισμό. Οι επιπτώσεις της παιδικής κακοποίησης μπορεί να παρουσιαστούν με διάφορους τρόπους, που μπορούν επίσης να ποικίλλουν ανάλογα με το εκάστοτε παιδί (Kolar & Davey, 2007). Αυτή η μεταβλητότητα τελικά καθιστά δύσκολο για τα άτομα να εντοπίσουν την κακοποίηση παιδιών, λόγω της έλλειψης συνεπών προειδοποιητικών σημαδιών. Ωστόσο, παρά τις δυσκολίες αυτές, οι εκπαιδευτικοί είναι πιο πιθανό να εντοπίσουν πιθανά κρούσματα κακοποίησης συγκριτικά με άλλους επαγγελματίες, λόγω της μακροχρόνιας επαφής τους με τους μαθητές τους (King & Scott, 2014).

Οι δάσκαλοι πιστεύουν ότι η παιδική κακοποίηση είναι η χειρίστη μορφή βίας. Όμως, παρά το γεγονός ότι βρίσκονται σε θέση αυξημένης έκθεσης στους μαθητές, αναφέρουν ότι η ικανότητα εντοπισμού όλων των μορφών κακοποίησης παιδιών είναι ανεπαρκής (Rossato & Brackenridge, 2009). Πολλοί δάσκαλοι όχι μόνο αισθάνονται ανεπαρκείς στο να εντοπίσουν τα παιδιά που έχουν βιώσει κακοποίηση, αλλά είναι και ελλιπώς ενημερωμένοι για τις διαδικασίες της σχολικής μονάδας σχετικά με την παιδική κακοποίηση (Kenny, 2004). Συγκεκριμένα, οι νεοδιορισθέντες εκπαιδευτικοί αναφέρουν πως νιώθουν απροετοίμαστοι και ανενημέρωτοι ως προς τον τρόπο αντιμετώπισης των περιπτώσεων κακοποίησης παιδιών, κυρίως λόγω έλλειψης προϋπηρεσιακής εκπαίδευσης (Goldman, 2007· McKee & Dillenburg, 2009· Rossato & Brackenridge, 2009). Η έλλειψη επίγνωσης από τους εκπαιδευτικούς των σημαδιών κακοποίησης ενός μαθητή, καθώς και η ελλιπής γνώση της καταγγελίας ενός τέτοιου περιστατικού αποτελούν σοβαρά ζητήματα για τον εντοπισμό παιδιών που γίνονται μάρτυρες ενδοοικογενειακής βίας. Ιστορικά, η έκθεση των παιδιών στην ενδοοικογενειακή βία δεν θεωρούνταν μορφή παιδικής

κακοποίησης, καθώς τα παιδιά θεωρούνταν «δευτερεύοντα θύματα» (Cicchetti & Toth, 2005). Λόγω της έλλειψης εμφανών σημαδιών (δηλαδή σωματικού τραυματισμού), τα παιδιά που εκτίθενται σε ενδοοικογενειακή βία μπορεί να είναι πιο δύσκολο να εντοπιστούν από τα παιδιά που είναι άμεσα θύματα παιδικής κακοποίησης.

ΕΡΕΥΝΗΤΙΚΟ ΜΕΡΟΣ

11. Σκοπός & ερευνητικά ερωτήματα

Προχωρώντας στο ερευνητικό μέρος της παρούσας εργασίας, σκοπός είναι να διερευνηθεί η συχνότητα με την οποία παρουσιάζονται περιστατικά ενδοοικογενειακής βίας στους Έλληνες εκπαιδευτικούς της περιφέρειας Αττικής, αλλά και οι τρόποι με τους οποίους αυτοί τα αντιμετωπίζουν. Με αυτό ως γνώμονα μπορούμε να διατυπώσουμε τα βασικά μας ερευνητικά ερωτήματα ως εξής:

1. Πόσο τακτικά οι εκπαιδευτικοί αντιμετωπίζουν περιστατικά παιδικής κακοποίησης αλλά και ποια είναι τα βασικότερα είδη των περιστατικών που αντιμετωπίζουν;
2. Ποια είναι η σχέση μεταξύ των δημογραφικών στοιχείων των εκπαιδευτικών και των περιστατικών κακοποίησης;
3. Ποια είναι η στάση των εκπαιδευτικών (παθητική ή ενεργητική) απέναντι σε περιστατικά κακοποίησης;
4. Ποια είναι η διαφορά στην αντιμετώπιση των περιστατικών κακοποίησης με βάση τα δημογραφικά χαρακτηριστικά των ερωτηθέντων εκπαιδευτικών;

12. Συλλογή δεδομένων

Έχοντας ως στόχο τη διερεύνηση και την απάντηση των παραπάνω ερευνητικών ερωτημάτων, διεξήχθη ποσοτική έρευνα μέσω ερωτηματολογίων σε διάφορες ομάδες εκπαιδευτικών σε πλατφόρμες κοινωνικής δικτύωσης. Τα ερωτηματολόγια συμπληρώθηκαν αποκλειστικά από εκπαιδευτικούς σχολείων πρωτοβάθμιας εκπαίδευσης τα οποία βρίσκονται στον νομό Αττικής και απαντήθηκαν μέσω Google Forms. Συνολικά απαντήθηκαν 108 ερωτηματολόγια από εκπαιδευτικούς το διάστημα Ιουλίου – Αυγούστου 2022 και αναλύθηκαν μέσω Microsoft Excel και SPSS.

13. Ερευνητικό-στατιστικό εργαλείο

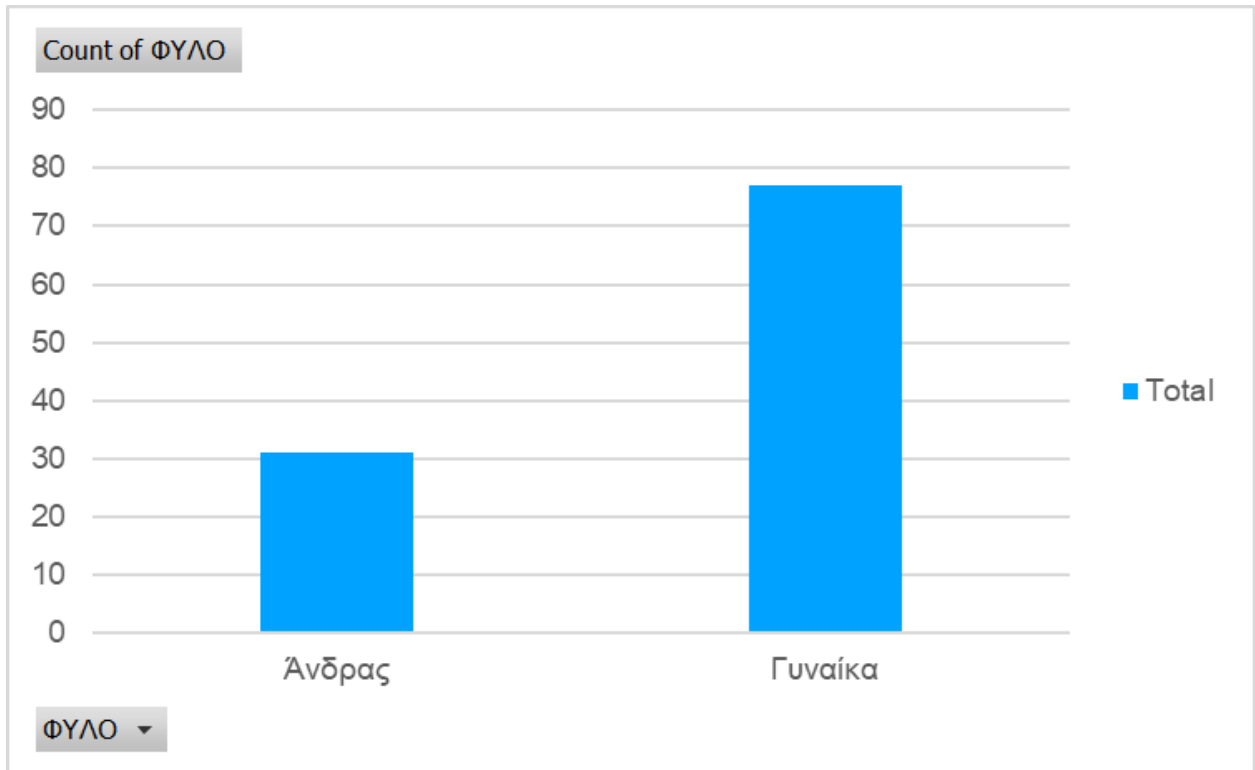
Το ερωτηματολόγιο αποτελείται από τρία βασικά μέρη. Στο πρώτο μέρος συλλέγονται τα απαραίτητα δημογραφικά στοιχεία των ερωτηθέντων αλλά και γενικότερες πληροφορίες για το επαγγελματικό προφίλ τους. Το δεύτερο μέρος έχει ως στόχο την αναγνώριση της συχνότητας με την οποία παρατηρούνται φαινόμενα κακοποίησης από τους εκπαιδευτικούς του δείγματος. Στο τρίτο μέρος οι εκπαιδευτικοί απαντούν ερωτήσεις οι οποίες έχουν ως στόχο να παρατηρηθεί ο βαθμός κατά τον οποίο αναφέρουν τα περιστατικά τα οποία συναντούν, αλλά και σε περίπτωση που δεν τα αναφέρουν, ποιοι είναι οι λόγοι που τους οδηγούν σε αυτή την απόφαση. Από τη βιβλιογραφική ανασκόπηση εντοπίστηκαν οι βασικοί τύποι κακοποίησης (σωματική κακοποίηση, σεξουαλική κακοποίηση, συναισθηματική κακοποίηση, παραμέληση και παιδική εργασία) και οι ερωτήσεις του τρίτου μέρους βασίζονται σε μια 5-βαθμη κλίμακα Likert, όπου το 1 δηλώνει απόλυτη διαφωνία, το 2 διαφωνία, το 3 ούτε συμφωνία ούτε διαφωνία με την πρόταση, το 4 συμφωνία και τέλος το 5 απόλυτη συμφωνία με την πρόταση. Τέλος, η εξέταση και ανάλυση της αξιοπιστίας του ερευνητικού εργαλείου πραγματοποιήθηκε μέσω του δείκτη αξιοπιστίας Cronbach's alpha, και όλες οι διαστάσεις του ερωτηματολογίου εμφάνισαν υψηλές τιμές (από 0,89 και πάνω).

14. Ανάλυση δεδομένων

Το ερευνητικό μέρος ολοκληρώνεται με την ανάλυση των δεδομένων που συλλέχθηκαν, η οποία έγινε με τη χρήση περιγραφικής και επαγωγικής στατιστικής. Πιο συγκεκριμένα, η περιγραφική στατιστική ανάλυση εμφανίζει σε πίνακες και γραφήματα τους μέσους όρους, τις τυπικές αποκλίσεις, καθώς και άλλα περιγραφικά μεγέθη (μέγιστο, ελάχιστο), ενώ η επαγωγική ανάλυση (ανάλυση ANOVA) θα διερευνηθεί αν υπάρχει στατιστικά σημαντική διαφορά μεταξύ των μέσων των διαφορετικών ομάδων για κάθε κατηγορία δημογραφικού χαρακτηριστικού. Τέλος το επίπεδο στατιστικής σημαντικότητας (p-value) βρίσκεται στο 0.1.

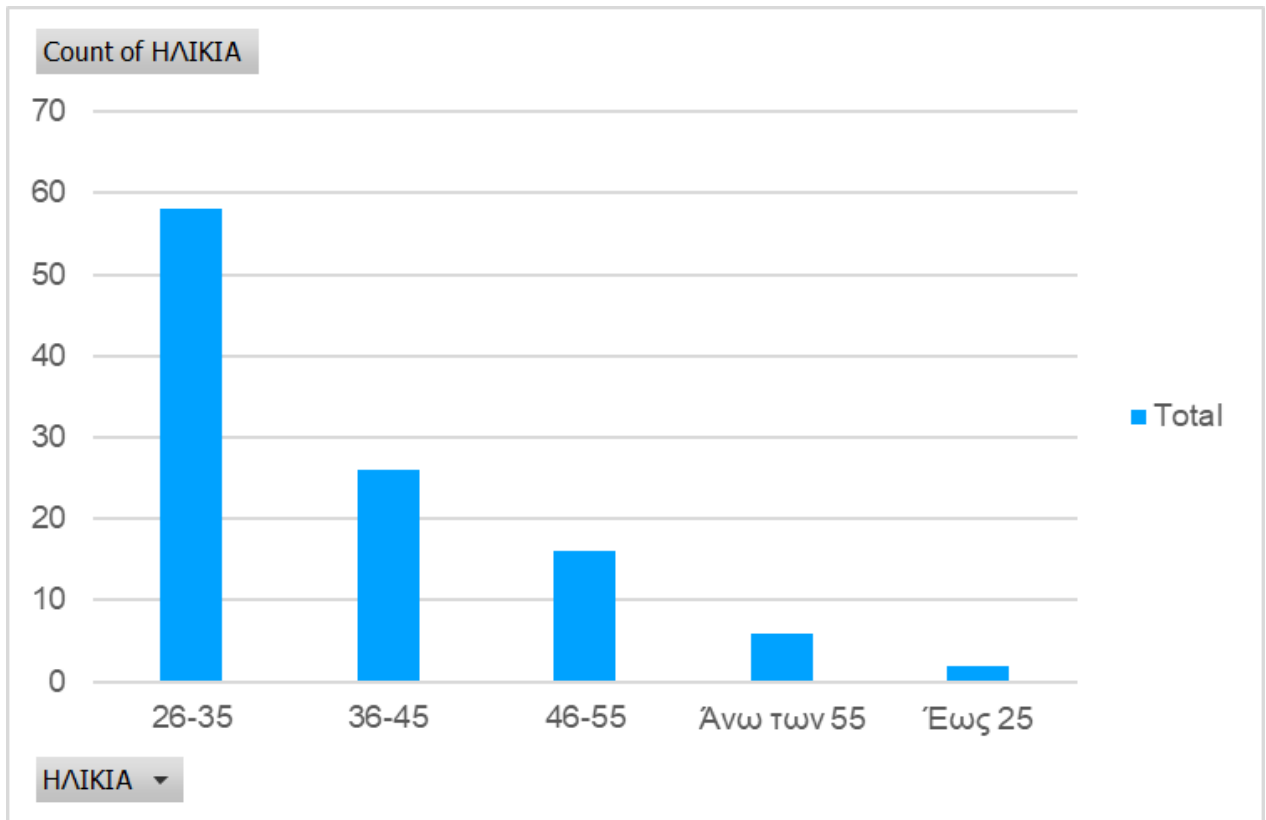
15. Δημογραφικά στοιχεία

Στο Σχήμα 1 παρατηρείται το φύλο των ερωτηθέντων. Όπως είναι αντιληπτό, το μεγαλύτερο μέρος αποτελείται από γυναίκες (περίπου 70%), ενώ οι άντρες αποτελούν το περίπου 30% των ερωτηθέντων.

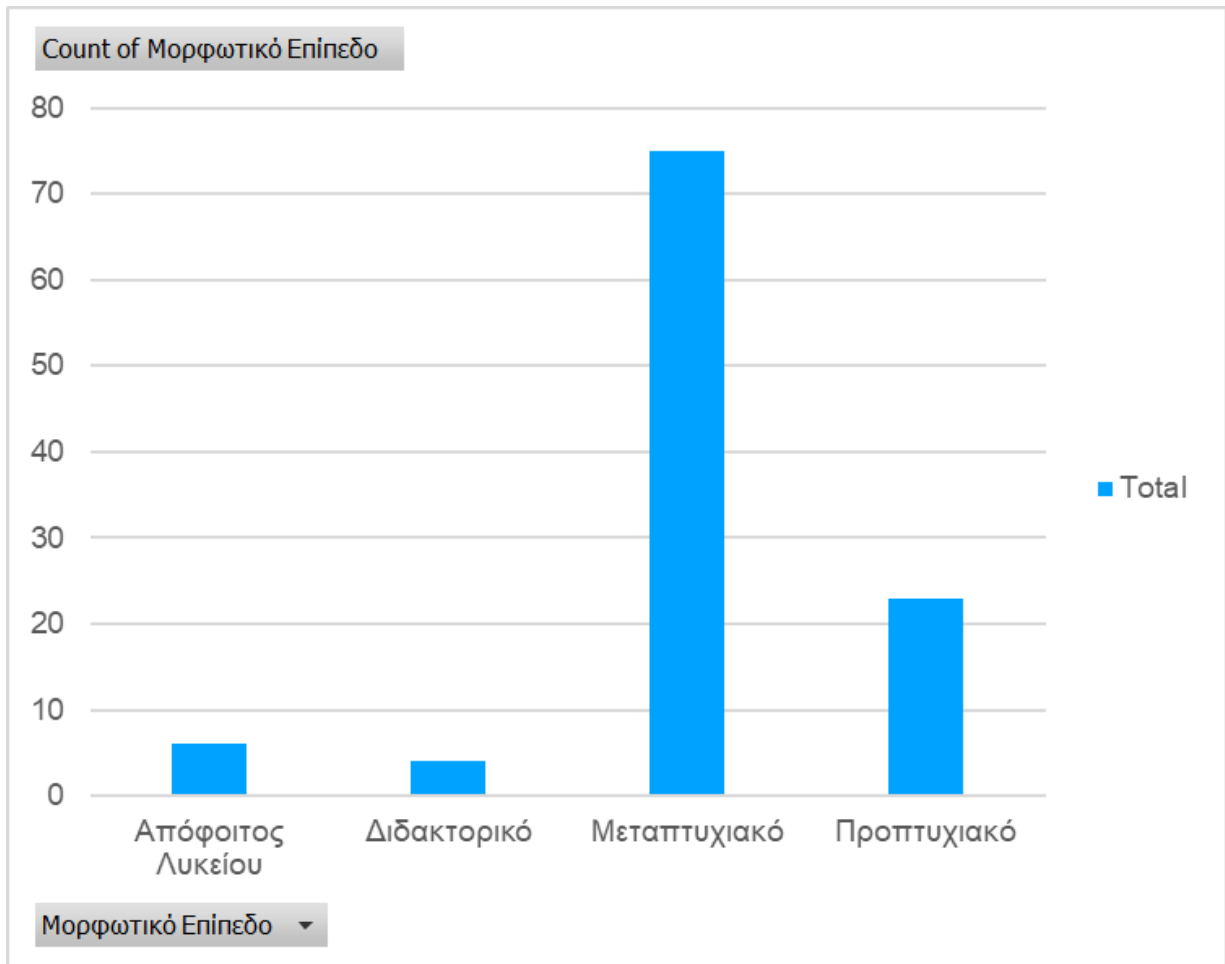
Σχήμα 1. Φύλο

Στο Σχήμα 2, παρουσιάζεται η απεικόνιση των ηλικιών ομάδων. Όπως βλέπουμε το μεγαλύτερο μέρος των συμμετεχόντων είναι μεταξύ των ηλικιών 26-35 (περίπου το μισό δείγμα), ενώ οι υπόλοιπες ηλικίες συνολικά αποτελούν το άλλο μισό δείγμα.

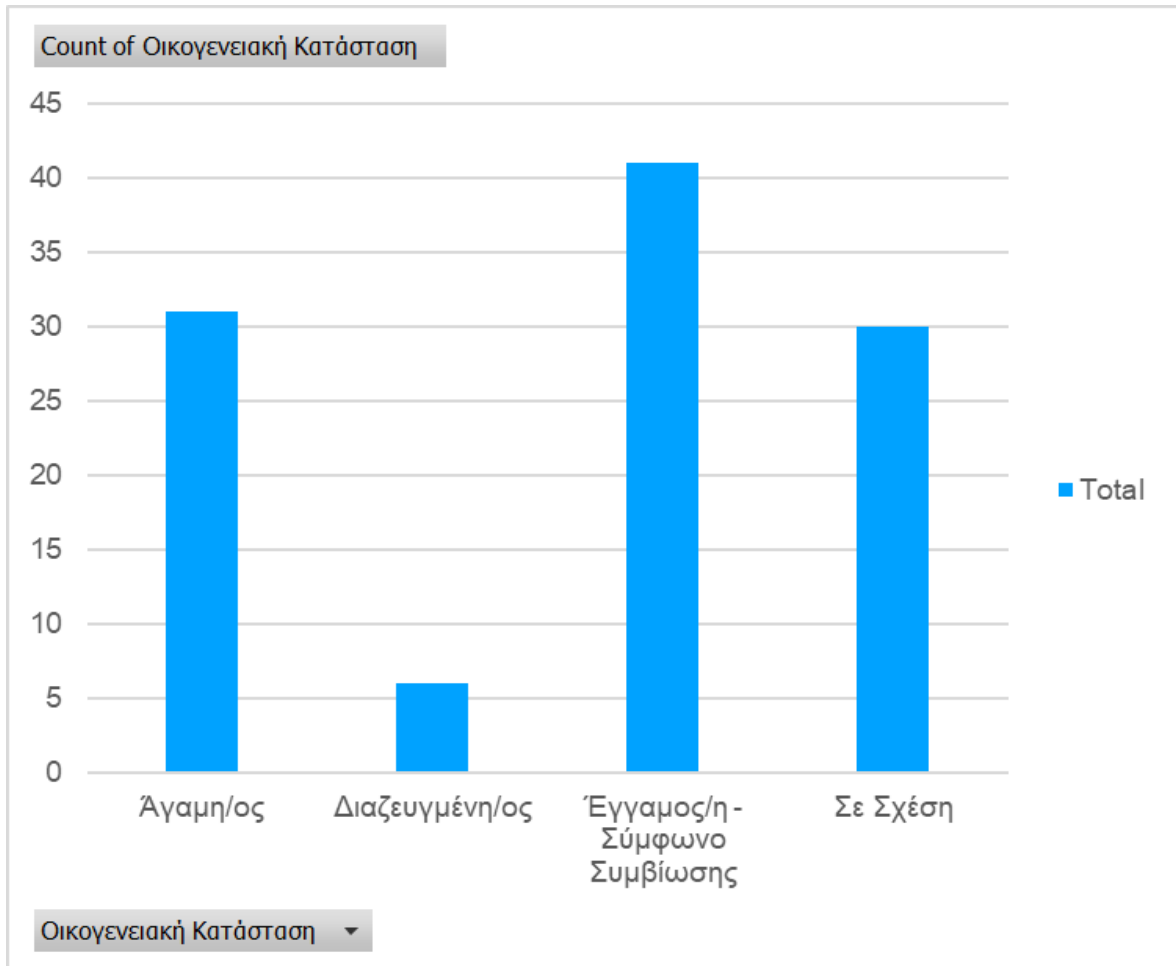
Σχήμα 2. Ηλικία

Στο Σχήμα 3 γίνεται περιγραφή του μορφωτικού επιπέδου. Η συντριπτική πλειοψηφία έχει μεταπτυχιακό τίτλο, ενώ μόνο ένα μικρό κομμάτι του δείγματος είναι κάτοχοι διδακτορικού και απόφοιτοι λυκείου.

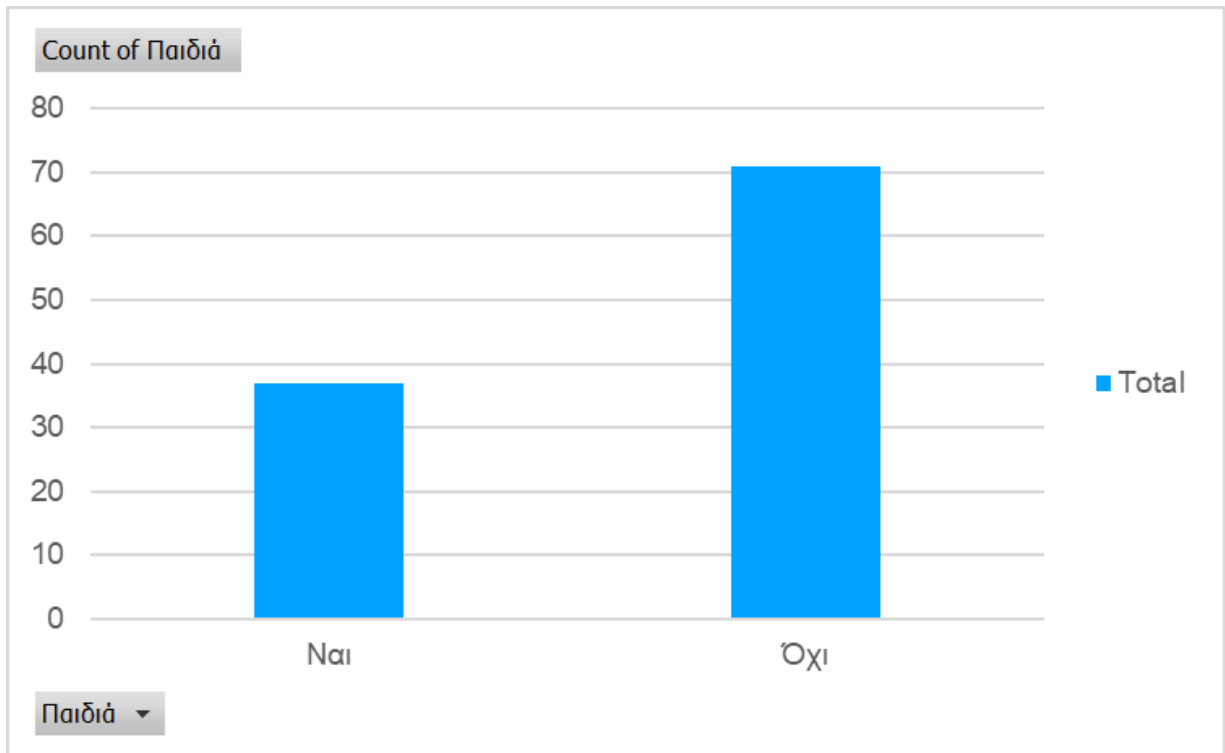
Σχήμα 3. Μορφωτικό Επίπεδο

Στο Σχήμα 4 γίνεται παρουσίαση της οικογενειακής κατάστασης του δείγματος. Εκεί παρατηρείται μια ισοκατανομή μεταξύ των κατηγοριών, εκτός της κατηγορίας «Διαζευγμένη/ος», στην οποία ανήκουν μόνο 6 από τους 108 εκπαιδευτικούς.

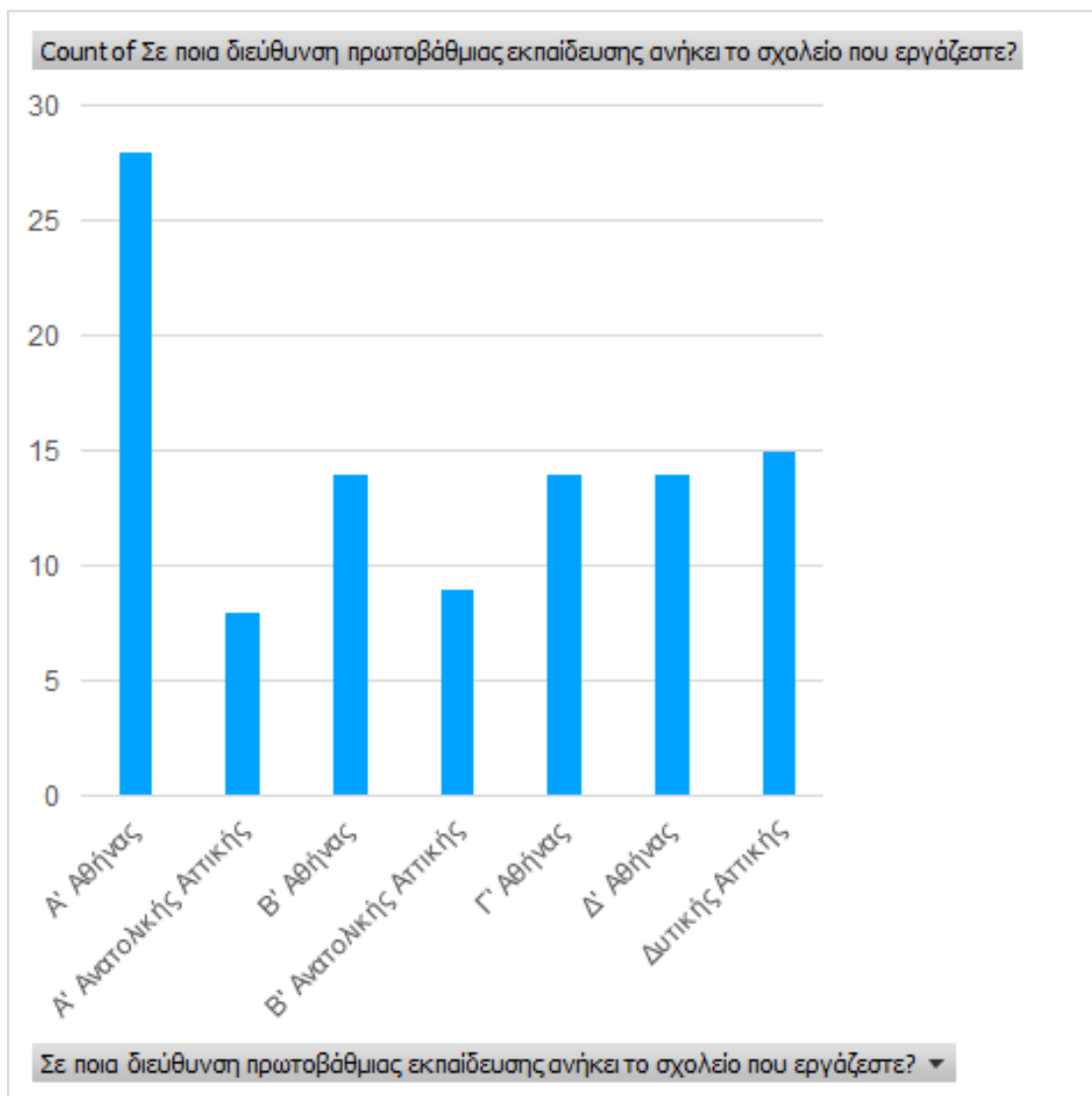
Σχήμα 4. Οικογενειακή κατάσταση

Το Σχήμα 5 παρουσιάζει το αν οι εκπαιδευτικοί έχουν ή δεν έχουν παιδιά. Όπως είναι αναμενόμενο με βάση την κύρια ηλικιακή ομάδα του δείγματος, οι περισσότεροι εκ των εκπαιδευτικών δεν έχουν παιδιά.

Σχήμα 5. Παιδιά

Τέλος, το Σχήμα 6 παρουσιάζει τη διεύθυνση που ανήκει το σχολείο. Αν και υπάρχει μια γενική ισοκατανομή μεταξύ των περιοχών, η Α' Αθήνας συγκεντρώνει τον μεγαλύτερο αριθμό εκπαιδευτικών.

Σχήμα 6. Πρωτοβάθμια διεύθυνση

Ο παρακάτω πίνακας (Πίνακας 1) εμφανίζει συγκεντρωτικά όλα τα δημογραφικά στοιχεία τα οποία συλλέχθηκαν σε επίπεδο ποσοστού.

Πίνακας 1. Πίνακας δημογραφικών στοιχείων

Μεταβλητή	Πλήθος	Ποσοστό (%)
Φύλο		
Ανδρας	31	29%
Γυναίκα	77	71%
Ηλικία		
26-35	58	54%

36-45	26	24%
46-55	16	15%
Άνω των 55	6	6%
Έως 25	2	2%
Μορφωτικό Επίπεδο		
Απόφοιτος Λυκείου	6	6%
Διδακτορικό	4	4%
Μεταπτυχιακό	75	69%
Προπτυχιακό	23	21%
Οικογενειακή Κατάσταση		
Άγαμη/ος	31	29%
Διαζευγμένη/ος	6	6%
Έγγαμος/η - Σύμφωνο Συμβίωσης	41	38%
Σε Σχέση	30	28%
Παιδιά		
Ναι	37	34%
Όχι	71	66%
Προϋπηρεσία		
0-5	45	42%
11-15	15	14%
16-20	9	8%
6-10	25	23%
Άνω Των 20	14	13%
Διεύθυνση πρωτοβάθμιας		
Α' Αθήνας	28	26%
Α' Ανατολικής Αττικής	10	9%
Β' Αθήνας	16	15%
Β' Ανατολικής Αττικής	9	8%
Γ' Αθήνας	14	13%
Δ' Αθήνας	16	15%
Δυτικής Αττικής	15	14%

16. Ειδικό μέρος

Η ανάλυση συνεχίζεται με το ειδικό μέρος, όπου γίνεται προσπάθεια να διερευνηθεί το κατά πόσο παρουσιάζονται περιστατικά βίας από τους εκπαιδευτικούς.

Πίνακας 2. Είναι συχνό φαινόμενο στο σχολείο σας παιδί το οποίο έχει υποστεί σωματική κακοποίηση από το σπίτι;

Μεταβλητή	Πλήθος	Ποσοστό (%)
Ποτέ	22	20%
Σπάνια	57	53%
Μέτρια	23	21%
Συχνά	5	5%
Πολύ συχνά	1	1%

Πιο συγκεκριμένα, αναλύοντας ποσοστιαία, παρατηρούμε (Πίνακας 2), ότι οι περισσότεροι εκπαιδευτικοί (74%) συναντούν περιστατικά σωματικής κακοποίησης σπάνια ή μέτρια.

Πίνακας 3. Είναι συχνό φαινόμενο στο σχολείο σας παιδί το οποίο έχει υποστεί σεξουαλική κακοποίηση από το σπίτι;

Μεταβλητή	Πλήθος	Ποσοστό (%)
Ποτέ	76	70%
Σπάνια	30	28%
Μέτρια	1	1%
Συχνά	1	1%

Πιο συγκεκριμένα, αναλύοντας ποσοστιαία, παρατηρούμε (Πίνακας 3), ότι οι περισσότεροι εκπαιδευτικοί (98%) δεν έχουν συναντήσει ποτέ ή σχεδόν ποτέ περιστατικό σεξουαλικής κακοποίησης (ποτέ ή σπάνια).

Πίνακας 4. Είναι συχνό φαινόμενο στο σχολείο σας παιδί το οποίο έχει υποστεί συναισθηματική κακοποίηση από το σπίτι;

Μεταβλητή	Πλήθος	Ποσοστό (%)
Ποτέ	10	9%
Σπάνια	25	23%
Μέτρια	42	39%
Συχνά	26	24%
Πολύ συχνά	5	5%

Πιο συγκεκριμένα, αναλύοντας ποσοστιαία, παρατηρούμε (Πίνακας 4), ότι οι περισσότεροι εκπαιδευτικοί (85%) συναντούν τέτοια περιστατικά από σπάνια ως μέτρια.

Πίνακας 5. Είναι συχνό φαινόμενο στο σχολείο σας παιδί το οποίο είναι παραμελημένο από το σπίτι;

Μεταβλητή	Πλήθος	Ποσοστό (%)
Ποτέ	11	10%
Σπάνια	28	26%
Μέτρια	36	33%
Συχνά	30	28%
Πολύ συχνά	3	3%

Πιο συγκεκριμένα, αναλύοντας ποσοστιαία, παρατηρούμε (Πίνακας 4), ότι οι περισσότεροι εκπαιδευτικοί (87%) συναντούν τέτοια περιστατικά από σπάνια ως μέτρια.

Πίνακας 6. Είναι συχνό φαινόμενο στο σχολείο σας παιδί το οποίο εξαναγκάζεται από το σπίτι του σε παιδική εργασία;

Μεταβλητή	Πλήθος	Ποσοστό (%)
Ποτέ	71	66%
Σπάνια	27	25%
Μέτρια	5	5%
Συχνά	4	4%
Πολύ συχνά	1	1%

Σε ποσοστό 91% (Πίνακας 5), φαίνεται πως τα φαινόμενα αυτά δεν συναντώνται τακτικά και αποτελούν την εξαίρεση.

Πίνακας 7. Στα χρόνια που βρίσκεστε στο σχολείο, έχετε αναφέρει περιστατικό κακοποίησης;

Μεταβλητή	Πλήθος	Ποσοστό (%)
Αρκετά	6	6%
Λίγα	45	42%
Όχι	57	53%

Σε ποσοστό 94% (Πίνακας 6), φαίνεται πως τέτοιες αναφορές συναντώνται ποτέ ή πολύ λίγο.

Πίνακας 8. Στα χρόνια που βρίσκεστε στο σχολείο, έχετε παρατηρήσει χωρίς να αναφέρετε περιστατικό κακοποίησης;

Μεταβλητή	Πλήθος	Ποσοστό (%)
Μερικές φορές	10	10%
Όχι	63	58%
Σπάνια	35	32%

Πιο συγκεκριμένα, αναλύοντας ποσοστιαία, παρατηρούμε (Πίνακας 7), ότι οι περισσότεροι εκπαιδευτικοί (58%) δεν έχουν αναφέρει τέτοιου είδους περιστατικά καθώς δεν τα έχουν παρατηρήσει, ενώ το 42% έχει παρατηρήσει και δεν το έχει αναφέρει, κάτι το οποίο είναι αρκετά σημαντικό.

Πίνακας 9. Κατά την άποψή σας ποια είναι η πιο κατάλληλη στιγμή να αναφέρετε περιστατικό παιδικής κακοποίησης;

Μεταβλητή	Πλήθος	Ποσοστό (%)
Αμέσως	56	52%
Μόλις βρω τα απαραίτητα στοιχεία	43	40%
Μόνο αν γνωρίζω μακροχρόνιο περιστατικό	9	8%

Πιο συγκεκριμένα, αναλύοντας ποσοστιαία, παρατηρούμε (Πίνακας 8), ότι οι περισσότεροι εκπαιδευτικοί (92%) είναι αρκετά γρήγοροι στην αναφορά τέτοιων περιστατικών.

Πίνακας 10. Στα χρόνια που βρίσκεστε στο σχολείο είναι συχνό φαινόμενο κάποιο παιδί να έχει υποστεί σωματική κακοποίηση από το σπίτι;

Μεταβλητή	Πλήθος	Ποσοστό (%)
Ποτέ	25	23%
Σπάνια	55	51%
Μέτρια	23	21%
Συχνά	5	5%

Πιο συγκεκριμένα, αναλύοντας ποσοστιαία, παρατηρούμε (Πίνακας 9), ότι οι περισσότεροι εκπαιδευτικοί (95%) παρατηρούν τέτοιου είδους περιστατικά από ποτέ μέχρι μέτρια.

Πίνακας 11. Η σεξουαλική κακοποίηση από το σπίτι είναι φαινόμενο το οποίο συναντάτε τακτικά;

Μεταβλητή	Πλήθος	Ποσοστό (%)
Ποτέ	73	68%
Σπάνια	34	31%
Συχνά	1	1%

Πιο συγκεκριμένα, αναλύοντας ποσοστιαία, παρατηρούμε (Πίνακας 10), ότι οι περισσότεροι εκπαιδευτικοί (99%) δεν παρατηρούν γενικά φαινόμενα σωματικής κακοποίησης από το σπίτι.

Πίνακας 12. Η συναισθηματική κακοποίηση από το σπίτι είναι φαινόμενο το οποίο συναντάτε τακτικά;

Μεταβλητή	Πλήθος	Ποσοστό (%)
Ποτέ	7	6%
Σπάνια	31	29%
Μέτρια	39	36%
Συχνά	27	25%
Πολύ συχνά	4	4%

Πιο συγκεκριμένα, αναλύοντας ποσοστιαία, παρατηρούμε (Πίνακας 11), ότι οι περισσότεροι εκπαιδευτικοί (90%) συναντούν περιστατικά συναισθηματικής κακοποίησης από ποτέ ως μέτρια.

Πίνακας 13. Η παραμέληση από το σπίτι είναι φαινόμενο το οποίο συναντάτε τακτικά;

Μεταβλητή	Πλήθος	Ποσοστό (%)
Ποτέ	10	9%
Σπάνια	29	27%
Μέτρια	44	41%
Συχνά	21	19%
Πολύ συχνά	4	4%

Πιο συγκεκριμένα, αναλύοντας ποσοστιαία, παρατηρούμε (Πίνακας 12), ότι τέτοιου είδους περιστατικά εμφανίζονται μέτρια (41%).

Πίνακας 14. Η παιδική εργασία είναι φαινόμενο το οποίο συναντάτε τακτικά;

Μεταβλητή	Πλήθος	Ποσοστό (%)
Ποτέ	66	61%
Σπάνια	31	29%
Μέτρια	8	7%
Συχνά	2	2%
Πολύ συχνά	1	1%

Πιο συγκεκριμένα, αναλύοντας ποσοστιαία, παρατηρούμε (Πίνακας 13), ότι οι περισσότεροι εκπαιδευτικοί (90%) συναντούν περιστατικά παιδικής εργασίας σπάνια ή σχεδόν καθόλου.

Πίνακας 15. Παρόλο που γνωρίζατε κάποιο περιστατικό κακοποίησης, αποφασίσατε να μην το αναφέρετε.

Μεταβλητή	Πλήθος	Ποσοστό (%)
Όχι	69	64%
Σπάνια	25	23%
Μερικές φορές	13	12%
Πολλές φορές	1	1%

Πιο συγκεκριμένα, αναλύοντας ποσοστιαία, παρατηρούμε (Πίνακας 14), ότι οι περισσότεροι εκπαιδευτικοί (87%) που συναντούν περιστατικά κακοποίησης σπάνια ή σχεδόν καθόλου τα αναφέρουν.

Η έρευνα συνεχίζει με το δεύτερο μέρος όπου εμφανίζονται κάποιες δηλώσεις σε σχέση με την αναφορά των περιστατικών κακοποίησης. Σε αυτό το σημείο το ερωτηματολόγιο εμφανίζει μία ομάδα ερωτήσεων για κάθε τύπο κακοποίησης με έμφαση στα εμπόδια που μπορεί να αντιμετωπίζει ο εκάστοτε εκπαιδευτικός. Ο Πίνακας 16 παρουσιάζει τα αποτελέσματα για την σωματική κακοποίηση. Εκεί η δήλωση «ΑΓΝΟΙΑ ΓΙΑ ΤΗ ΣΩΣΤΗ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗ ΚΑΙ ΑΝΑΦΟΡΑ ΤΟΥ ΠΡΟΒΛΗΜΑΤΟΣ» εμφανίζει το μεγαλύτερο μέσο όρο (3.06), ενώ η δήλωση «ΦΟΒΟΣ ΓΙΑ ΤΗ ΣΩΜΑΤΙΚΗ ΜΟΥ ΑΚΕΡΑΙΟΤΗΤΑ» το μικρότερο (2.17). Η μεγαλύτερη τυπική απόκλιση (1.36) εμφανίζεται στη δήλωση «ΑΓΝΟΙΑ ΣΧΕΤΙΚΑ ΜΕ ΤΟ ΠΟΣΟ ΣΟΒΑΡΟ ΕΙΝΑΙ ΤΟ ΠΡΟΒΛΗΜΑ» και «Η ΔΙΕΥΘΥΝΣΗ ΤΟΥ ΣΧΟΛΕΙΟΥ ΔΕΝ ΕΙΝΑΙ ΒΟΗΘΗΤΙΚΗ», ενώ η μικρότερη (0.90) στη δήλωση «ΔΕΝ ΕΙΝΑΙ ΑΡΜΟΔΙΟΤΗΤΑ ΜΟΥ ΝΑ ΑΝΑΦΕΡΩ ΤΟ ΠΕΡΙΣΤΑΤΙΚΟ». Από τα αποτελέσματα εξάγεται το συμπέρασμα ότι οι περισσότεροι εκπαιδευτικοί αντιμετωπίζουν αρκετή ανομοιογένεια όσον αφορά το πως το σχολείο τους βοηθάει σε περιστατικά σωματικής κακοποίησης, ενώ παράλληλα φαίνεται ότι επικρατεί ένας σχετικά μεγάλος βαθμός άγνοιας από τους εκπαιδευτικούς προς τα περιστατικά τα οποία παρατηρούν.

Πίνακας 16. Κακοποίηση σωματικής φύσεως

Μεταβλήτη	Πλήθος	Ελάχιστο	Μέγιστο	Μέσος Όρος	Τυπική Απόκλιση
ΑΓΝΟΙΑ ΣΧΕΤΙΚΑ ΜΕ ΤΟ ΠΟΣΟ ΣΟΒΑΡΟ ΕΙΝΑΙ ΤΟ ΠΡΟΒΛΗΜΑ	108	1	5	2.99	1.36
ΑΓΝΟΙΑ ΓΙΑ ΤΗ ΣΩΣΤΗ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗ ΚΑΙ ΑΝΑΦΟΡΑ ΤΟΥ ΠΡΟΒΛΗΜΑΤΟΣ	108	1	5	3.06	1.29
ΟΙ ΑΡΜΟΔΙΟΙ ΔΕΝ ΥΠΑΡΧΟΥΝ ΓΙΑ ΝΑ ΑΝΑΦΕΡΩ ΤΟ ΠΕΡΙΣΤΑΤΙΚΟ	108	1	5	2.79	1.35
ΣΙΓΟΥΡΙΑ ΟΤΙ ΚΑΙ ΝΑ ΑΝΑΦΕΡΩ ΤΟ ΠΕΡΙΣΤΑΤΙΚΟ ΔΕΝ ΘΑ ΓΙΝΟΥΝ ΟΙ ΑΠΑΡΑΙΤΗΤΕΣ ΕΝΕΡΓΕΙΕΣ	108	1	5	2.76	1.25
ΔΕΝ ΕΙΝΑΙ ΑΡΜΟΔΙΟΤΗΤΑ ΜΟΥ ΝΑ ΑΝΑΦΕΡΩ ΤΟ ΠΕΡΙΣΤΑΤΙΚΟ	108	1	4	1.51	0.90
ΦΟΒΟΣ ΓΙΑ ΝΟΜΙΚΑ ΑΝΤΙΠΟΙΝΑ ΑΠΟ ΤΗΝ ΟΙΚΟΓΕΝΕΙΑ	108	1	5	2.26	1.17
ΦΟΒΟΣ ΟΤΙ ΤΟ ΠΑΙΔΙ ΘΑ ΑΝΤΙΔΡΑΣΕΙ ΑΡΝΗΤΙΚΑ ΚΑΙ ΘΑ ΑΠΟΜΑΚΡΥΝΘΕΙ ΑΠΟ ΤΗΝ ΟΙΚΟΓΕΝΕΙΑ ΤΟΥ	108	1	5	2.49	1.17
ΦΟΒΟΣ ΟΤΙ ΘΑ ΔΗΜΙΟΥΡΓΗΣΩ ΜΕΓΑΛΥΤΕΡΑ ΠΡΟΒΛΗΜΑΤΑ	108	1	5	2.82	1.18
ΠΡΙΝ ΠΑΩ ΣΤΟ ΣΧΟΛΕΙΟ ΘΑ ΠΡΕΠΕΙ ΠΡΩΤΑ ΝΑ ΕΝΗΜΕΡΩΣΩ ΤΟΥΣ ΓΟΝΕΙΣ	108	1	5	2.20	1.18
ΦΟΒΟΣ ΓΙΑ ΤΗ ΣΩΜΑΤΙΚΗ ΜΟΥ ΑΚΕΡΑΙΟΤΗΤΑ	108	1	5	2.17	1.25
Η ΔΙΕΥΘΥΝΣΗ ΤΟΥ ΣΧΟΛΕΙΟΥ ΔΕΝ ΕΙΝΑΙ ΒΟΗΘΗΤΙΚΗ	108	1	5	2.56	1.36

Σε σχέση με τη σεξουαλική κακοποίηση, ο Πίνακας 17 παρουσιάζει τα σχετικά αποτελέσματα για την κατηγορία αυτή. Εκεί η δήλωση «ΑΓΝΟΙΑ ΓΙΑ ΤΗ ΣΩΣΤΗ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗ ΚΑΙ ΑΝΑΦΟΡΑ ΤΟΥ ΠΡΟΒΛΗΜΑΤΟΣ» εμφανίζει το μεγαλύτερο μέσο όρο (2.82), ενώ η δήλωση «ΔΕΝ ΕΙΝΑΙ ΑΡΜΟΔΙΟΤΗΤΑ ΜΟΥ ΝΑ ΑΝΑΦΕΡΩ ΤΟ ΠΕΡΙΣΤΑΤΙΚΟ» το μικρότερο (1.51). Η μεγαλύτερη τυπική απόκλιση (1.58) εμφανίζεται στη δήλωση «ΑΓΝΟΙΑ ΣΧΕΤΙΚΑ ΜΕ ΤΟ ΠΟΣΟ ΣΟΒΑΡΟ ΕΙΝΑΙ ΤΟ ΠΡΟΒΛΗΜΑ», ενώ η μικρότερη εμφανίζεται στη δήλωση «ΔΕΝ ΕΙΝΑΙ ΑΡΜΟΔΙΟΤΗΤΑ ΜΟΥ ΝΑ ΑΝΑΦΕΡΩ ΤΟ ΠΕΡΙΣΤΑΤΙΚΟ» (0.93). Και σε αυτή την περίπτωση από τα

αποτελέσματα εξάγεται το συμπέρασμα ότι οι περισσότεροι εκπαιδευτικοί αντιμετωπίζουν πρόβλημα στο πως να διαχειριστούν επαρκώς το περιστατικό το οποίο και αντιμετωπίζουν, ενώ φαίνεται να υπάρχει μεγάλη απόκλιση μεταξύ το κατά πόσο θεωρούν ότι είναι ευθύνη τους η αντιμετώπιση τέτοιων περιστατικών.

Πίνακας 17. Κακοποίηση σεξουαλικής φύσεως

Μεταβλήτη	Πλήθος	Ελάχιστο	Μέγιστο	Μέσος Όρος	Τυπική Απόκλιση
ΑΓΝΟΙΑ ΣΧΕΤΙΚΑ ΜΕ ΤΟ ΠΟΣΟ ΣΟΒΑΡΟ ΕΙΝΑΙ ΤΟ ΠΡΟΒΛΗΜΑ	108	1	5	2.63	1.58
ΑΓΝΟΙΑ ΓΙΑ ΤΗ ΣΩΣΤΗ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗ ΚΑΙ ΑΝΑΦΟΡΑ ΤΟΥ ΠΡΟΒΛΗΜΑΤΟΣ	108	1	5	2.82	1.46
ΟΙ ΑΡΜΟΔΙΟΙ ΔΕΝ ΥΠΑΡΧΟΥΝ ΓΙΑ ΝΑ ΑΝΑΦΕΡΩ ΤΟ ΠΕΡΙΣΤΑΤΙΚΟ	108	1	5	2.39	1.34
ΣΙΓΟΥΡΙΑ ΟΤΙ ΚΑΙ ΝΑ ΑΝΑΦΕΡΩ ΤΟ ΠΕΡΙΣΤΑΤΙΚΟ ΔΕΝ ΘΑ ΓΙΝΟΥΝ ΟΙ ΑΠΑΡΑΙΤΗΤΕΣ ΕΝΕΡΓΕΙΕΣ	108	1	5	2.39	1.28
ΔΕΝ ΕΙΝΑΙ ΑΡΜΟΔΙΟΤΗΤΑ ΜΟΥ ΝΑ ΑΝΑΦΕΡΩ ΤΟ ΠΕΡΙΣΤΑΤΙΚΟ	108	1	5	1.51	0.93
ΦΟΒΟΣ ΓΙΑ ΝΟΜΙΚΑ ΑΝΤΙΠΟΙΝΑ ΑΠΟ ΤΗΝ ΟΙΚΟΓΕΝΕΙΑ	108	1	5	2.09	1.19
ΦΟΒΟΣ ΟΤΙ ΤΟ ΠΑΙΔΙ ΘΑ ΑΝΤΙΔΡΑΣΕΙ ΑΡΝΗΤΙΚΑ ΚΑΙ ΘΑ ΑΠΟΜΑΚΡΥΝΘΕΙ ΑΠΟ ΤΗΝ ΟΙΚΟΓΕΝΕΙΑ ΤΟΥ	108	1	5	2.14	1.13
ΦΟΒΟΣ ΟΤΙ ΘΑ ΔΗΜΙΟΥΡΓΗΣΩ ΜΕΓΑΛΥΤΕΡΑ ΠΡΟΒΛΗΜΑΤΑ	108	1	5	2.57	1.41
ΠΡΙΝ ΠΑΩ ΣΤΟ ΣΧΟΛΕΙΟ ΘΑ ΠΡΕΠΕΙ ΠΡΩΤΑ ΝΑ ΕΝΗΜΕΡΩΣΩ ΤΟΥΣ ΓΟΝΕΙΣ	108	1	5	1.94	1.16
ΦΟΒΟΣ ΓΙΑ ΤΗ ΣΩΜΑΤΙΚΗ ΜΟΥ ΑΚΕΡΑΙΟΤΗΤΑ	108	1	5	2.01	1.23
Η ΔΙΕΥΘΥΝΣΗ ΤΟΥ ΣΧΟΛΕΙΟΥ ΔΕΝ ΕΙΝΑΙ ΒΟΗΘΗΤΙΚΗ	108	1	5	2.19	1.33

Σε σχέση με τη συναισθηματική κακοποίηση, ο Πίνακας 18 παρουσιάζει τα σχετικά αποτελέσματα για την κατηγορία αυτή. Εκεί η δήλωση «ΑΓΝΟΙΑ ΣΧΕΤΙΚΑ ΜΕ ΤΟ ΠΟΣΟ ΣΟΒΑΡΟ ΕΙΝΑΙ ΤΟ ΠΡΟΒΛΗΜΑ» εμφανίζει το μεγαλύτερο μέσο όρο (2.97),

ενώ η δήλωση «ΔΕΝ ΕΙΝΑΙ ΑΡΜΟΔΙΟΤΗΤΑ ΜΟΥ ΝΑ ΑΝΑΦΕΡΩ ΤΟ ΠΕΡΙΣΤΑΤΙΚΟ» το μικρότερο (1.76) και σε αυτή την περίπτωση. Η μεγαλύτερη τυπική (1.38) απόκλιση εμφανίζεται στη δήλωση «Η ΔΙΕΥΘΥΝΣΗ ΤΟΥ ΣΧΟΛΕΙΟΥ ΔΕΝ ΕΙΝΑΙ ΒΟΗΘΗΤΙΚΗ», ενώ η μικρότερη (1.03) εμφανίζεται στη δήλωση «ΔΕΝ ΕΙΝΑΙ ΑΡΜΟΔΙΟΤΗΤΑ ΜΟΥ ΝΑ ΑΝΑΦΕΡΩ ΤΟ ΠΕΡΙΣΤΑΤΙΚΟ». Από τα αποτελέσματα εξάγεται το συμπέρασμα ότι οι περισσότεροι εκπαιδευτικοί αντιμετωπίζουν θεωρούν ότι δεν είναι στις αρμοδιότητές τους η αναφορά τέτοιου είδους περιστατικών.

Πίνακας 18. Κακοποίηση συναισθηματικής φύσεως

Μεταβλητή	Πλήθος	Ελάχιστο	Μέγιστο	Μέσος Όρος	Τυπική Απόκλιση
ΑΓΝΟΙΑ ΣΧΕΤΙΚΑ ΜΕ ΤΟ ΠΟΣΟ ΣΟΒΑΡΟ ΕΙΝΑΙ ΤΟ ΠΡΟΒΛΗΜΑ	108	1	5	2.97	1.38
ΑΓΝΟΙΑ ΓΙΑ ΤΗ ΣΩΣΤΗ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗ ΚΑΙ ΑΝΑΦΟΡΑ ΤΟΥ ΠΡΟΒΛΗΜΑΤΟΣ	108	1	5	2.89	1.33
ΟΙ ΑΡΜΟΔΙΟΙ ΔΕΝ ΥΠΑΡΧΟΥΝ ΓΙΑ ΝΑ ΑΝΑΦΕΡΩ ΤΟ ΠΕΡΙΣΤΑΤΙΚΟ	108	1	5	2.69	1.30
ΣΙΓΟΥΡΙΑ ΟΤΙ ΚΑΙ ΝΑ ΑΝΑΦΕΡΩ ΤΟ ΠΕΡΙΣΤΑΤΙΚΟ ΔΕΝ ΘΑ ΓΙΝΟΥΝ ΟΙ ΑΠΑΡΑΙΤΗΤΕΣ ΕΝΕΡΓΕΙΕΣ	108	1	5	2.70	1.32
ΔΕΝ ΕΙΝΑΙ ΑΡΜΟΔΙΟΤΗΤΑ ΜΟΥ ΝΑ ΑΝΑΦΕΡΩ ΤΟ ΠΕΡΙΣΤΑΤΙΚΟ	108	1	5	1.76	1.03
ΦΟΒΟΣ ΓΙΑ ΝΟΜΙΚΑ ΑΝΤΙΠΟΙΝΑ ΑΠΟ ΤΗΝ ΟΙΚΟΓΕΝΕΙΑ	108	1	5	2.06	1.11
ΦΟΒΟΣ ΟΤΙ ΤΟ ΠΑΙΔΙ ΘΑ ΑΝΤΙΔΡΑΣΕΙ ΑΡΝΗΤΙΚΑ ΚΑΙ ΘΑ ΑΠΟΜΑΚΡΥΝΘΕΙ ΑΠΟ ΤΗΝ ΟΙΚΟΓΕΝΕΙΑ ΤΟΥ	108	1	5	2.51	1.22
ΦΟΒΟΣ ΟΤΙ ΘΑ ΔΗΜΙΟΥΡΓΗΣΩ ΜΕΓΑΛΥΤΕΡΑ ΠΡΟΒΛΗΜΑΤΑ	108	1	5	2.71	1.24
ΠΡΙΝ ΠΑΩ ΣΤΟ ΣΧΟΛΕΙΟ ΘΑ ΠΡΕΠΕΙ ΠΡΩΤΑ ΝΑ ΕΝΗΜΕΡΩΣΩ ΤΟΥΣ ΓΟΝΕΙΣ	108	1	5	1.99	1.07
ΦΟΒΟΣ ΓΙΑ ΤΗ ΣΩΜΑΤΙΚΗ ΜΟΥ ΑΚΕΡΑΙΟΤΗΤΑ	108	1	5	1.94	1.07
Η ΔΙΕΥΘΥΝΣΗ ΤΟΥ ΣΧΟΛΕΙΟΥ ΔΕΝ ΕΙΝΑΙ ΒΟΗΘΗΤΙΚΗ	108	1	5	2.48	1.35

Σε σχέση με την παραμέληση, ο Πίνακας 19 παρουσιάζει τα σχετικά αποτελέσματα για την κατηγορία αυτή. Εκεί η δήλωση «ΑΓΝΟΙΑ ΣΧΕΤΙΚΑ ΜΕ ΤΟ ΠΟΣΟ ΣΟΒΑΡΟ ΕΙΝΑΙ ΤΟ ΠΡΟΒΛΗΜΑ» εμφανίζει το μεγαλύτερο μέσο όρο (2.87), ενώ η δήλωση «ΔΕΝ ΕΙΝΑΙ ΑΡΜΟΔΙΟΤΗΤΑ ΜΟΥ ΝΑ ΑΝΑΦΕΡΩ ΤΟ ΠΕΡΙΣΤΑΤΙΚΟ» το μικρότερο (1.56). Η μεγαλύτερη τυπική απόκλιση (1.35) εμφανίζεται στη δήλωση «ΑΓΝΟΙΑ ΓΙΑ ΤΗ ΣΩΣΤΗ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗ ΚΑΙ ΑΝΑΦΟΡΑ ΤΟΥ ΠΡΟΒΛΗΜΑΤΟΣ» ενώ η μικρότερη (0.88) εμφανίζεται στη δήλωση «ΦΟΒΟΣ ΓΙΑ ΝΟΜΙΚΑ ΑΝΤΙΠΟΙΝΑ ΑΠΟ ΤΗΝ ΟΙΚΟΓΕΝΕΙΑ». Από τα αποτελέσματα εξάγεται το συμπέρασμα ότι οι περισσότεροι εκπαιδευτικοί αντιμετωπίζουν αρκετή ανομοιογένεια όσον αφορά το πως το σχολείο τους ενημερώνει σχετικά με τις αρμοδιότητες τους για την αντιμετώπιση περιστατικών παραμέλησης.

Πίνακας 19. Παραμέληση

Μεταβλήτη	Πλήθος	Ελάχιστο	Μέγιστο	Μέσος Όρος	Τυπική Απόκλιση
ΑΓΝΟΙΑ ΣΧΕΤΙΚΑ ΜΕ ΤΟ ΠΟΣΟ ΣΟΒΑΡΟ ΕΙΝΑΙ ΤΟ ΠΡΟΒΛΗΜΑ	108	1	5	2.87	1.34
ΑΓΝΟΙΑ ΓΙΑ ΤΗ ΣΩΣΤΗ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗ ΚΑΙ ΑΝΑΦΟΡΑ ΤΟΥ ΠΡΟΒΛΗΜΑΤΟΣ	108	1	5	2.75	1.35
ΟΙ ΑΡΜΟΔΙΟΙ ΔΕΝ ΥΠΑΡΧΟΥΝ ΓΙΑ ΝΑ ΑΝΑΦΕΡΩ ΤΟ ΠΕΡΙΣΤΑΤΙΚΟ	108	1	5	2.43	1.26
ΣΙΓΟΥΡΙΑ ΟΤΙ ΚΑΙ ΝΑ ΑΝΑΦΕΡΩ ΤΟ ΠΕΡΙΣΤΑΤΙΚΟ ΔΕΝ ΘΑ ΓΙΝΟΥΝ ΟΙ ΑΠΑΡΑΙΤΗΤΕΣ ΕΝΕΡΓΕΙΕΣ	108	1	5	2.55	1.17
ΔΕΝ ΕΙΝΑΙ ΑΡΜΟΔΙΟΤΗΤΑ ΜΟΥ ΝΑ ΑΝΑΦΕΡΩ ΤΟ ΠΕΡΙΣΤΑΤΙΚΟ	108	1	5	1.56	0.88
ΦΟΒΟΣ ΓΙΑ ΝΟΜΙΚΑ ΑΝΤΙΠΟΙΝΑ ΑΠΟ ΤΗΝ ΟΙΚΟΓΕΝΕΙΑ	108	1	5	2.07	1.07
ΦΟΒΟΣ ΟΤΙ ΤΟ ΠΑΙΔΙ ΘΑ ΑΝΤΙΔΡΑΣΕΙ ΑΡΝΗΤΙΚΑ ΚΑΙ ΘΑ ΑΠΟΜΑΚΡΥΝΘΕΙ ΑΠΟ ΤΗΝ ΟΙΚΟΓΕΝΕΙΑ ΤΟΥ	108	1	5	2.24	1.03
ΦΟΒΟΣ ΟΤΙ ΘΑ ΔΗΜΙΟΥΡΓΗΣΩ ΜΕΓΑΛΥΤΕΡΑ ΠΡΟΒΛΗΜΑΤΑ	108	1	5	2.53	1.10

ΠΡΙΝ ΠΑΩ ΣΤΟ ΣΧΟΛΕΙΟ ΘΑ ΠΡΕΠΕΙ ΠΡΩΤΑ ΝΑ ΕΝΗΜΕΡΩΣΩ ΤΟΥΣ ΓΟΝΕΙΣ	108	1	5	1.97	1.08
ΦΟΒΟΣ ΓΙΑ ΤΗ ΣΩΜΑΤΙΚΗ ΜΟΥ ΑΚΕΡΑΙΟΤΗΤΑ	108	1	5	1.99	1.21
Η ΔΙΕΥΘΥΝΣΗ ΤΟΥ ΣΧΟΛΕΙΟΥ ΔΕΝ ΕΙΝΑΙ ΒΟΗΘΗΤΙΚΗ	108	1	5	2.34	1.30

Όσον αφορά την παιδική εργασία, ο Πίνακας 20 παρουσιάζει τα σχετικά αποτελέσματα για την κατηγορία αυτή. Εκεί η δήλωση «ΑΓΝΟΙΑ ΣΧΕΤΙΚΑ ΜΕ ΤΟ ΠΟΣΟ ΣΟΒΑΡΟ ΕΙΝΑΙ ΤΟ ΠΡΟΒΛΗΜΑ» εμφανίζει το μεγαλύτερο μέσο όρο (2.78), ενώ η δήλωση «ΔΕΝ ΕΙΝΑΙ ΑΡΜΟΔΙΟΤΗΤΑ ΜΟΥ ΝΑ ΑΝΑΦΕΡΩ ΤΟ ΠΕΡΙΣΤΑΤΙΚΟ» το μικρότερο (1.70). Η μεγαλύτερη τυπική απόκλιση (1.45) εμφανίζεται στη δήλωση «ΑΓΝΟΙΑ ΣΧΕΤΙΚΑ ΜΕ ΤΟ ΠΟΣΟ ΣΟΒΑΡΟ ΕΙΝΑΙ ΤΟ ΠΡΟΒΛΗΜΑ», ενώ η μικρότερη (0.98) εμφανίζεται στη δήλωση «ΔΕΝ ΕΙΝΑΙ ΑΡΜΟΔΙΟΤΗΤΑ ΜΟΥ ΝΑ ΑΝΑΦΕΡΩ ΤΟ ΠΕΡΙΣΤΑΤΙΚΟ». Από τα αποτελέσματα εξάγεται το συμπέρασμα ότι οι περισσότεροι αντιμετωπίζουν πρόβλημα σωστής πληροφόρησης σχετικά με τέτοιου είδους περιστατικά.

Πίνακας 20. Παιδική Εργασία

Μεταβλήτη	Πλήθος	Ελάχιστο	Μέγιστο	Μέσος Όρος	Τυπική Απόκλιση
ΑΓΝΟΙΑ ΣΧΕΤΙΚΑ ΜΕ ΤΟ ΠΟΣΟ ΣΟΒΑΡΟ ΕΙΝΑΙ ΤΟ ΠΡΟΒΛΗΜΑ	108	1	5	2.78	1.45
ΑΓΝΟΙΑ ΓΙΑ ΤΗ ΣΩΣΤΗ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗ ΚΑΙ ΑΝΑΦΟΡΑ ΤΟΥ ΠΡΟΒΛΗΜΑΤΟΣ	108	1	5	2.67	1.36
ΟΙ ΑΡΜΟΔΙΟΙ ΔΕΝ ΥΠΑΡΧΟΥΝ ΓΙΑ ΝΑ ΑΝΑΦΕΡΩ ΤΟ ΠΕΡΙΣΤΑΤΙΚΟ	108	1	5	2.35	1.34
ΣΙΓΟΥΡΙΑ ΟΤΙ ΚΑΙ ΝΑ ΑΝΑΦΕΡΩ ΤΟ ΠΕΡΙΣΤΑΤΙΚΟ ΔΕΝ ΘΑ ΓΙΝΟΥΝ ΟΙ ΑΠΑΡΑΙΤΗΤΕΣ ΕΝΕΡΓΕΙΕΣ	108	1	5	2.43	1.14
ΔΕΝ ΕΙΝΑΙ ΑΡΜΟΔΙΟΤΗΤΑ ΜΟΥ ΝΑ ΑΝΑΦΕΡΩ ΤΟ ΠΕΡΙΣΤΑΤΙΚΟ	108	1	5	1.70	0.98
ΦΟΒΟΣ ΓΙΑ ΝΟΜΙΚΑ ΑΝΤΙΠΟΙΝΑ ΑΠΟ ΤΗΝ ΟΙΚΟΓΕΝΕΙΑ	108	1	5	1.85	1.04

ΦΟΒΟΣ ΟΤΙ ΤΟ ΠΑΙΔΙ ΘΑ ΑΝΤΙΔΡΑΣΕΙ ΑΡΝΗΤΙΚΑ ΚΑΙ ΘΑ ΑΠΟΜΑΚΡΥΝΘΕΙ ΑΠΟ ΤΗΝ ΟΙΚΟΓΕΝΕΙΑ ΤΟΥ	108	1	5	2.02	1.03
ΦΟΒΟΣ ΟΤΙ ΘΑ ΔΗΜΙΟΥΡΓΗΣΩ ΜΕΓΑΛΥΤΕΡΑ ΠΡΟΒΛΗΜΑΤΑ ΠΡΙΝ ΠΑΩ ΣΤΟ ΣΧΟΛΕΙΟ ΘΑ ΠΡΕΠΕΙ ΠΡΩΤΑ ΝΑ ΕΝΗΜΕΡΩΣΩ ΤΟΥΣ ΓΟΝΕΙΣ	108	1	5	2.29	1.11
ΦΟΒΟΣ ΓΙΑ ΤΗ ΣΩΜΑΤΙΚΗ ΜΟΥ ΑΚΕΡΑΙΟΤΗΤΑ	108	1	5	1.88	1.17
Η ΔΙΕΥΘΥΝΣΗ ΤΟΥ ΣΧΟΛΕΙΟΥ ΔΕΝ ΕΙΝΑΙ ΒΟΗΘΗΤΙΚΗ	108	1	5	2.25	1.26

Προχωρώντας στο βαθμό παρέμβασης των εκπαιδευτικών, σε σχέση με τη σωματική κακοποίηση, ο Πίνακας 21 παρουσιάζει τα σχετικά αποτελέσματα για την κατηγορία αυτή. Εκεί η δήλωση «ΣΚΟΠΟΣ ΜΟΥ ΕΙΝΑΙ Η ΑΝΑΦΟΡΑ ΟΛΩΝ ΤΩΝ ΠΕΡΙΣΤΑΤΙΚΩΝ ΠΑΙΔΙΚΗΣ ΚΑΚΟΠΟΙΗΣΗΣ ΤΑ ΟΠΟΙΑ ΜΑΘΑΙΝΩ» εμφανίζει το μεγαλύτερο μέσο όρο (4.43), ενώ η δήλωση «ΘΕΩΡΩ ΟΤΙ ΕΧΩ ΛΑΒΕΙ ΕΠΑΡΚΗ ΕΝΗΜΕΡΩΣΗ ΑΠΟ ΤΗ ΣΧΟΛΙΚΗ ΜΟΝΑΔΑ ΓΙΑ ΤΗ ΣΩΣΤΗ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗ ΠΕΡΙΣΤΑΤΙΚΩΝ ΠΑΙΔΙΚΗΣ ΚΑΚΟΠΟΙΗΣΗΣ» το μικρότερο (2.78). Από τα αποτελέσματα εξάγεται το συμπέρασμα ότι οι περισσότεροι εκπαιδευτικοί αντιμετωπίζουν ανεπαρκή ενημέρωση από τη σχολική μονάδα για τη σωστή αντιμετώπιση περιστατικών σωματικής κακοποίησης, ενώ παράλληλα φαίνεται ότι επικρατεί πολύ υψηλό αίσθημα αναφοράς τέτοιου είδους περιστατικών, εφόσον αναγνωριστούν.

Πίνακας 21. Κακοποίηση σωματικής φύσεως

Μεταβλήτη	Πλήθος	Ελάχιστο	Μέγιστο	Μέσος Όρος	Τυπική Απόκλιση
ΣΚΟΠΟΣ ΜΟΥ ΕΙΝΑΙ Η ΑΝΑΦΟΡΑ ΟΛΩΝ ΤΩΝ ΠΕΡΙΣΤΑΤΙΚΩΝ ΠΑΙΔΙΚΗΣ ΚΑΚΟΠΟΙΗΣΗΣ ΤΑ ΟΠΟΙΑ ΜΑΘΑΙΝΩ	108	1	5	4.36	1.00
ΕΙΝΑΙ ΑΠΑΡΑΙΤΗΤΟ ΝΑ ΓΙΝΕΤΑΙ ΑΝΑΦΟΡΑ ΠΕΡΙΣΤΑΤΙΚΩΝ ΠΑΙΔΙΚΗΣ ΚΑΚΟΠΟΙΗΣΗΣ	108	1	5	4.43	0.95

ΤΑ ΠΕΡΙΣΤΑΤΙΚΑ ΠΑΙΔΙΚΗΣ ΚΑΚΟΠΟΙΗΣΗΣ ΣΤΗΝ ΧΩΡΑ ΜΑΣ ΕΙΝΑΙ ΠΟΛΛΑ	108	1	5	3.36	1.19
ΟΙ ΣΑΦΕΙΣ ΟΔΗΓΙΕΣ ΓΙΑ ΤΗ ΣΩΣΤΗ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗ ΠΕΡΙΣΤΑΤΙΚΩΝ ΠΑΙΔΙΚΗΣ ΚΑΚΟΠΟΙΗΣΗΣ ΕΙΝΑΙ ΑΠΑΡΑΙΤΗΤΗ	108	1	5	4.34	1.04
ΘΕΩΡΩ ΟΤΙ ΕΧΩ ΛΑΒΕΙ ΕΠΑΡΚΗ ΕΝΗΜΕΡΩΣΗ ΑΠΟ ΤΗ ΣΧΟΛΙΚΗ ΜΟΝΑΔΑ ΓΙΑ ΤΗ ΣΩΣΤΗ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗ ΠΕΡΙΣΤΑΤΙΚΩΝ ΠΑΙΔΙΚΗΣ ΚΑΚΟΠΟΙΗΣΗΣ	108	1	5	2.78	1.01
Η ΕΝΕΡΓΗΤΙΚΗ ΚΙΝΗΤΟΠΟΙΗΣΗ ΑΠΕΝΤΑΝΤΙ ΣΕ ΠΕΡΙΣΤΑΤΙΚΑ ΠΑΙΔΙΚΗΣ ΚΑΚΟΠΟΙΗΣΗΣ ΔΙΝΕΙ ΩΘΗΣΗ ΚΑΙ ΒΟΗΘΕΙΑ ΣΤΙΣ ΑΡΧΕΣ	108	1	5	3.96	1.05
Η ΔΙΕΥΘΥΝΣΗ ΤΟΥ ΣΧΟΛΕΙΟΥ ΘΕΩΡΕΙ ΚΑΘΗΚΟΝ ΤΗΣ ΤΗΝ ΥΠΟΣΤΗΡΙΞΗ ΤΩΝ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΩΝ ΠΟΥ ΑΝΑΦΕΡΟΥΝ ΠΕΡΙΣΤΑΤΙΚΑ ΠΑΙΔΙΚΗΣ ΚΑΚΟΠΟΙΗΣΗΣ	108	1	5	3.81	1.12

Σχετικά με τη σεξουαλική κακοποίηση, ο Πίνακας 22 παρουσιάζει τα σχετικά αποτελέσματα για την κατηγορία αυτή. Εκεί η δήλωση «ΕΙΝΑΙ ΑΠΑΡΑΙΤΗΤΟ ΝΑ ΓΙΝΕΤΑΙ ΑΝΑΦΟΡΑ ΠΕΡΙΣΤΑΤΙΚΩΝ ΠΑΙΔΙΚΗΣ ΚΑΚΟΠΟΙΗΣΗΣ» εμφανίζει το μεγαλύτερο μέσο όρο (4.54), ενώ η δήλωση «ΘΕΩΡΩ ΟΤΙ ΕΧΩ ΛΑΒΕΙ ΕΠΑΡΚΗ ΕΝΗΜΕΡΩΣΗ ΑΠΟ ΤΗ ΣΧΟΛΙΚΗ ΜΟΝΑΔΑ ΓΙΑ ΤΗ ΣΩΣΤΗ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗ ΠΕΡΙΣΤΑΤΙΚΩΝ ΠΑΙΔΙΚΗΣ ΚΑΚΟΠΟΙΗΣΗΣ» το μικρότερο (2.57). Η μεγαλύτερη τυπική απόκλιση (1.16) εμφανίζεται στη δήλωση «ΤΑ ΠΕΡΙΣΤΑΤΙΚΑ ΠΑΙΔΙΚΗΣ ΚΑΚΟΠΟΙΗΣΗΣ ΣΤΗΝ ΧΩΡΑ ΜΑΣ ΕΙΝΑΙ ΠΟΛΛΑ» και «Η ΔΙΕΥΘΥΝΣΗ ΤΟΥ ΣΧΟΛΕΙΟΥ ΔΕΝ ΕΙΝΑΙ ΒΟΗΘΗΤΙΚΗ», ενώ η μικρότερη (0.94) εμφανίζεται στη δήλωση «ΣΚΟΠΟΣ ΜΟΥ ΕΙΝΑΙ Η ΑΝΑΦΟΡΑ ΟΛΩΝ ΤΩΝ ΠΕΡΙΣΤΑΤΙΚΩΝ ΠΑΙΔΙΚΗΣ ΚΑΚΟΠΟΙΗΣΗΣ ΤΑ ΟΠΟΙΑ ΜΑΘΑΙΝΩ». Από τα αποτελέσματα εξάγεται το συμπέρασμα ότι οι περισσότεροι εκπαιδευτικοί αντιμετωπίζουν ανεπαρκή ενημέρωση από τη σχολική μονάδα για τη σωστή αντιμετώπιση περιστατικών σωματικής

κακοποίησης, ενώ παράλληλα φαίνεται ότι επικρατεί πολύ υψηλό αίσθημα αναφοράς τέτοιου είδους περιστατικών, εφόσον αναγνωριστούν.

Πίνακας 22. Κακοποίηση σεξουαλικής φύσεως

Μεταβλήτη	Πλήθος	Ελάχιστο	Μέγιστο	Μέσος Όρος	Τυπική Απόκλιση
ΣΚΟΠΟΣ ΜΟΥ ΕΙΝΑΙ Η ΑΝΑΦΟΡΑ ΟΛΩΝ ΤΩΝ ΠΕΡΙΣΤΑΤΙΚΩΝ ΠΑΙΔΙΚΗΣ ΚΑΚΟΠΟΙΗΣΗΣ ΤΑ ΟΠΟΙΑ ΜΑΘΑΙΝΩ	108	1	5	4.51	0.94
ΕΙΝΑΙ ΑΠΑΡΑΙΤΗΤΟ ΝΑ ΓΙΝΕΤΑΙ ΑΝΑΦΟΡΑ ΠΕΡΙΣΤΑΤΙΚΩΝ ΠΑΙΔΙΚΗΣ ΚΑΚΟΠΟΙΗΣΗΣ	108	1	5	4.57	0.95
ΤΑ ΠΕΡΙΣΤΑΤΙΚΑ ΠΑΙΔΙΚΗΣ ΚΑΚΟΠΟΙΗΣΗΣ ΣΤΗΝ ΧΩΡΑ ΜΑΣ ΕΙΝΑΙ ΠΟΛΛΑ	108	1	5	3.06	1.23
ΟΙ ΣΑΦΕΙΣ ΟΔΗΓΙΕΣ ΓΙΑ ΤΗ ΣΩΣΤΗ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗ ΠΕΡΙΣΤΑΤΙΚΩΝ ΠΑΙΔΙΚΗΣ ΚΑΚΟΠΟΙΗΣΗΣ ΕΙΝΑΙ ΑΠΑΡΑΙΤΗΤΗ	108	1	5	4.54	0.91
ΘΕΩΡΩ ΟΤΙ ΕΧΩ ΛΑΒΕΙ ΕΠΑΡΚΗ ΕΝΗΜΕΡΩΣΗ ΑΠΟ ΤΗ ΣΧΟΛΙΚΗ ΜΟΝΑΔΑ ΓΙΑ ΤΗ ΣΩΣΤΗ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗ ΠΕΡΙΣΤΑΤΙΚΩΝ ΠΑΙΔΙΚΗΣ ΚΑΚΟΠΟΙΗΣΗΣ	108	1	5	2.57	1.06
Η ΕΝΕΡΓΗΤΙΚΗ ΚΙΝΗΤΟΠΟΙΗΣΗ ΑΠΕΝΤΑΝΤΙ ΣΕ ΠΕΡΙΣΤΑΤΙΚΑ ΠΑΙΔΙΚΗΣ ΚΑΚΟΠΟΙΗΣΗΣ ΔΙΝΕΙ ΩΘΗΣΗ ΚΑΙ ΒΟΗΘΕΙΑ ΣΤΙΣ ΑΡΧΕΣ	108	1	5	4.07	1.03
Η ΔΙΕΥΘΥΝΣΗ ΤΟΥ ΣΧΟΛΕΙΟΥ ΘΕΩΡΕΙ ΚΑΘΗΚΟΝ ΤΗΣ ΤΗΝ ΥΠΟΣΤΗΡΙΞΗ ΤΩΝ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΩΝ ΠΟΥ ΑΝΑΦΕΡΟΥΝ ΠΕΡΙΣΤΑΤΙΚΑ ΠΑΙΔΙΚΗΣ ΚΑΚΟΠΟΙΗΣΗΣ	108	1	5	3.99	1.16

Προχωρώντας στη συναισθηματική κακοποίηση, ο Πίνακας 23 παρουσιάζει τα σχετικά αποτελέσματα για την κατηγορία αυτή. Εκεί η δήλωση «ΕΙΝΑΙ ΑΠΑΡΑΙΤΗΤΟ ΝΑ ΓΙΝΕΤΑΙ ΑΝΑΦΟΡΑ ΠΕΡΙΣΤΑΤΙΚΩΝ ΠΑΙΔΙΚΗΣ ΚΑΚΟΠΟΙΗΣΗΣ» εμφανίζει το

μεγαλύτερο μέσο όρο (4.33), ενώ η δήλωση «ΘΕΩΡΩ ΟΤΙ ΕΧΩ ΛΑΒΕΙ ΕΠΑΡΚΗ ΕΝΗΜΕΡΩΣΗ ΑΠΟ ΤΗ ΣΧΟΛΙΚΗ ΜΟΝΑΔΑ ΓΙΑ ΤΗ ΣΩΣΤΗ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗ ΠΕΡΙΣΤΑΤΙΚΩΝ ΠΑΙΔΙΚΗΣ ΚΑΚΟΠΟΙΗΣΗΣ» το μικρότερο (2.71). Η μεγαλύτερη τυπική απόκλιση (1.36) εμφανίζεται στη δήλωση «ΑΓΝΟΙΑ ΣΧΕΤΙΚΑ ΜΕ ΤΟ ΠΟΣΟ ΣΟΒΑΡΟ ΕΙΝΑΙ ΤΟ ΠΡΟΒΛΗΜΑ» και «Η ΔΙΕΥΘΥΝΣΗ ΤΟΥ ΣΧΟΛΕΙΟΥ ΘΕΩΡΕΙ ΚΑΘΗΚΟΝ ΤΗΣ ΤΗΝ ΥΠΟΣΤΗΡΙΞΗ ΤΩΝ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΩΝ ΠΟΥ ΑΝΑΦΕΡΟΥΝ ΠΕΡΙΣΤΑΤΙΚΑ ΠΑΙΔΙΚΗΣ ΚΑΚΟΠΟΙΗΣΗΣ», ενώ η μικρότερη (1.04) εμφανίζεται στη δήλωση «ΕΙΝΑΙ ΑΠΑΡΑΙΤΗΤΟ ΝΑ ΓΙΝΕΤΑΙ ΑΝΑΦΟΡΑ ΠΕΡΙΣΤΑΤΙΚΩΝ ΠΑΙΔΙΚΗΣ ΚΑΚΟΠΟΙΗΣΗΣ». Από τα αποτελέσματα εξάγεται το συμπέρασμα ότι οι περισσότεροι εκπαιδευτικοί θεωρούν απαραίτητο να αναφέρονται τέτοιου είδους περιστατικά, ενώ και πάλι το σχολείο φαίνεται να μην έχει δώσει τον απαραίτητο βαθμό ενημέρωσης προς τους εκπαιδευτικούς.

Πίνακας 23. Κακοποίηση συναισθηματικής φύσεως

Μεταβλήτη	Πλήθος	Ελάχιστο	Μέγιστο	Μέσος Όρος	Τυπική Απόκλιση
ΣΚΟΠΟΣ ΜΟΥ ΕΙΝΑΙ Η ΑΝΑΦΟΡΑ ΟΛΩΝ ΤΩΝ ΠΕΡΙΣΤΑΤΙΚΩΝ ΠΑΙΔΙΚΗΣ ΚΑΚΟΠΟΙΗΣΗΣ ΤΑ ΟΠΟΙΑ ΜΑΘΑΙΝΩ	108	1	5	4.21	1.05
ΕΙΝΑΙ ΑΠΑΡΑΙΤΗΤΟ ΝΑ ΓΙΝΕΤΑΙ ΑΝΑΦΟΡΑ ΠΕΡΙΣΤΑΤΙΚΩΝ ΠΑΙΔΙΚΗΣ ΚΑΚΟΠΟΙΗΣΗΣ	108	1	5	4.30	1.04
ΤΑ ΠΕΡΙΣΤΑΤΙΚΑ ΠΑΙΔΙΚΗΣ ΚΑΚΟΠΟΙΗΣΗΣ ΣΤΗΝ ΧΩΡΑ ΜΑΣ ΕΙΝΑΙ ΠΟΛΛΑ	108	1	5	3.52	1.15
ΟΙ ΣΑΦΕΙΣ ΟΔΗΓΙΕΣ ΓΙΑ ΤΗ ΣΩΣΤΗ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗ ΠΕΡΙΣΤΑΤΙΚΩΝ ΠΑΙΔΙΚΗΣ ΚΑΚΟΠΟΙΗΣΗΣ ΕΙΝΑΙ ΑΠΑΡΑΙΤΗΤΗ	108	1	5	4.33	1.08
ΘΕΩΡΩ ΟΤΙ ΕΧΩ ΛΑΒΕΙ ΕΠΑΡΚΗ ΕΝΗΜΕΡΩΣΗ ΑΠΟ ΤΗ ΣΧΟΛΙΚΗ ΜΟΝΑΔΑ ΓΙΑ ΤΗ ΣΩΣΤΗ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗ ΠΕΡΙΣΤΑΤΙΚΩΝ ΠΑΙΔΙΚΗΣ ΚΑΚΟΠΟΙΗΣΗΣ	108	1	5	2.71	1.23

Η ΕΝΕΡΓΗΤΙΚΗ ΚΙΝΗΤΟΠΟΙΗΣΗ ΑΠΕΝΤΑΝΤΙ ΣΕ ΠΕΡΙΣΤΑΤΙΚΑ ΠΑΙΔΙΚΗΣ ΚΑΚΟΠΟΙΗΣΗΣ ΔΙΝΕΙ ΩΘΗΣΗ ΚΑΙ ΒΟΗΘΕΙΑ ΣΤΙΣ ΑΡΧΕΣ	108	1	5	3.73	1.21
Η ΔΙΕΥΘΥΝΣΗ ΤΟΥ ΣΧΟΛΕΙΟΥ ΘΕΩΡΕΙ ΚΑΘΗΚΟΝ ΤΗΣ ΤΗΝ ΥΠΟΣΤΗΡΙΞΗ ΤΩΝ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΩΝ ΠΟΥ ΑΝΑΦΕΡΟΥΝ ΠΕΡΙΣΤΑΤΙΚΑ ΠΑΙΔΙΚΗΣ ΚΑΚΟΠΟΙΗΣΗΣ	108	1	5	3.50	1.36

Όσον αφορά την παραμέληση, ο Πίνακας 24 παρουσιάζει τα σχετικά αποτελέσματα για την κατηγορία αυτή. Εκεί η δήλωση «ΕΙΝΑΙ ΑΠΑΡΑΙΤΗΤΟ ΝΑ ΓΙΝΕΤΑΙ ΑΝΑΦΟΡΑ ΠΕΡΙΣΤΑΤΙΚΩΝ ΠΑΙΔΙΚΗΣ ΚΑΚΟΠΟΙΗΣΗΣ» εμφανίζει το μεγαλύτερο μέσο όρο (4.38), ενώ η δήλωση «ΤΑ ΠΕΡΙΣΤΑΤΙΚΑ ΠΑΙΔΙΚΗΣ ΚΑΚΟΠΟΙΗΣΗΣ ΣΤΗΝ ΧΩΡΑ ΜΑΣ ΕΙΝΑΙ ΠΟΛΛΑ» το μικρότερο (2.76). Η μεγαλύτερη τυπική απόκλιση (1.18) εμφανίζεται στη δήλωση «Η ΔΙΕΥΘΥΝΣΗ ΤΟΥ ΣΧΟΛΕΙΟΥ ΘΕΩΡΕΙ ΚΑΘΗΚΟΝ ΤΗΣ ΤΗΝ ΥΠΟΣΤΗΡΙΞΗ ΤΩΝ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΩΝ ΠΟΥ ΑΝΑΦΕΡΟΥΝ ΠΕΡΙΣΤΑΤΙΚΑ ΠΑΙΔΙΚΗΣ ΚΑΚΟΠΟΙΗΣΗΣ», ενώ η μικρότερη (1.01) εμφανίζεται στη δήλωση «ΣΚΟΠΟΣ ΜΟΥ ΕΙΝΑΙ Η ΑΝΑΦΟΡΑ ΟΛΩΝ ΤΩΝ ΠΕΡΙΣΤΑΤΙΚΩΝ ΠΑΙΔΙΚΗΣ ΚΑΚΟΠΟΙΗΣΗΣ ΤΑ ΟΠΟΙΑ ΜΑΘΑΙΝΩ».

Πίνακας 24. Παραμέληση

Μεταβλήτη	Πλήθος	Ελάχιστο	Μέγιστο	Μέσος Όρος	Τυπική Απόκλιση
ΣΚΟΠΟΣ ΜΟΥ ΕΙΝΑΙ Η ΑΝΑΦΟΡΑ ΟΛΩΝ ΤΩΝ ΠΕΡΙΣΤΑΤΙΚΩΝ ΠΑΙΔΙΚΗΣ ΚΑΚΟΠΟΙΗΣΗΣ ΤΑ ΟΠΟΙΑ ΜΑΘΑΙΝΩ	108	1	5	4.28	1.01
ΕΙΝΑΙ ΑΠΑΡΑΙΤΗΤΟ ΝΑ ΓΙΝΕΤΑΙ ΑΝΑΦΟΡΑ ΠΕΡΙΣΤΑΤΙΚΩΝ ΠΑΙΔΙΚΗΣ ΚΑΚΟΠΟΙΗΣΗΣ	108	1	5	4.38	1.06
ΤΑ ΠΕΡΙΣΤΑΤΙΚΑ ΠΑΙΔΙΚΗΣ ΚΑΚΟΠΟΙΗΣΗΣ ΣΤΗΝ ΧΩΡΑ ΜΑΣ ΕΙΝΑΙ ΠΟΛΛΑ	108	1	5	3.32	1.09

ΟΙ ΣΑΦΕΙΣ ΟΔΗΓΙΕΣ ΓΙΑ ΤΗ ΣΩΣΤΗ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗ ΠΕΡΙΣΤΑΤΙΚΩΝ ΠΑΙΔΙΚΗΣ ΚΑΚΟΠΟΙΗΣΗΣ ΕΙΝΑΙ ΑΠΑΡΑΙΤΗΤΗ	108	1	5	4.32	1.05
ΘΕΩΡΩ ΟΤΙ ΕΧΩ ΛΑΒΕΙ ΕΠΑΡΚΗ ΕΝΗΜΕΡΩΣΗ ΑΠΟ ΤΗ ΣΧΟΛΙΚΗ ΜΟΝΑΔΑ ΓΙΑ ΤΗ ΣΩΣΤΗ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗ ΠΕΡΙΣΤΑΤΙΚΩΝ ΠΑΙΔΙΚΗΣ ΚΑΚΟΠΟΙΗΣΗΣ	108	1	5	2.76	1.11
Η ΕΝΕΡΓΗΤΙΚΗ ΚΙΝΗΤΟΠΟΙΗΣΗ ΑΠΕΝΤΑΝΤΙ ΣΕ ΠΕΡΙΣΤΑΤΙΚΑ ΠΑΙΔΙΚΗΣ ΚΑΚΟΠΟΙΗΣΗΣ ΔΙΝΕΙ ΩΘΗΣΗ ΚΑΙ ΒΟΗΘΕΙΑ ΣΤΙΣ ΑΡΧΕΣ	108	1	5	3.86	1.16
Η ΔΙΕΥΘΥΝΣΗ ΤΟΥ ΣΧΟΛΕΙΟΥ ΘΕΩΡΕΙ ΚΑΘΗΚΟΝ ΤΗΣ ΤΗΝ ΥΠΟΣΤΗΡΙΞΗ ΤΩΝ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΩΝ ΠΟΥ ΑΝΑΦΕΡΟΥΝ ΠΕΡΙΣΤΑΤΙΚΑ ΠΑΙΔΙΚΗΣ ΚΑΚΟΠΟΙΗΣΗΣ	108	1	5	3.76	1.18

Τέλος σχετικά με την παιδική εργασία, ο Πίνακας 25 παρουσιάζει τα σχετικά αποτελέσματα για την κατηγορία αυτή. Εκεί η δήλωση «ΕΙΝΑΙ ΑΠΑΡΑΙΤΗΤΟ ΝΑ ΓΙΝΕΤΑΙ ΑΝΑΦΟΡΑ ΠΕΡΙΣΤΑΤΙΚΩΝ ΠΑΙΔΙΚΗΣ ΚΑΚΟΠΟΙΗΣΗΣ» εμφανίζει το μεγαλύτερο μέσο όρο (4.44), ενώ η δήλωση «ΘΕΩΡΩ ΟΤΙ ΕΧΩ ΛΑΒΕΙ ΕΠΑΡΚΗ ΕΝΗΜΕΡΩΣΗ ΑΠΟ ΤΗ ΣΧΟΛΙΚΗ ΜΟΝΑΔΑ ΓΙΑ ΤΗ ΣΩΣΤΗ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗ ΠΕΡΙΣΤΑΤΙΚΩΝ ΠΑΙΔΙΚΗΣ ΚΑΚΟΠΟΙΗΣΗΣ» το μικρότερο (2.69). Η μεγαλύτερη τυπική απόκλιση (1.18) εμφανίζεται στη δήλωση «ΤΑ ΠΕΡΙΣΤΑΤΙΚΑ ΠΑΙΔΙΚΗΣ ΚΑΚΟΠΟΙΗΣΗΣ ΣΤΗΝ ΧΩΡΑ ΜΑΣ ΕΙΝΑΙ ΠΟΛΛΑ» ενώ η μικρότερη (0.96) εμφανίζεται στη δήλωση «ΟΙ ΣΑΦΕΙΣ ΟΔΗΓΙΕΣ ΓΙΑ ΤΗ ΣΩΣΤΗ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗ ΠΕΡΙΣΤΑΤΙΚΩΝ ΠΑΙΔΙΚΗΣ ΚΑΚΟΠΟΙΗΣΗΣ ΕΙΝΑΙ ΑΠΑΡΑΙΤΗΤΗ». Από τα αποτελέσματα εξάγεται το συμπέρασμα ότι οι περισσότεροι εκπαιδευτικοί θεωρούν ότι το σχολείο δεν έχει δώσει τον απαραίτητο βαθμό ενημέρωσης προς τους εκπαιδευτικούς.

Πίνακας 25. Παιδική Εργασία

Μεταβλήτη	Πλήθος	Ελάχιστο	Μέγιστο	Μέσος Όρος	Τυπική Απόκλιση
-----------	--------	----------	---------	------------	-----------------

ΣΚΟΠΟΣ ΜΟΥ ΕΙΝΑΙ Η ΑΝΑΦΟΡΑ ΟΛΩΝ ΤΩΝ ΠΕΡΙΣΤΑΤΙΚΩΝ ΠΑΙΔΙΚΗΣ ΚΑΚΟΠΟΙΗΣΗΣ ΤΑ ΟΠΟΙΑ ΜΑΘΑΙΝΩ	108	1	5	4.33	0.97
ΕΙΝΑΙ ΑΠΑΡΑΙΤΗΤΟ ΝΑ ΓΙΝΕΤΑΙ ΑΝΑΦΟΡΑ ΠΕΡΙΣΤΑΤΙΚΩΝ ΠΑΙΔΙΚΗΣ ΚΑΚΟΠΟΙΗΣΗΣ	108	1	5	4.44	0.96
ΤΑ ΠΕΡΙΣΤΑΤΙΚΑ ΠΑΙΔΙΚΗΣ ΚΑΚΟΠΟΙΗΣΗΣ ΣΤΗΝ ΧΩΡΑ ΜΑΣ ΕΙΝΑΙ ΠΟΛΛΑ	108	1	5	2.97	1.24
ΟΙ ΣΑΦΕΙΣ ΟΔΗΓΙΕΣ ΓΙΑ ΤΗ ΣΩΣΤΗ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗ ΠΕΡΙΣΤΑΤΙΚΩΝ ΠΑΙΔΙΚΗΣ ΚΑΚΟΠΟΙΗΣΗΣ ΕΙΝΑΙ ΑΠΑΡΑΙΤΗΤΗ	108	1	5	4.36	0.96
ΘΕΩΡΩ ΟΤΙ ΕΧΩ ΛΑΒΕΙ ΕΠΑΡΚΗ ΕΝΗΜΕΡΩΣΗ ΑΠΟ ΤΗ ΣΧΟΛΙΚΗ ΜΟΝΑΔΑ ΓΙΑ ΤΗ ΣΩΣΤΗ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗ ΠΕΡΙΣΤΑΤΙΚΩΝ ΠΑΙΔΙΚΗΣ ΚΑΚΟΠΟΙΗΣΗΣ	108	1	5	2.69	1.03
Η ΕΝΕΡΓΗΤΙΚΗ ΚΙΝΗΤΟΠΟΙΗΣΗ ΑΠΕΝΤΑΝΤΙ ΣΕ ΠΕΡΙΣΤΑΤΙΚΑ ΠΑΙΔΙΚΗΣ ΚΑΚΟΠΟΙΗΣΗΣ ΔΙΝΕΙ ΩΘΗΣΗ ΚΑΙ ΒΟΗΘΕΙΑ ΣΤΙΣ ΑΡΧΕΣ	108	1	5	3.95	1.10
Η ΔΙΕΥΘΥΝΣΗ ΤΟΥ ΣΧΟΛΕΙΟΥ ΘΕΩΡΕΙ ΚΑΘΗΚΟΝ ΤΗΣ ΤΗΝ ΥΠΟΣΤΗΡΙΞΗ ΤΩΝ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΩΝ ΠΟΥ ΑΝΑΦΕΡΟΥΝ ΠΕΡΙΣΤΑΤΙΚΑ ΠΑΙΔΙΚΗΣ ΚΑΚΟΠΟΙΗΣΗΣ	108	1	5	3.67	1.18

17. Ανάλυση ANOVA - Συζήτηση

Στη συνέχεια διεξήχθη ανάλυση συσχετίσεων ANOVA (analysis of variance), με σκοπό να παρατηρηθεί αν τα διαφορετικά δημογραφικά χαρακτηριστικά επηρεάζουν τις απαντήσεις του δείγματος. Μέσω αυτής της ανάλυσης, μπορούμε να εξαγάγουμε αποτελέσματα σχετικά με το κατά πόσο η κάθε δημογραφική κατηγορία διαφέρει από την άλλη. Με αυτό ως γνώμονα η συγκεκριμένη μέθοδος είναι καλύτερή από την απλή ανάλυση συσχετίσεων (Pearson και Chi square). Από το σύνολο των αναλύσεων που έγιναν, για λόγους οικονομίας παρουσιάζονται μόνο οι δημογραφικές κατηγορίες οι οποίες

εμφάνισαν στατιστικά σημαντική διαφορά, και πιο συγκεκριμένα μόνο η κατηγορία στην οποία εμφανίστηκε. Τα αποτελέσματα αυτής της ανάλυσης παρουσιάζονται στους Πίνακες 26, 27 και 28. Ο κάθε πίνακας παρουσιάζει το δημογραφικό χαρακτηριστικό το οποίο εμφανίζει τη διαφορά (Φύλο, Ηλικία και Προϋπηρεσία) αλλά και το επίπεδο στατιστικής σημαντικότητας (Sig.) σε p-value 0.1. Τέλος όλα τα αποτελέσματα της ανάλυσης είναι διαθέσιμα κατόπιν αιτήματος.

Πίνακας 26. Ανάλυση ANOVA για τη δημογραφική κατηγορία «Φύλο». Όλες οι διαφορές εντοπίζονται μεταξύ του γκρουπ 3 και των υπολοίπων

		Sum of Squares	df	Mean Square	F	Sig.
1η κατηγορία (Κακοποίηση σωματικής φύσεως) [ΦΟΒΟΣ ΟΤΙ ΤΟ ΠΑΙΔΙ ΘΑ ΑΝΤΙΔΡΑΣΕΙ ΑΡΝΗΤΙΚΑ ΚΑΙ ΘΑ ΑΠΟΜΑΚΡΥΝΘΕΙ ΑΠΟ ΤΗΝ ΟΙΚΟΓΕΝΕΙΑ ΤΟΥ]	Between Groups	3,840	1	3,840	2,844	0,095
	Within Groups	143,150	106	1,350		
	Total	146,991	107			
1η κατηγορία (Κακοποίηση σωματικής φύσεως) [Η ΔΙΕΥΘΥΝΣΗ ΤΟΥ ΣΧΟΛΕΙΟΥ ΔΕΝ ΕΙΝΑΙ ΒΟΗΘΗΤΙΚΗ]	Between Groups	7,080	1	7,080	3,920	0,050
	Within Groups	191,466	106	1,806		
	Total	198,546	107			
2η κατηγορία (Κακοποίηση σεξουαλικής φύσεως) [ΟΙ ΑΡΜΟΔΙΟΙ ΔΕΝ ΥΠΑΡΧΟΥΝ ΓΙΑ ΝΑ ΑΝΑΦΕΡΩ ΤΟ ΠΕΡΙΣΤΑΤΙΚΟ]	Between Groups	6,576	1	6,576	3,726	0,056
	Within Groups	187,091	106	1,765		
	Total	193,667	107			
2η κατηγορία (Κακοποίηση σεξουαλικής φύσεως) [ΠΡΙΝ ΠΑΩ ΣΤΟ ΣΧΟΛΕΙΟ ΘΑ ΠΡΕΠΕΙ ΠΡΩΤΑ ΝΑ ΕΝΗΜΕΡΩΣΩ ΤΟΥΣ ΓΟΝΕΙΣ]	Between Groups	5,484	1	5,484	4,180	0,043
	Within Groups	139,062	106	1,312		
	Total	144,546	107			
3η κατηγορία (Κακοποίηση συναισθηματικής φύσεως) [ΟΙ ΑΡΜΟΔΙΟΙ ΔΕΝ ΥΠΑΡΧΟΥΝ ΓΙΑ ΝΑ ΑΝΑΦΕΡΩ ΤΟ ΠΕΡΙΣΤΑΤΙΚΟ]	Between Groups	6,013	1	6,013	3,603	0,060
	Within Groups	176,904	106	1,669		
	Total	182,917	107			

5η κατηγορία (Παιδική Εργασία) [ΟΙ ΑΡΜΟΔΙΟΙ ΔΕΝ ΥΠΑΡΧΟΥΝ ΓΙΑ ΝΑ ΑΝΑΦΕΡΩ ΤΟ ΠΕΡΙΣΤΑΤΙΚΟ]	Between Groups	6,415	1	6,415	3,613	0,060
	Within Groups	188,214	106	1,776		
	Total	194,630	107			

Ο Πίνακας 26 αναφέρει τα αποτελέσματα της ανάλυσης για τη δημογραφική κατηγορία «Φύλο». Όντας η μόνη κατηγορία με δύο ομάδες, το κριτήριο του TUKEY δεν είναι απαραίτητο για το post-estimation. Στον πίνακα παρατηρούμε ότι 6 προτάσεις παρουσιάζουν στατιστικά σημαντική διαφορά με βάση το φύλο. Σε κάθε περίπτωση οι γυναίκες φαίνεται να θεωρούν σε μεγαλύτερο βαθμό ότι δεν υπάρχουν οι αρμόδιοι για να αναφερθεί το περιστατικό αλλά και πως η διεύθυνση δεν βοηθά στο βαθμό που θα έπρεπε.

Πίνακας 27. Ανάλυση ANOVA για τη δημογραφική κατηγορία «Ηλικία». Όλες οι διαφορές εντοπίζονται μεταξύ του γκρουπ 3 και των υπολοίπων.

		Sum of Squares	df	Mean Square	F	Sig.
1η κατηγορία (Κακοποίηση σωματικής φύσεως) [ΟΙ ΑΡΜΟΔΙΟΙ ΔΕΝ ΥΠΑΡΧΟΥΝ ΓΙΑ ΝΑ ΑΝΑΦΕΡΩ ΤΟ ΠΕΡΙΣΤΑΤΙΚΟ]	Between Groups	9,380	1	9,380	5,268	0,024
	Within Groups	188,722	106	1,780		
	Total	198,102	107			
1η κατηγορία (Κακοποίηση σωματικής φύσεως) [ΦΟΒΟΣ ΟΤΙ ΤΟ ΠΑΙΔΙ ΘΑ ΑΝΤΙΔΡΑΣΕΙ ΑΡΝΗΤΙΚΑ ΚΑΙ ΘΑ ΑΠΟΜΑΚΡΥΝΘΕΙ ΑΠΟ ΤΗΝ ΟΙΚΟΓΕΝΕΙΑ ΤΟΥ]	Between Groups	3,840	1	3,840	2,844	0,095
	Within Groups	143,150	106	1,350		
	Total	146,991	107			
1η κατηγορία (Κακοποίηση σωματικής φύσεως) [Η ΔΙΕΥΘΥΝΣΗ ΤΟΥ ΣΧΟΛΕΙΟΥ ΔΕΝ ΕΙΝΑΙ ΒΟΗΘΗΤΙΚΗ]	Between Groups	7,080	1	7,080	3,920	0,050
	Within Groups	191,466	106	1,806		
	Total	198,546	107			
2η κατηγορία (Κακοποίηση σεξουαλικής φύσεως) [ΟΙ ΑΡΜΟΔΙΟΙ ΔΕΝ ΥΠΑΡΧΟΥΝ ΓΙΑ ΝΑ ΑΝΑΦΕΡΩ ΤΟ ΠΕΡΙΣΤΑΤΙΚΟ]	Between Groups	6,576	1	6,576	3,726	0,056
	Within Groups	187,091	106	1,765		

	Total	193,667	107			
2η κατηγορία (Κακοποίηση σεξουαλικής φύσεως) [ΠΡΙΝ ΠΑΩ ΣΤΟ ΣΧΟΛΕΙΟ ΘΑ ΠΡΕΠΕΙ ΠΡΩΤΑ ΝΑ ΕΝΗΜΕΡΩΣΩ ΤΟΥΣ ΓΟΝΕΙΣ]	Between Groups	5,484	1	5,484	4,180	0,043
	Within Groups	139,062	106	1,312		
	Total	144,546	107			
3η κατηγορία (Κακοποίηση συναισθηματικής φύσεως) [ΟΙ ΑΡΜΟΔΙΟΙ ΔΕΝ ΥΠΑΡΧΟΥΝ ΓΙΑ ΝΑ ΑΝΑΦΕΡΩ ΤΟ ΠΕΡΙΣΤΑΤΙΚΟ]	Between Groups	6,013	1	6,013	3,603	0,060
	Within Groups	176,904	106	1,669		
	Total	182,917	107			
5η κατηγορία (Παιδική Εργασία) [ΟΙ ΑΡΜΟΔΙΟΙ ΔΕΝ ΥΠΑΡΧΟΥΝ ΓΙΑ ΝΑ ΑΝΑΦΕΡΩ ΤΟ ΠΕΡΙΣΤΑΤΙΚΟ]	Between Groups	6,415	1	6,415	3,613	0,060
	Within Groups	188,214	106	1,776		
	Total	194,630	107			
5η κατηγορία (Παιδική Εργασία) [ΔΕΝ ΕΙΝΑΙ ΑΡΜΟΔΙΟΤΗΤΑ ΜΟΥ ΝΑ ΑΝΑΦΕΡΩ ΤΟ ΠΕΡΙΣΤΑΤΙΚΟ]	Between Groups	3,031	1	3,031	3,166	0,078
	Within Groups	101,487	106	0,957		
	Total	104,519	107			
2η κατηγορία (Κακοποίηση σεξουαλικής φύσεως) [ΤΑ ΠΕΡΙΣΤΑΤΙΚΑ ΠΑΙΔΙΚΗΣ ΚΑΚΟΠΟΙΗΣΗΣ ΣΤΗΝ ΧΩΡΑ ΜΑΣ ΕΙΝΑΙ ΠΟΛΛΑ]	Between Groups	12,652	1	12,652	8,881	0,004
	Within Groups	151,015	106	1,425		
	Total	163,667	107			
4η κατηγορία (Παραμέληση) [ΤΑ ΠΕΡΙΣΤΑΤΙΚΑ ΠΑΙΔΙΚΗΣ ΚΑΚΟΠΟΙΗΣΗΣ ΣΤΗΝ ΧΩΡΑ ΜΑΣ ΕΙΝΑΙ ΠΟΛΛΑ]	Between Groups	6,566	1	6,566	5,747	0,018
	Within Groups	121,092	106	1,142		
	Total	127,657	107			

Ο Πίνακας 27 αναφέρει τα αποτελέσματα της ανάλυσης για τη δημογραφική κατηγορία «Ηλικία». Σε όλες τις περιπτώσεις, η διαφορά φαίνεται να προκύπτει μεταξύ όλων των ομάδων και της τρίτης ηλικιακής ομάδας (46-55). Αν και το συγκεκριμένο αποτέλεσμα μπορεί να οφείλεται εν μέρη στο μικρό δείγμα της ομάδας (8 από τους 108 συμμετέχοντες),

η ερμηνεία τους φαίνεται να είναι ότι η συγκεκριμένη ηλικιακή ομάδα θεωρεί σε μεγάλο βαθμό πως δεν υπάρχει η απαραίτητη βοήθεια από το σχολείο, έτσι ώστε να αναφέρουν το περιστατικό (με βάση τον χαμηλότερο μέσο όρο τον οποίο παρουσιάζουν σε σχέση με τις υπόλοιπες ομάδες). Επιπλέον θεωρούν σε πολύ μεγαλύτερο βαθμό από τα υπόλοιπα γκρουπ ότι τα περιστατικά κακοποίησης δεν είναι πολλά (σε δύο διαφορετικές κατηγορίες) και πως οι αρμόδιοι δεν είναι εκεί που πρέπει έτσι ώστε να αναφέρουν το εκάστοτε περιστατικό.

Πίνακας 28. Ανάλυση ANOVA για τη δημογραφική κατηγορία «Προϋπηρεσία». Όλες οι διαφορές εντοπίζονται μεταξύ του γκρουπ 3 και των υπολοίπων.

		Sum of Squares	df	Mean Square	F	Sig.
5η κατηγορία (Παιδική Εργασία) [ΠΙΝ ΠΑΩ ΣΤΟ ΣΧΟΛΕΙΟ ΘΑ ΠΡΕΠΕΙ ΠΡΩΤΑ ΝΑ ΕΝΗΜΕΡΩΣΩ ΤΟΥΣ ΓΟΝΕΙΣ]	Between Groups	7,258	3	2,419	2,506	0,063
	Within Groups	100,409	104	0,965		
	Total	107,667	107			
2η κατηγορία (Κακοποίηση σεξουαλικής φύσεως) [ΤΑ ΠΕΡΙΣΤΑΤΙΚΑ ΠΑΙΔΙΚΗΣ ΚΑΚΟΠΟΙΗΣΗΣ ΣΤΗΝ ΧΩΡΑ ΜΑΣ ΕΙΝΑΙ ΠΟΛΛΑ]	Between Groups	19,234	3	6,411	4,617	0,005
	Within Groups	144,432	104	1,389		
	Total	163,667	107			
2η κατηγορία (Κακοποίηση σεξουαλικής φύσεως) [Η ΔΙΕΥΘΥΝΣΗ ΤΟΥ ΣΧΟΛΕΙΟΥ ΘΕΩΡΕΙ ΚΑΘΗΚΟΝ ΤΗΣ ΤΗΝ ΥΠΟΣΤΗΡΙΞΗ ΤΩΝ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΩΝ ΠΟΥ ΑΝΑΦΕΡΟΥΝ ΠΕΡΙΣΤΑΤΙΚΑ ΠΑΙΔΙΚΗΣ ΚΑΚΟΠΟΙΗΣΗΣ]	Between Groups	9,127	3	3,042	2,329	0,079
	Within Groups	135,864	104	1,306		
	Total	144,991	107			
5η κατηγορία (Παιδική Εργασία) [ΤΑ ΠΕΡΙΣΤΑΤΙΚΑ ΠΑΙΔΙΚΗΣ ΚΑΚΟΠΟΙΗΣΗΣ ΣΤΗΝ ΧΩΡΑ ΜΑΣ ΕΙΝΑΙ ΠΟΛΛΑ]	Between Groups	11,411	3	3,804	2,544	0,060
	Within Groups	155,506	104	1,495		
	Total	166,917	107			

Η ανάλυση ολοκληρώνεται με τον Πίνακα 28, ο οποίος αναφέρει τα αποτελέσματα της ανάλυσης για τη δημογραφική κατηγορία «Προϋπηρεσία». Σε όλες τις περιπτώσεις, η

διαφορά φαίνεται να προκύπτει μεταξύ όλων των ομάδων και της τρίτης ηλικιακής ομάδας (46-55) και σε αυτή την περίπτωση. Η συγκεκριμένη ηλικιακή ομάδα θεωρεί σε μεγάλο βαθμό πως δεν είναι καθήκον των εκπαιδευτικών η αναφορά τέτοιων περιστατικών αλλά και θεωρεί ότι η ενημέρωση των γονέων κατά μέσο όρο, δεν είναι τόσο απαραίτητη όσο θεωρείται από τις υπόλοιπες ηλικιακές ομάδες. Τέλος τα συνολικά αποτελέσματα της ανάλυσης παραμένουν διαθέσιμα και μπορούν (σε λογικά πλαίσια) να προωθηθούν στον εκάστοτε ενδιαφερόμενο.

18. Συμπεράσματα

Η ενδοοικογενειακή βία και η παιδική κακοποίηση αποτελούν δύο φαινόμενα που έχουν λάβει τεράστιες διαστάσεις τα τελευταία χρόνια και χαρακτηρίζονται ως δύο από τα σοβαρότερα κοινωνικά προβλήματα παγκοσμίως. Και οι δύο αυτές μορφές κακοποίησης έχουν σοβαρές συναισθηματικές, συμπεριφορικές, κοινωνικές ακόμα και νοητικές συνέπειες για τα θύματά τους. Ιδιαίτερα το φαινόμενο της παιδικής κακοποίησης μπορεί να οδηγήσει τους ανήλικους στην εμφάνιση ανάρμοστης συμπεριφοράς, σε μειωμένη σχολική επίδοση, δυσκολία στην ανάπτυξη σχέσεων, στη χρήση εξαρτησιογόνων ουσιών ακόμα και στην παραβατικότητα. Τέτοιες συμπεριφορές, αν δεν αντιμετωπιστούν εγκαίρως, ενδέχεται να δημιουργήσουν μεγάλα προβλήματα στην ενήλικη ζωή αυτών των παιδιών (Yanowitz, Monte & Tribble, 2003). Από το 1989 όμως, με τη Διεθνή Σύμβαση για Δικαιώματα του Παιδιού καθώς και με νόμους περί ποινικοποίησης της παιδικής κακοποίησης (Ελλάδα Ν.2101/1992 και Ν. 3500/2006), η εκμετάλλευση ανηλίκων διώκεται ποινικά. Σήμερα, υπάρχουν πλέον πολλοί κρατικοί και ιδιωτικοί φορείς οι οποίοι συμβάλλουν στην πρόληψη αλλά και διαχείριση φαινομένων βίας με θύματα τα παιδιά καθώς και προγράμματα ευαισθητοποίησης του κοινού απέναντι στην παιδική κακοποίηση. Υπάρχουν επίσης πολλοί επαγγελματίες οι οποίοι συντελούν στην διαχείριση περιστατικών βίας, εκ των οποίων ο βασικότερος είναι ο εκπαιδευτικός. Ο τελευταίος είναι εκείνος ο οποίος έρχεται σε καθημερινή επαφή με τους μαθητές, είναι εκείνος ο οποίος μεριμνά για την ορθή διαπαιδαγώγηση των μαθητών του, για την προστασία τους αλλά και την υγεία τους. Λόγω της καθημερινής επαφής με τα παιδιά ο εκπαιδευτικός είναι σε θέση να παρατηρήσει τα πρώτα δείγματα παραμέλησης ή κακοποίησης ενός παιδιού. Χρέος του

σε περίπτωση που αντιληφθεί ένα τέτοιο περιστατικό είναι να το καταγγείλει στον διευθυντή της σχολικής μονάδας.

Προκειμένου όμως να είναι σε θέση ο εκπαιδευτικός να εντοπίσει τυχόν σημάδια παραμέλησης ή κακοποίησης είναι να έχει επιμορφωθεί επαρκώς πάνω στη διαχείριση τέτοιων περιστατικών. Ευθύνη για την επιμόρφωση των εκπαιδευτικών πάνω στην ενδοοικογενειακή βία και την παιδική κακοποίηση έχει αφενός ο κάθε εκπαιδευτικός και η κάθε σχολική μονάδα ξεχωριστά αλλά και η πολιτεία συνολικά. Η τελευταία είναι απαραίτητο να οργανώνει προγράμματα ενημέρωσης και ευαισθητοποίησης για τέτοια φαινόμενα βίας τόσο για τους επαγγελματίες που ασχολούνται με παιδιά όσο και για το ευρύτερο κοινό.

Η βία, και ιδιαίτερα η ενδοοικογενειακή βία, σύμφωνα με στατιστικά στοιχεία έχει αυξηθεί απότομα, γεγονός που καθιστά αναγκαία την ευαισθητοποίηση για την πρόληψη της αναπαραγωγής της. Η σχολική μονάδα αποτελεί ένα περιβάλλον στο οποίο συνήθως παρατηρούνται και ανιχνεύονται τέτοια φαινόμενα βίας. Είναι σημαντικό ο μαθητής να νιώθει ασφαλής, προκειμένου να αναφέρει την κακοποίηση που υπέστη, αλλά και ο εκπαιδευτικός να δέχεται την κατάλληλη στήριξη και επιμόρφωση, ώστε να είναι σε θέση να βοηθήσει το εκάστοτε παιδί που έπεσε θύμα κακοποίησης.

Τα αποτελέσματα αυτής της μελέτης έδειξαν ότι ένα πολύ μικρό ποσοστό δασκάλων είχε καταγγείλει σε κάποια στιγμή της ακαδημαϊκής του πορείας κάποιο περιστατικό παιδικής κακοποίησης. Ωστόσο, υπήρξαν αρκετοί εκπαιδευτικοί που δήλωσαν ότι, αν και είχαν υποπτευθεί ότι κάποιο παιδί κακοποιούταν, αποφάσισαν να μην κάνουν καταγγελία. Τα αποτελέσματα αυτά μπορούν να συνδυαστούν με τα αποτελέσματα πολλών ερευνών (Abrahams et al., 1992· Goebbels et al., 2008· Tite, 1993) που βρήκαν ότι σχετικά μεγάλο ποσοστό ειδικών που υποχρεούνται να καταγγείλουν την κακοποίηση, αποτυγχάνει.

Όσον αφορά τη σοβαρότητα των περιστατικών βίας φάνηκε ότι οι δάσκαλοι θεωρούσαν πως οι γνώσεις που είχαν πάνω στα περιστατικά παιδικής κακοποίησης ήταν ανεπαρκείς. Πιο συγκεκριμένα, θεωρούσαν πως το σχολείο δεν τους είχε ενημερώσει επαρκώς για τη σωστή διαχείριση φαινομένων σωματικής, σεξουαλικής και συναισθηματικής κακοποίησης. Ωστόσο, πίστευαν πως η καταγγελία τέτοιων περιστατικών είναι επιτακτικής σημασίας. (Zellman, 1990).

Επιπλέον, αντίστοιχα με τα ευρήματα των Abrahams et al. (1992) και Bavolek (1983), βρέθηκε ότι το μεγαλύτερο ποσοστό των εκπαιδευτικών δεν είχε λάβει κάποιας μορφής εκπαίδευση σε θέματα που αφορούν την παιδική κακοποίηση. Όταν, βέβαια, ζητήθηκε από τους εκπαιδευτικούς που είχαν λάβει κάποια εκπαίδευση, να αξιολογήσουν την ποιότητα της παρεχόμενης εκπαίδευσης, η πλειοψηφία δήλωσε ότι η εκπαίδευση τους ήταν ανεπαρκής. Έτσι, με βάση τα αποτελέσματα αυτά, μπορούμε να συμπεράνουμε ότι η επιμόρφωση των δασκάλων σε θέματα που αφορούν την παιδική κακοποίηση, δεν ήταν επαρκής, έτσι ώστε να αποκτήσουν τις απαραίτητες γνώσεις και να είναι σε θέση να αντιμετωπίσουν ένα τόσο σοβαρό φαινόμενο.

Ελληνική Βιβλιογραφία

- Αβραμικά, Μ., Λαφαζάνη, Π., & Στεφανούση, Ε. (2013). Παιδική κακοποίηση και παρεμβάσεις. *Επιστημονικά Χρονικά*, 18(3), 146-151.
- Αγάθωνος-Γεωργοπούλου Ε. (2008). Από το σύνδρομο του κακοποιημένου παιδιού τα δικαιώματα του παιδιού: Μια διαχρονική πορεία» στο: *Δημοπούλου - Λαγωνίκα Μ. κ.ά., Ενδοοικογενειακή βία, Διεπιστημονική προσέγγιση στην πρόληψη και την αντιμετώπιση*, Αθήνα,. Εκδ. Α-Ω.
- Αρτινοπούλου, Β., Φαρσεδάκης, Ι., Ζουλινάκη, Α., Κατσίκη, Γ., Ξυδοπούλου, Ε., & Παπαμιχαήλ, Σ. (2003). Ενδοοικογενειακή βία κατά των γυναικών (πρώτη πανελλαδική επιδημιολογική έρευνα. *Κέντρο Ερευνών για Θέματα Ισότητας (ΚΕΘΙ)*.
- Δασκαλάκης, Ι. Δ., (2014). *Εισαγωγή στην Κοινωνιολογία*. Αθήνα: Παπαζήσης.
- Ινστιτούτο Υγείας του Παιδιού, Ι. Υ. (2007). Η εξάλειψη της σωματικής τιμωρίας στα παιδιά. Διεύθυνση Ψυχικής Υγείας και Κοινωνικής Πρόνοιας– Κέντρο για τη Μελέτη και την Πρόληψη της Κακοποίησης-Παραμέλησης του Παιδιού.
- Μουσούρου, Λ. (1989). *Κοινωνιολογία της Σύγχρονης Οικογένειας*. Gutenberg, Αθήνα.
- Μουσούρου, Λ. (2006). *Κοινωνιολογία της Σύγχρονης Οικογένειας*. Αθήνα: Gutenberg.
- Μπαμπινιώτης, Γ. Δ. (2002). *Λεξικό της νέας ελληνικής γλώσσας με σχόλια για τη σωστή χρήση των λέξεων: ερμηνευτικό, ετυμολογικό, ορθογραφικό, συνωνύμων, αντιθέτων, κυρίων ονομάτων, επιστημονικών όρων, ακρωνυμίων*. Κέντρο Λεξικολογίας.
- Μυλωνάκου-Κεκέ, Η. (1999). *Σχολείο και Οικογένεια: Από την Απομόνωση στην Αλληλεπίδραση: Μια Επικοινωνιακή Προσέγγιση*. Αθήνα.
- Μυλωνάκου-Κεκέ, Η. (2009). *Συνεργασία σχολείου, οικογένειας και κοινότητας: θεωρητικές προσεγγίσεις και πρακτικές εφαρμογές. Θεωρητικές Προσεγγίσεις και Πρακτικές Εφαρμογές.*, Αθήνα: Παπαζήση.
- Παρασκευόπουλος, Ι. (1984). *Εξελικτική Ψυχολογία*, τομ. 1. Αθήνα.
- Παρασκευόπουλος, Ι. (1985). *Εξελικτική ψυχολογία. Η ψυχική ζωή από τη σύλληψη ως την ενηλικίωση, 1*.

- Πετρουλάκης, Ν. (1987). Το Παιδί Θύμα Χθες και Σήμερα, στο Σχολείο και στη Ζωή. *Σχολείο και Ζωή, 11*.
- Πρεκατέ, Β., & Γιωτάκος, Ο. (2005). Οδηγός Εκπαιδευτικών και Γονέων για την Ανίχνευση της Παιδικής Κακοποίησης. *Αθήνα, Βήτα Ιατρικές Εκδόσεις ΜΕΠΕ*.
- Χλωπτσιούδης, Δ. (2007). *Ενδοοικογενειακή βία: μια παθογένεια της ελληνικής κοινωνίας*. Θεσσαλονίκη: αυτοέκδοση.

Ξενόγλωσση Βιβλιογραφία

- Abrahams, N., Casey, K., & Daro, D. (1992). Teachers' knowledge, attitudes, and beliefs about child abuse and its prevention. *Child Abuse and Neglect, 16*, 229-238.
- Baker, L., and Cunningham, A. (2009). Inter-parental Violence: the Pre-Schooler's Perspective and the Educator's role. *Early Child. Edu. J. 37*, 199–207.
- Bauman, S., & Del Rio, A. (2006). Preservice Teachers' Responses to Bullying Scenarios: Comparing Physical, Verbal, and Relational Bullying. *Journal of educational psychology, 98*(1), 219.
- Bavolek, S. J. (1983). Why aren't school personnel reporting child abuse in Wisconsin?. *Teacher Education and Special Education, 6*(1), 33-38.
- Callaghan, J. E. M., Alexander, J. H., Sixsmith, J., & Chiara Fellin, L. (2018). Beyond “Witnessing”: Children's Experiences of Coercive Control in Domestic Violence and Abuse. *J. Interpers. Violence 33*, 1551–1581.
- Chatzifotiou, S. (2005). *Domestic Violence against Women and Children*.
- Cho, H., & Wilke, D. J. (2010). Gender Differences in the Nature of the Intimate Partner Violence and Effects of Perpetrator Arrest on Revictimization. *Journal of family violence, 25*(4), 393-400.
- Cicchetti, D., & Toth, S. L. (2005). Child maltreatment. *Annual Review of Clinical Psychology*(2005), 1(1), 409-438.
- Da Silva Alves, E., & Do Prado, P. S. T. (2021). Domestic Violence and School Performance. *Psychology Applications & Developments VII Advances in Psychology and Psychological Trends Series Edited by: Prof. Dr. Clara Pracana and Prof. Dr. Michael Wang*, 154.
- DiLauro, M. D. (2004). Psychosocial factors associated with types of child maltreatment. *Child Welfare, 53*, 69- 96.
- Ellis, J., Downe, S., Farrelly, N., Hollinghurst, S., & Stanley, N. (2015). School-Based Prevention and the Disclosure of Domestic Violence. *Domestic Violence and Protecting Children, New Thinking and Approaches*, 50-62.

- Ellis, J., Stanley, N., & Bell, J. (2006). Prevention Programmes for Children and Young People. *Domestic Violence and Child Protection: Directions for Good Practice*, (69–82). London: Jessica Kingsley Publishers.
- Everson, M. D. (1997). Understanding bizarre, improbable, and fantastic elements in children's accounts of abuse. *Child Maltreatment*, 2(2), 134-149.
- Fantuzzo, J., Boruch, R., Beriama, A., Atkins, M., & Marcus, S. (1997). Domestic violence and children: Prevalence and risk in five major U.S. cities. *Journal of the American Academy of Child and Adolescent Psychiatry*, 36, 116-122.
- Finkelhor, D. (1994). Current Information on the Scope and Nature of Child Sexual Abuse. *The Future of Children*, 31-53.
- Gilligan, R. (1998). The Importance of Schools and Teachers in Child Welfare. *Child & Family Social Work*, 3(1), 13-25.
- Goddard, C., & Bedi, G. (2010). Intimate Partner Violence and Child Abuse: a Child-Centred Perspective. *Child Abuse Review: Journal of the British Association for the Study and Prevention of Child Abuse and Neglect*, 19(1), 5-20.
- Goebbels, A. F., Nicholson, J. M., Walsh, K., & De Vries, H. (2008). Teachers' Reporting of Suspected Child Abuse and Neglect: Behaviour and Determinants. *Health Education Research*, 23(6), 941-951.
- Goldman, J. D. (2007). Primary School Student-Teachers' Knowledge and Understandings of Child Sexual Abuse and its Mandatory Reporting. *International Journal of Educational Research*, 46(6), 368-381.
- Goodyear-Brown, P. *Handbook of child sexual abuse: identification, assessment and treatment*. Hoboken, New Jersey: Wiley, 2012.
- Harne, L., & Radford, J. (2008). *Tackling domestic violence: theories, policies and practice*. McGraw-Hill Education (UK).
- Howarth, E., Moore, T. H., Welton, N. J., Lewis, N., Stanley, N., MacMillan, H., Shaw, A., Hester, M., Bryden, P. & Feder, G. (2016). IMPROving Outcomes for children exposed to domestic Violence (IMPROVE): an evidence synthesis. *Public Health Research*, 4(10), 1-342.
- Iwaniec, D. (2006). *The emotionally abused and neglected child: Identification, assessment and intervention: A practice handbook*. John Wiley & Sons.

- Iwaniec, D. (2006). *The Emotionally Abused and Neglected Child: Identification, Assessment and Intervention: A Practice Handbook*. John Wiley & Sons.
- Kaufman, J., & Henrich, C. (2000). Exposure to violence and early childhood trauma. In C. H. Zeanah (Ed.), *Handbook of infant mental health* (2nd ed.) (pp. 195-207). New York: The Guilford Press.
- Kaufman, J., & Zigler, E. (1989). The intergenerational transmission of child abuse. *Child maltreatment: Theory and research on the causes and consequences of child abuse and neglect*, 129-150.
- Kearney, M. (1999). The Role of Teachers in Helping Children of Domestic Violence. *Childhood Education*, 75(5), 290-296.
- Kenny, M. C. (2004). Teachers' Attitudes Toward and Knowledge of Child Maltreatment. *Child Abuse & Neglect*, 28(12), 1311-1319.
- King, C. B., & Scott, K. L. (2014). Why are Suspected Cases of Child Maltreatment Referred by Educators so Often Unsubstantiated?. *Child Abuse & Neglect*, 38(1), 1-10.
- Knapp, J. F. (1998). The impact on children witnessing violence. *Pediatric Clinics of North America*, 45, 355- 363.
- Kolar, K. R., & Davey, D. (2007). Silent Victims: Children Exposed to Family Violence. *The Journal of School Nursing*, 23(2), 86-91.
- Lutenbacher, M., Cohen, A., & Conner, N. M. (2004). Breaking the cycle of family violence: Understanding the perceptions of battered women. *Journal of Pediatric Health Care*, 18, 236-242.
- Margolin, G., & Gordis, E. B. (2003). Cooccurrence Between Marital Aggression and Parents' Child Abuse Potential: The Impact of Cumulative stress. *Violence and Victims*, 18, 243- 258.
- McDaniel, M. (2006). In the Eye of the Beholder: The Role of Reporters in Bringing Families to the Attention of Child Protective Services. *Children and Youth Services Review*, 28(3), 306-324.
- McKee, B. E., & Dillenburger, K. (2009). Child Abuse and Neglect: Training Needs of Student Teachers. *International Journal of Educational Research*, 48(5), 320-330.

- Morgan, A., & Chadwick, H. (2009). Key Issues in Domestic Violence, Summary Paper, no. 7. *Australian Institute of Criminology, Canberra.*
- Munro, E. (2006). *Child protection.* Sage.
- Nishina, A. (2004). A Theoretical Review of Bullying: Can it be Eliminated? In C. Sanders & G.D. Phye (Eds.), *Bullying: Implications for the classroom* (pp.1-18). San Diego, CA: Elsevier Academic Press.
- Phillips, J., & Vandenbroek, P. (2014). Domestic, family and sexual violence in Australia: an overview of the issues.
- Richards, K. (2011). Children's exposure to domestic violence in Australia. *Trends and issues in crime and criminal justice*, (419), 1-7.
- Rossato, C., & Brackenridge, C. (2009). Child Protection Training in Sport-Related Degrees and Initial Teacher Training for Physical Education: an Audit. *Child Abuse Review: Journal of the British Association for the Study and Prevention of Child Abuse and Neglect*, 18(2), 81-93.
- Simons, D. A., Wurtele, S. K., & Durham, R. L. (2008). Developmental experiences of child sexual abusers and rapists. *Child Abuse & Neglect*, 32(5), 549-560.
- Sinanan, A. N. (2011). Bridging the Gap of Teacher Education about Child Abuse. *Educational Foundations*, 25, 59-73.
- Spinellis, C. (1997). *Crime in Greece in Perspective*, Athens, Ant. N.
- Springer, K.W., Sheridan, J., Kuo, D., & Carnes, M. (2007). Long-term Physical and Mental Health Consequences of Childhood Physical Abuse: Results From a Large Population-Based Sample of Men and Women. *Child Abuse & Neglect*, 31, 517-530.
- Sterne, A., & Poole, L. (2009). *Domestic Violence and Children: A Handbook for Schools and Early Years Settings.* Routledge.
- Swanston, J., Bowyer, L., & Vetere, A. (2014). Towards a Richer Understanding of School-Age Children's Experiences of Domestic Violence: The Voices of Children and their Mothers. *Clinical Child Psychology and Psychiatry*, 19(2), 184-201.

- Thompson, E. H., & Trice-Black, S. (2012). School-Based Group Interventions for Children Exposed to Domestic Violence. *Journal of Family Violence, 27*(3), 233-241.
- Tite, R. (1993). How teachers define and respond to child abuse: The distinction between theoretical and reportable cases. *Child Abuse and Neglect, 17*, 591-603.
- Webster, S. W., O'Toole, R., O'Toole, A. W., & Lucal, B. (2005). Overreporting and Underreporting of Child abuse: Teachers' Use of Professional Discretion. *Child Abuse & Neglect, 29*(11), 1281-1296.
- Wilden, S. R., Williamson, W. D., & Wilson, G. S. (1991). Children of battered women: Developmental and learning profiles. *Clinical Pediatrics, 30*, 299- 304.
- Zellman, G. L., & Bell, R. M. (1990). *The role of professional background, case, characteristics, and protective agency response in mandated child abuse reporting*. Santa Monica: Rand.

Παράρτημα

Ερωτηματολόγιο σχετικά με τις απόψεις των εκπαιδευτικών και την ενδοοικογενειακή βία

Disclaimer: Η παρούσα έρευνα γίνεται στα πλαίσια εκπόνησης διπλωματικής εργασίας μεταπτυχιακού επιπέδου. Σκοπός της έρευνας είναι η κατανόηση και ποσοτικοποίηση του φαινομένου της παιδικής κακοποίησης και πως οι εκπαιδευτικοί και κατ' επέκταση η σχολική μονάδα διαχειρίζονται τέτοιου είδους φαινόμενα. Τα αποτελέσματα θα χρησιμοποιηθούν μόνο για ερευνητικούς σκοπούς και η συμπλήρωση του ερωτηματολογίου είναι ανώνυμη.

ΜΕΡΟΣ Α

1. ΦΥΛΟ:

- a. Άνδρας
- b. Γυναίκα

2. ΗΛΙΚΙΑ:

- a. Έως 25
- b. 26-35
- c. 36-45
- d. 46-55
- e. Άνω των 55

3. Μορφωτικό Επίπεδο:

- a. Απόφοιτος Λυκείου
- b. Προπτυχιακό
- c. Μεταπτυχιακό
- d. Διδακτορικό

4. Οικογενειακή Κατάσταση:

- a. Έγγαμος/η - Σύμφωνο Συμβίωσης
- b. Άγαμη/ος
- c. Σε Σχέση
- d. Διαζευγμένη/ος
- e. Χήρα/ος

5. Παιδιά:

- a. Ναι
- b. Όχι

6. Προϋπηρεσία:

- a. 0-5
- b. 6-10
- c. 11-15
- d. 16-20
- e. Άνω των 20

ΜΕΡΟΣ Β

8. Είναι συχνό φαινόμενο στο σχολείο σας παιδί το οποίο έχει υποστεί σωματική κακοποίηση από το σπίτι;

- a. Ποτέ
- b. Σπάνια
- c. Μέτρια
- d. Συχνά
- e. Πολύ συχνά

9. Είναι συχνό φαινόμενο στο σχολείο σας παιδί το οποίο έχει υποστεί σεξουαλική κακοποίηση από το σπίτι;

- a. Ποτέ
- b. Σπάνια
- c. Μέτρια
- d. Συχνά
- e. Πολύ συχνά

10. Είναι συχνό φαινόμενο στο σχολείο σας παιδί το οποίο έχει υποστεί συναισθηματική κακοποίηση από το σπίτι;

- a. Ποτέ
- b. Σπάνια
- c. Μέτρια
- d. Συχνά
- e. Πολύ συχνά

11. Είναι συχνό φαινόμενο στο σχολείο σας παιδί το οποίο είναι παραμελημένο από το σπίτι;

- a. Ποτέ
- b. Σπάνια
- c. Μέτρια
- d. Συχνά
- e. Πολύ συχνά

12. Είναι συχνό φαινόμενο στο σχολείο σας παιδί το οποίο εξαναγκάζεται από το σπίτι του σε παιδική εργασία;

- a. Ποτέ
- b. Σπάνια
- c. Μέτρια
- d. Συχνά
- e. Πολύ συχνά

13. Στα χρόνια που βρίσκεστε στο σχολείο, έχετε αναφέρει περιστατικό κακοποίησης;

- a. Αρκετά
- b. Λίγα
- c. Όχι

14. Στα χρόνια που βρίσκεστε στο σχολείο, έχετε παρατηρήσει χωρίς να αναφέρετε περιστατικό κακοποίησης;

- a. Πολλές φορές
- b. Μερικές φορές
- c. Σπάνια
- d. Όχι

15. Κατά την άποψή σας ποια είναι η πιο κατάλληλη στιγμή να αναφέρετε περιστατικό παιδικής κακοποίησης;

- a. Αμέσως
- b. Μόλις βρω τα απαραίτητα στοιχεία
- c. Μόνο αν γνωρίζω μακροχρόνιο περιστατικό

16. Στα χρόνια που βρίσκεστε στο σχολείο είναι συχνό φαινόμενο κάποιο παιδί να έχει υποστεί σωματική κακοποίηση από το σπίτι;

- a. Ποτέ
- b. Σπάνια
- c. Μέτρια
- d. Συχνά
- e. Πολύ συχνά

17. Η σεξουαλική κακοποίηση από το σπίτι είναι φαινόμενο το οποίο συναντάτε τακτικά;

- a. Ποτέ
- b. Σπάνια
- c. Μέτρια

- d. Συχνά
- e. Πολύ συχνά

18. Η συναισθηματική κακοποίηση από το σπίτι είναι φαινόμενο το οποίο συναντάτε τακτικά;

- a. Ποτέ
- b. Σπάνια
- c. Μέτρια
- d. Συχνά
- e. Πολύ συχνά

19. Η παραμέληση από το σπίτι είναι φαινόμενο το οποίο συναντάτε τακτικά;

- a. Ποτέ
- b. Σπάνια
- c. Μέτρια
- d. Συχνά
- e. Πολύ συχνά

20. Η παιδική εργασία είναι φαινόμενο το οποίο συναντάτε τακτικά;

- a. Ποτέ
- b. Σπάνια
- c. Μέτρια
- d. Συχνά
- e. Πολύ συχνά

21. Παρόλο που γνωρίζετε κάποιο περιστατικό κακοποίησης, αποφασίσατε να μην το αναφέρετε.

- a. Πολλές φορές
- b. Μερικές φορές
- c. Σπάνια
- d. Όχι

ΜΕΡΟΣ Γ

22. Σε αυτό το μέρος, παρακαλώ να σημειώσετε πόσο σημαντικό θεωρείτε τον εκάστοτε λόγο (1= καθόλου σημαντικό, 2= λίγο σημαντικό, 3= μέτρια σημαντικό, 4= πολύ σημαντικό, 5= πάρα πολύ σημαντικό) που θα σας οδηγούσε στο να μην αναφέρετε ένα περιστατικό παιδικός ενδοοικογενειακής βίας.

A. 1^η κατηγορία (Κακοποίηση σωματικής φύσεως)

Πρόταση	1	2	3	4	5
ΑΓΝΟΙΑ ΣΧΕΤΙΚΑ ΜΕ ΤΟ ΠΟΣΟ ΣΟΒΑΡΟ ΕΙΝΑΙ ΤΟ ΠΡΟΒΛΗΜΑ					
ΑΓΝΟΙΑ ΓΙΑ ΤΗ ΣΩΣΤΗ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗ ΚΑΙ ΑΝΑΦΟΡΑ ΤΟΥ ΠΡΟΒΛΗΜΑΤΟΣ					
ΟΙ ΑΡΜΟΔΙΟΙ ΔΕΝ ΥΠΑΡΧΟΥΝ ΓΙΑ ΝΑ ΑΝΑΦΕΡΩ ΤΟ ΠΕΡΙΣΤΑΤΙΚΟ					
ΣΙΓΟΥΡΙΑ ΟΤΙ ΚΑΙ ΝΑ ΑΝΑΦΕΡΩ ΤΟ ΠΕΡΙΣΤΑΤΙΚΟ ΔΕΝ ΘΑ ΓΙΝΟΥΝ ΟΙ ΑΠΑΡΑΙΤΗΤΕΣ ΕΝΕΡΓΕΙΕΣ					
ΔΕΝ ΕΙΝΑΙ ΑΡΜΟΔΙΟΤΗΤΑ ΜΟΥ ΝΑ ΑΝΑΦΕΡΩ ΤΟ ΠΕΡΙΣΤΑΤΙΚΟ					
ΦΟΒΟΣ ΓΙΑ ΝΟΜΙΚΑ ΑΝΤΙΠΟΙΝΑ ΑΠΟ ΤΗΝ ΟΙΚΟΓΕΝΕΙΑ					
ΦΟΒΟΣ ΟΤΙ ΤΟ ΠΑΙΔΙ ΘΑ ΑΝΤΙΔΡΑΣΕΙ ΑΡΝΗΤΙΚΑ ΚΑΙ ΘΑ ΑΠΟΜΑΚΡΥΝΘΕΙ ΑΠΟ ΤΗΝ ΟΙΚΟΓΕΝΕΙΑ ΤΟΥ					
ΦΟΒΟΣ ΟΤΙ ΘΑ ΔΗΜΙΟΥΡΓΗΣΩ ΜΕΓΑΛΥΤΕΡΑ ΠΡΟΒΛΗΜΑΤΑ					
ΠΡΙΝ ΠΑΩ ΣΤΟ ΣΧΟΛΕΙΟ ΘΑ ΠΡΕΠΕΙ					

ΠΡΩΤΑ ΝΑ ΕΝΗΜΕΡΩΣΩ ΤΟΥΣ ΓΟΝΕΙΣ					
ΦΟΒΟΣ ΓΙΑ ΤΗ ΣΩΜΑΤΙΚΗ ΜΟΥ ΑΚΕΡΑΙΟΤΗΤΑ					
Η ΔΙΕΥΘΥΝΣΗ ΤΟΥ ΣΧΟΛΕΙΟΥ ΔΕΝ ΕΙΝΑΙ ΒΟΗΘΗΤΙΚΗ					

Β. 2^η κατηγορία (Κακοποίηση σεξουαλικής φύσεως)

Πρόταση	1	2	3	4	5
ΑΓΝΟΙΑ ΣΧΕΤΙΚΑ ΜΕ ΤΟ ΠΟΣΟ ΣΟΒΑΡΟ ΕΙΝΑΙ ΤΟ ΠΡΟΒΛΗΜΑ					
ΑΓΝΟΙΑ ΓΙΑ ΤΗ ΣΩΣΤΗ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗ ΚΑΙ ΑΝΑΦΟΡΑ ΤΟΥ ΠΡΟΒΛΗΜΑΤΟΣ					
ΟΙ ΑΡΜΟΔΙΟΙ ΔΕΝ ΥΠΑΡΧΟΥΝ ΓΙΑ ΝΑ ΑΝΑΦΕΡΩ ΤΟ ΠΕΡΙΣΤΑΤΙΚΟ					
ΣΙΓΟΥΡΙΑ ΟΤΙ ΚΑΙ ΝΑ ΑΝΑΦΕΡΩ ΤΟ ΠΕΡΙΣΤΑΤΙΚΟ ΔΕΝ ΘΑ ΓΙΝΟΥΝ ΟΙ ΑΠΑΡΑΙΤΗΤΕΣ ΕΝΕΡΓΕΙΕΣ					
ΔΕΝ ΕΙΝΑΙ ΑΡΜΟΔΙΟΤΗΤΑ ΜΟΥ ΝΑ ΑΝΑΦΕΡΩ ΤΟ ΠΕΡΙΣΤΑΤΙΚΟ					
ΦΟΒΟΣ ΓΙΑ ΝΟΜΙΚΑ ΑΝΤΙΠΟΙΝΑ ΑΠΟ ΤΗΝ ΟΙΚΟΓΕΝΕΙΑ					
ΦΟΒΟΣ ΟΤΙ ΤΟ ΠΑΙΔΙ ΘΑ ΑΝΤΙΔΡΑΣΕΙ ΑΡΝΗΤΙΚΑ ΚΑΙ ΘΑ ΑΠΟΜΑΚΡΥΝΘΕΙ ΑΠΟ ΤΗΝ ΟΙΚΟΓΕΝΕΙΑ ΤΟΥ					
ΦΟΒΟΣ ΟΤΙ ΘΑ ΔΗΜΙΟΥΡΓΗΣΩ ΜΕΓΑΛΥΤΕΡΑ ΠΡΟΒΛΗΜΑΤΑ					

ΠΡΙΝ ΠΑΩ ΣΤΟ ΣΧΟΛΕΙΟ ΘΑ ΠΡΕΠΕΙ ΠΡΩΤΑ ΝΑ ΕΝΗΜΕΡΩΣΩ ΤΟΥΣ ΓΟΝΕΙΣ					
ΦΟΒΟΣ ΓΙΑ ΤΗ ΣΩΜΑΤΙΚΗ ΜΟΥ ΑΚΕΡΑΙΟΤΗΤΑ					
Η ΔΙΕΥΘΥΝΣΗ ΤΟΥ ΣΧΟΛΕΙΟΥ ΔΕΝ ΕΙΝΑΙ ΒΟΗΘΗΤΙΚΗ					

Γ. 3^η κατηγορία (Κακοποίηση συναισθηματικής φύσεως)

Πρόταση	1	2	3	4	5
ΑΓΝΟΙΑ ΣΧΕΤΙΚΑ ΜΕ ΤΟ ΠΟΣΟ ΣΟΒΑΡΟ ΕΙΝΑΙ ΤΟ ΠΡΟΒΛΗΜΑ					
ΑΓΝΟΙΑ ΓΙΑ ΤΗ ΣΩΣΤΗ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗ ΚΑΙ ΑΝΑΦΟΡΑ ΤΟΥ ΠΡΟΒΛΗΜΑΤΟΣ					
ΟΙ ΑΡΜΟΔΙΟΙ ΔΕΝ ΥΠΑΡΧΟΥΝ ΓΙΑ ΝΑ ΑΝΑΦΕΡΩ ΤΟ ΠΕΡΙΣΤΑΤΙΚΟ					
ΣΙΓΟΥΡΙΑ ΟΤΙ ΚΑΙ ΝΑ ΑΝΑΦΕΡΩ ΤΟ ΠΕΡΙΣΤΑΤΙΚΟ ΔΕΝ ΘΑ ΓΙΝΟΥΝ ΟΙ ΑΠΑΡΑΙΤΗΤΕΣ ΕΝΕΡΓΕΙΕΣ					
ΔΕΝ ΕΙΝΑΙ ΑΡΜΟΔΙΟΤΗΤΑ ΜΟΥ ΝΑ ΑΝΑΦΕΡΩ ΤΟ ΠΕΡΙΣΤΑΤΙΚΟ					
ΦΟΒΟΣ ΓΙΑ ΝΟΜΙΚΑ ΑΝΤΙΠΟΙΝΑ ΑΠΟ ΤΗΝ ΟΙΚΟΓΕΝΕΙΑ					
ΦΟΒΟΣ ΟΤΙ ΤΟ ΠΑΙΔΙ ΘΑ ΑΝΤΙΔΡΑΣΕΙ ΑΡΝΗΤΙΚΑ ΚΑΙ ΘΑ ΑΠΟΜΑΚΡΥΝΘΕΙ ΑΠΟ ΤΗΝ ΟΙΚΟΓΕΝΕΙΑ ΤΟΥ					
ΦΟΒΟΣ ΟΤΙ ΘΑ ΔΗΜΙΟΥΡΓΗΣΩ					

ΜΕΓΑΛΥΤΕΡΑ ΠΡΟΒΛΗΜΑΤΑ					
ΠΡΙΝ ΠΑΩ ΣΤΟ ΣΧΟΛΕΙΟ ΘΑ ΠΡΕΠΕΙ ΠΡΩΤΑ ΝΑ ΕΝΗΜΕΡΩΣΩ ΤΟΥΣ ΓΟΝΕΙΣ					
ΦΟΒΟΣ ΓΙΑ ΤΗ ΣΩΜΑΤΙΚΗ ΜΟΥ ΑΚΕΡΑΙΟΤΗΤΑ					
Η ΔΙΕΥΘΥΝΣΗ ΤΟΥ ΣΧΟΛΕΙΟΥ ΔΕΝ ΕΙΝΑΙ ΒΟΗΘΗΤΙΚΗ					

Δ. 4^η κατηγορία (Παραμέληση)

Πρόταση	1	2	3	4	5
ΑΓΝΟΙΑ ΣΧΕΤΙΚΑ ΜΕ ΤΟ ΠΟΣΟ ΣΟΒΑΡΟ ΕΙΝΑΙ ΤΟ ΠΡΟΒΛΗΜΑ					
ΑΓΝΟΙΑ ΓΙΑ ΤΗ ΣΩΣΤΗ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗ ΚΑΙ ΑΝΑΦΟΡΑ ΤΟΥ ΠΡΟΒΛΗΜΑΤΟΣ					
ΟΙ ΑΡΜΟΔΙΟΙ ΔΕΝ ΥΠΑΡΧΟΥΝ ΓΙΑ ΝΑ ΑΝΑΦΕΡΩ ΤΟ ΠΕΡΙΣΤΑΤΙΚΟ					
ΣΙΓΟΥΡΙΑ ΟΤΙ ΚΑΙ ΝΑ ΑΝΑΦΕΡΩ ΤΟ ΠΕΡΙΣΤΑΤΙΚΟ ΔΕΝ ΘΑ ΓΙΝΟΥΝ ΟΙ ΑΠΑΡΑΙΤΗΤΕΣ ΕΝΕΡΓΕΙΕΣ					
ΔΕΝ ΕΙΝΑΙ ΑΡΜΟΔΙΟΤΗΤΑ ΜΟΥ ΝΑ ΑΝΑΦΕΡΩ ΤΟ ΠΕΡΙΣΤΑΤΙΚΟ					
ΦΟΒΟΣ ΓΙΑ ΝΟΜΙΚΑ ΑΝΤΙΠΟΙΝΑ ΑΠΟ ΤΗΝ ΟΙΚΟΓΕΝΕΙΑ					
ΦΟΒΟΣ ΟΤΙ ΤΟ ΠΑΙΔΙ ΘΑ ΑΝΤΙΔΡΑΣΕΙ ΑΡΝΗΤΙΚΑ ΚΑΙ ΘΑ ΑΠΟΜΑΚΡΥΝΘΕΙ ΑΠΟ ΤΗΝ ΟΙΚΟΓΕΝΕΙΑ ΤΟΥ					

ΦΟΒΟΣ ΟΤΙ ΘΑ ΔΗΜΙΟΥΡΓΗΣΩ ΜΕΓΑΛΥΤΕΡΑ ΠΡΟΒΛΗΜΑΤΑ					
ΠΡΙΝ ΠΑΩ ΣΤΟ ΣΧΟΛΕΙΟ ΘΑ ΠΡΕΠΕΙ ΠΡΩΤΑ ΝΑ ΕΝΗΜΕΡΩΣΩ ΤΟΥΣ ΓΟΝΕΙΣ					
ΦΟΒΟΣ ΓΙΑ ΤΗ ΣΩΜΑΤΙΚΗ ΜΟΥ ΑΚΕΡΑΙΟΤΗΤΑ					
Η ΔΙΕΥΘΥΝΣΗ ΤΟΥ ΣΧΟΛΕΙΟΥ ΔΕΝ ΕΙΝΑΙ ΒΟΗΘΗΤΙΚΗ					

Ε. 5^η κατηγορία (Παιδική Εργασία)

Πρόταση	1	2	3	4	5
ΑΓΝΟΙΑ ΣΧΕΤΙΚΑ ΜΕ ΤΟ ΠΟΣΟ ΣΟΒΑΡΟ ΕΙΝΑΙ ΤΟ ΠΡΟΒΛΗΜΑ					
ΑΓΝΟΙΑ ΓΙΑ ΤΗ ΣΩΣΤΗ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗ ΚΑΙ ΑΝΑΦΟΡΑ ΤΟΥ ΠΡΟΒΛΗΜΑΤΟΣ					
ΟΙ ΑΡΜΟΔΙΟΙ ΔΕΝ ΥΠΑΡΧΟΥΝ ΓΙΑ ΝΑ ΑΝΑΦΕΡΩ ΤΟ ΠΕΡΙΣΤΑΤΙΚΟ					
ΣΙΓΟΥΡΙΑ ΟΤΙ ΚΑΙ ΝΑ ΑΝΑΦΕΡΩ ΤΟ ΠΕΡΙΣΤΑΤΙΚΟ ΔΕΝ ΘΑ ΓΙΝΟΥΝ ΟΙ ΑΠΑΡΑΙΤΗΤΕΣ ΕΝΕΡΓΕΙΕΣ					
ΔΕΝ ΕΙΝΑΙ ΑΡΜΟΔΙΟΤΗΤΑ ΜΟΥ ΝΑ ΑΝΑΦΕΡΩ ΤΟ ΠΕΡΙΣΤΑΤΙΚΟ					
ΦΟΒΟΣ ΓΙΑ ΝΟΜΙΚΑ ΑΝΤΙΠΟΙΝΑ ΑΠΟ ΤΗΝ ΟΙΚΟΓΕΝΕΙΑ					
ΦΟΒΟΣ ΟΤΙ ΤΟ ΠΑΙΔΙ ΘΑ ΑΝΤΙΔΡΑΣΕΙ ΑΡΝΗΤΙΚΑ ΚΑΙ ΘΑ					

ΑΠΟΜΑΚΡΥΝΘΕΙ ΑΠΟ ΤΗΝ ΟΙΚΟΓΕΝΕΙΑ ΤΟΥ					
ΦΟΒΟΣ ΟΤΙ ΘΑ ΔΗΜΙΟΥΡΓΗΣΩ ΜΕΓΑΛΥΤΕΡΑ ΠΡΟΒΛΗΜΑΤΑ					
ΠΡΙΝ ΠΑΩ ΣΤΟ ΣΧΟΛΕΙΟ ΘΑ ΠΡΕΠΕΙ ΠΡΩΤΑ ΝΑ ΕΝΗΜΕΡΩΣΩ ΤΟΥΣ ΓΟΝΕΙΣ					
ΦΟΒΟΣ ΓΙΑ ΤΗ ΣΩΜΑΤΙΚΗ ΜΟΥ ΑΚΕΡΑΙΟΤΗΤΑ					
Η ΔΙΕΥΘΥΝΣΗ ΤΟΥ ΣΧΟΛΕΙΟΥ ΔΕΝ ΕΙΝΑΙ ΒΟΗΘΗΤΙΚΗ					

23. Σε αυτό το μέρος, παρακαλώ να σημειώσετε το βαθμό συμφωνίας ή διαφωνίας με τις παρακάτω προτάσεις (1= διαφωνώ πλήρως, 2= συμφωνώ λίγο, 3= συμφωνώ μέτρια, 4= συμφωνώ πολύ, 5= συμφωνώ απόλυτα)

A. 1^η κατηγορία (Κακοποίηση σωματικής φύσεως)

Πρόταση	1	2	3	4	5
ΣΚΟΠΟΣ ΜΟΥ ΕΙΝΑΙ Η ΑΝΑΦΟΡΑ ΟΛΩΝ ΤΩΝ ΠΕΡΙΣΤΑΤΙΚΩΝ ΠΑΙΔΙΚΗΣ ΚΑΚΟΠΟΙΗΣΗΣ ΤΑ ΟΠΟΙΑ ΜΑΘΑΙΝΩ					
ΕΙΝΑΙ ΑΠΑΡΑΙΤΗΤΟ ΝΑ ΓΙΝΕΤΑΙ ΑΝΑΦΟΡΑ ΠΕΡΙΣΤΑΤΙΚΩΝ ΠΑΙΔΙΚΗΣ ΚΑΚΟΠΟΙΗΣΗΣ					
ΤΑ ΠΕΡΙΣΤΑΤΙΚΑ ΠΑΙΔΙΚΗΣ ΚΑΚΟΠΟΙΗΣΗΣ ΣΤΗΝ ΧΩΡΑ ΜΑΣ ΕΙΝΑΙ ΠΟΛΛΑ					
ΟΙ ΣΑΦΕΙΣ ΟΔΗΓΙΕΣ ΓΙΑ ΤΗ ΣΩΣΤΗ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗ ΠΕΡΙΣΤΑΤΙΚΩΝ					

ΠΑΙΔΙΚΗΣ ΚΑΚΟΠΟΙΗΣΗΣ ΕΙΝΑΙ ΑΠΑΡΑΙΤΗΤΗ					
ΘΕΩΡΩ ΟΤΙ ΕΧΩ ΛΑΒΕΙ ΕΠΑΡΚΗ ΕΝΗΜΕΡΩΣΗ ΑΠΟ ΤΗ ΣΧΟΛΙΚΗ ΜΟΝΑΔΑ ΓΙΑ ΤΗ ΣΩΣΤΗ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗ ΠΕΡΙΣΤΑΤΙΚΩΝ ΠΑΙΔΙΚΗΣ ΚΑΚΟΠΟΙΗΣΗΣ					
Η ΕΝΕΡΓΗΤΙΚΗ ΚΙΝΗΤΟΠΟΙΗΣΗ ΑΠΕΝΤΑΝΤΙ ΣΕ ΠΕΡΙΣΤΑΤΙΚΑ ΠΑΙΔΙΚΗΣ ΚΑΚΟΠΟΙΗΣΗΣ ΔΙΝΕΙ ΩΘΗΣΗ ΚΑΙ ΒΟΗΘΕΙΑ ΣΤΙΣ ΑΡΧΕΣ					
Η ΔΙΕΥΘΥΝΣΗ ΤΟΥ ΣΧΟΛΕΙΟΥ ΘΕΩΡΕΙ ΚΑΘΗΚΟΝ ΤΗΣ ΤΗΝ ΥΠΟΣΤΗΡΙΞΗ ΤΩΝ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΩΝ ΠΟΥ ΑΝΑΦΕΡΟΥΝ ΠΕΡΙΣΤΑΤΙΚΑ ΠΑΙΔΙΚΗΣ ΚΑΚΟΠΟΙΗΣΗΣ					

Β. 2^η κατηγορία (Κακοποίηση σεξουαλικής φύσεως)

Πρόταση	1	2	3	4	5
ΣΚΟΠΟΣ ΜΟΥ ΕΙΝΑΙ Η ΑΝΑΦΟΡΑ ΟΛΩΝ ΤΩΝ ΠΕΡΙΣΤΑΤΙΚΩΝ ΠΑΙΔΙΚΗΣ ΚΑΚΟΠΟΙΗΣΗΣ ΤΑ ΟΠΟΙΑ ΜΑΘΑΙΝΩ					
ΕΙΝΑΙ ΑΠΑΡΑΙΤΗΤΟ ΝΑ ΓΙΝΕΤΑΙ ΑΝΑΦΟΡΑ ΠΕΡΙΣΤΑΤΙΚΩΝ ΠΑΙΔΙΚΗΣ ΚΑΚΟΠΟΙΗΣΗΣ					

ΤΑ ΠΕΡΙΣΤΑΤΙΚΑ ΠΑΙΔΙΚΗΣ ΚΑΚΟΠΟΙΗΣΗΣ ΣΤΗΝ ΧΩΡΑ ΜΑΣ ΕΙΝΑΙ ΠΟΛΛΑ					
ΟΙ ΣΑΦΕΙΣ ΟΔΗΓΙΕΣ ΓΙΑ ΤΗ ΣΩΣΤΗ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗ ΠΕΡΙΣΤΑΤΙΚΩΝ ΠΑΙΔΙΚΗΣ ΚΑΚΟΠΟΙΗΣΗΣ ΕΙΝΑΙ ΑΠΑΡΑΙΤΗΤΗ					
ΘΕΩΡΩ ΟΤΙ ΕΧΩ ΛΑΒΕΙ ΕΠΑΡΚΗ ΕΝΗΜΕΡΩΣΗ ΑΠΟ ΤΗ ΣΧΟΛΙΚΗ ΜΟΝΑΔΑ ΓΙΑ ΤΗ ΣΩΣΤΗ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗ ΠΕΡΙΣΤΑΤΙΚΩΝ ΠΑΙΔΙΚΗΣ ΚΑΚΟΠΟΙΗΣΗΣ					
Η ΕΝΕΡΓΗΤΙΚΗ ΚΙΝΗΤΟΠΟΙΗΣΗ ΑΠΕΝΤΑΝΤΙ ΣΕ ΠΕΡΙΣΤΑΤΙΚΑ ΠΑΙΔΙΚΗΣ ΚΑΚΟΠΟΙΗΣΗΣ ΔΙΝΕΙ ΩΘΗΣΗ ΚΑΙ ΒΟΗΘΕΙΑ ΣΤΙΣ ΑΡΧΕΣ					
Η ΔΙΕΥΘΥΝΣΗ ΤΟΥ ΣΧΟΛΕΙΟΥ ΘΕΩΡΕΙ ΚΑΘΗΚΟΝ ΤΗΣ ΤΗΝ ΥΠΟΣΤΗΡΙΞΗ ΤΩΝ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΩΝ ΠΟΥ ΑΝΑΦΕΡΟΥΝ ΠΕΡΙΣΤΑΤΙΚΑ ΠΑΙΔΙΚΗΣ ΚΑΚΟΠΟΙΗΣΗΣ					

Γ. 3^η κατηγορία (Κακοποίηση συναισθηματικής φύσεως)

Πρόταση	1	2	3	4	5
ΣΚΟΠΟΣ ΜΟΥ ΕΙΝΑΙ Η ΑΝΑΦΟΡΑ ΟΛΩΝ ΤΩΝ ΠΕΡΙΣΤΑΤΙΚΩΝ ΠΑΙΔΙΚΗΣ					

ΚΑΚΟΠΟΙΗΣΗΣ ΤΑ ΟΠΟΙΑ ΜΑΘΑΙΝΩ					
ΕΙΝΑΙ ΑΠΑΡΑΙΤΗΤΟ ΝΑ ΓΙΝΕΤΑΙ ΑΝΑΦΟΡΑ ΠΕΡΙΣΤΑΤΙΚΩΝ ΠΑΙΔΙΚΗΣ ΚΑΚΟΠΟΙΗΣΗΣ					
ΤΑ ΠΕΡΙΣΤΑΤΙΚΑ ΠΑΙΔΙΚΗΣ ΚΑΚΟΠΟΙΗΣΗΣ ΣΤΗΝ ΧΩΡΑ ΜΑΣ ΕΙΝΑΙ ΠΟΛΛΑ					
ΟΙ ΣΑΦΕΙΣ ΟΔΗΓΙΕΣ ΓΙΑ ΤΗ ΣΩΣΤΗ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗ ΠΕΡΙΣΤΑΤΙΚΩΝ ΠΑΙΔΙΚΗΣ ΚΑΚΟΠΟΙΗΣΗΣ ΕΙΝΑΙ ΑΠΑΡΑΙΤΗΤΗ					
ΘΕΩΡΩ ΟΤΙ ΕΧΩ ΛΑΒΕΙ ΕΠΑΡΚΗ ΕΝΗΜΕΡΩΣΗ ΑΠΟ ΤΗ ΣΧΟΛΙΚΗ ΜΟΝΑΔΑ ΓΙΑ ΤΗ ΣΩΣΤΗ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗ ΠΕΡΙΣΤΑΤΙΚΩΝ ΠΑΙΔΙΚΗΣ ΚΑΚΟΠΟΙΗΣΗΣ					
Η ΕΝΕΡΓΗΤΙΚΗ ΚΙΝΗΤΟΠΟΙΗΣΗ ΑΠΕΝΤΑΝΤΙ ΣΕ ΠΕΡΙΣΤΑΤΙΚΑ ΠΑΙΔΙΚΗΣ ΚΑΚΟΠΟΙΗΣΗΣ ΔΙΝΕΙ ΩΘΗΣΗ ΚΑΙ ΒΟΗΘΕΙΑ ΣΤΙΣ ΑΡΧΕΣ					
Η ΔΙΕΥΘΥΝΣΗ ΤΟΥ ΣΧΟΛΕΙΟΥ ΘΕΩΡΕΙ ΚΑΘΗΚΟΝ ΤΗΣ ΤΗΝ ΥΠΟΣΤΗΡΙΞΗ ΤΩΝ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΩΝ ΠΟΥ ΑΝΑΦΕΡΟΥΝ ΠΕΡΙΣΤΑΤΙΚΑ ΠΑΙΔΙΚΗΣ ΚΑΚΟΠΟΙΗΣΗΣ					

Δ. 4^η κατηγορία (Παραμέληση)

Πρόταση	1	2	3	4	5
ΣΚΟΠΟΣ ΜΟΥ ΕΙΝΑΙ Η ΑΝΑΦΟΡΑ ΟΛΩΝ ΤΩΝ ΠΕΡΙΣΤΑΤΙΚΩΝ ΠΑΙΔΙΚΗΣ ΚΑΚΟΠΟΙΗΣΗΣ ΤΑ ΟΠΟΙΑ ΜΑΘΑΙΝΩ					
ΕΙΝΑΙ ΑΠΑΡΑΙΤΗΤΟ ΝΑ ΓΙΝΕΤΑΙ ΑΝΑΦΟΡΑ ΠΕΡΙΣΤΑΤΙΚΩΝ ΠΑΙΔΙΚΗΣ ΚΑΚΟΠΟΙΗΣΗΣ					
ΤΑ ΠΕΡΙΣΤΑΤΙΚΑ ΠΑΙΔΙΚΗΣ ΚΑΚΟΠΟΙΗΣΗΣ ΣΤΗΝ ΧΩΡΑ ΜΑΣ ΕΙΝΑΙ ΠΟΛΛΑ					
ΟΙ ΣΑΦΕΙΣ ΟΔΗΓΙΕΣ ΓΙΑ ΤΗ ΣΩΣΤΗ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗ ΠΕΡΙΣΤΑΤΙΚΩΝ ΠΑΙΔΙΚΗΣ ΚΑΚΟΠΟΙΗΣΗΣ ΕΙΝΑΙ ΑΠΑΡΑΙΤΗΤΗ					
ΘΕΩΡΩ ΟΤΙ ΕΧΩ ΛΑΒΕΙ ΕΠΑΡΚΗ ΕΝΗΜΕΡΩΣΗ ΑΠΟ ΤΗ ΣΧΟΛΙΚΗ ΜΟΝΑΔΑ ΓΙΑ ΤΗ ΣΩΣΤΗ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗ ΠΕΡΙΣΤΑΤΙΚΩΝ ΠΑΙΔΙΚΗΣ ΚΑΚΟΠΟΙΗΣΗΣ					
Η ΕΝΕΡΓΗΤΙΚΗ ΚΙΝΗΤΟΠΟΙΗΣΗ ΑΠΕΝΤΑΝΤΙ ΣΕ ΠΕΡΙΣΤΑΤΙΚΑ ΠΑΙΔΙΚΗΣ ΚΑΚΟΠΟΙΗΣΗΣ ΔΙΝΕΙ ΩΘΗΣΗ ΚΑΙ ΒΟΗΘΕΙΑ ΣΤΙΣ ΑΡΧΕΣ					

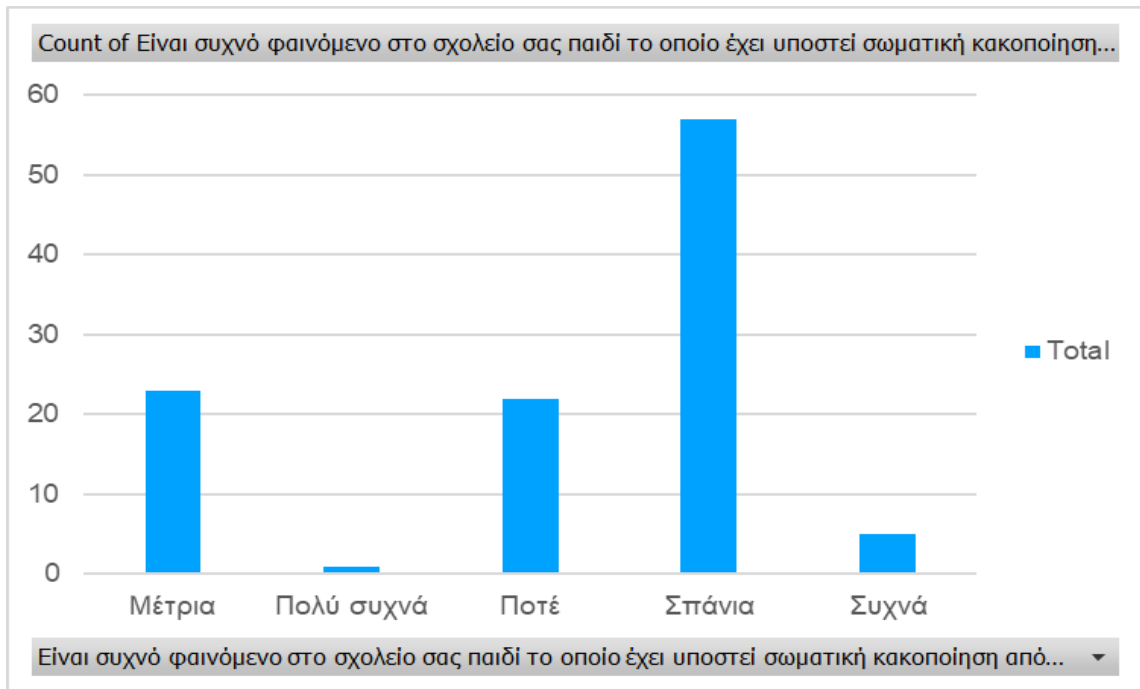
<p>Η ΔΙΕΥΘΥΝΣΗ ΤΟΥ ΣΧΟΛΕΙΟΥ ΘΕΩΡΕΙ ΚΑΘΗΚΟΝ ΤΗΣ ΤΗΝ ΥΠΟΣΤΗΡΙΞΗ ΤΩΝ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΩΝ ΠΟΥ ΑΝΑΦΕΡΟΥΝ ΠΕΡΙΣΤΑΤΙΚΑ ΠΑΙΔΙΚΗΣ ΚΑΚΟΠΟΙΗΣΗΣ</p>					
--	--	--	--	--	--

Ε. 5^η κατηγορία (Παιδική Εργασία)

Πρόταση	1	2	3	4	5
<p>ΣΚΟΠΟΣ ΜΟΥ ΕΙΝΑΙ Η ΑΝΑΦΟΡΑ ΟΛΩΝ ΤΩΝ ΠΕΡΙΣΤΑΤΙΚΩΝ ΠΑΙΔΙΚΗΣ ΚΑΚΟΠΟΙΗΣΗΣ ΤΑ ΟΠΟΙΑ ΜΑΘΑΙΝΩ</p>					
<p>ΕΙΝΑΙ ΑΠΑΡΑΙΤΗΤΟ ΝΑ ΓΙΝΕΤΑΙ ΑΝΑΦΟΡΑ ΠΕΡΙΣΤΑΤΙΚΩΝ ΠΑΙΔΙΚΗΣ ΚΑΚΟΠΟΙΗΣΗΣ</p>					
<p>ΤΑ ΠΕΡΙΣΤΑΤΙΚΑ ΠΑΙΔΙΚΗΣ ΚΑΚΟΠΟΙΗΣΗΣ ΣΤΗΝ ΧΩΡΑ ΜΑΣ ΕΙΝΑΙ ΠΟΛΛΑ</p>					
<p>ΟΙ ΣΑΦΕΙΣ ΟΔΗΓΙΕΣ ΓΙΑ ΤΗ ΣΩΣΤΗ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗ ΠΕΡΙΣΤΑΤΙΚΩΝ ΠΑΙΔΙΚΗΣ ΚΑΚΟΠΟΙΗΣΗΣ ΕΙΝΑΙ ΑΠΑΡΑΙΤΗΤΗ</p>					
<p>ΘΕΩΡΩ ΟΤΙ ΕΧΩ ΛΑΒΕΙ ΕΠΑΡΚΗ ΕΝΗΜΕΡΩΣΗ ΑΠΟ ΤΗ ΣΧΟΛΙΚΗ ΜΟΝΑΔΑ ΓΙΑ ΤΗ ΣΩΣΤΗ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗ ΠΕΡΙΣΤΑΤΙΚΩΝ ΠΑΙΔΙΚΗΣ ΚΑΚΟΠΟΙΗΣΗΣ</p>					

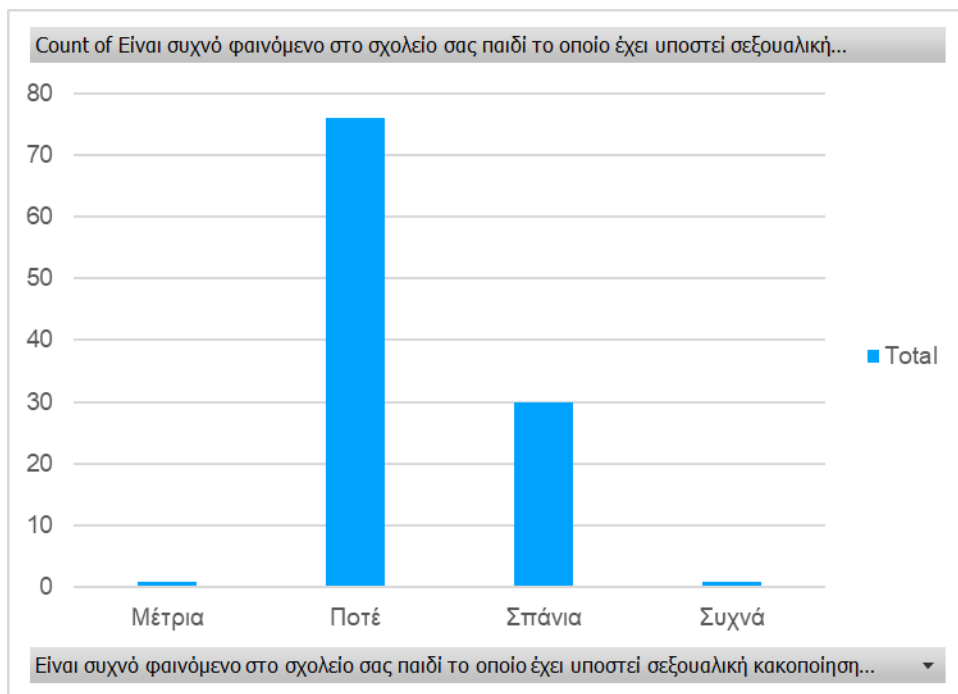
<p>Η ΕΝΕΡΓΗΤΙΚΗ ΚΙΝΗΤΟΠΟΙΗΣΗ ΑΠΕΝΤΑΝΤΙ ΣΕ ΠΕΡΙΣΤΑΤΙΚΑ ΠΑΙΔΙΚΗΣ ΚΑΚΟΠΟΙΗΣΗΣ ΔΙΝΕΙ ΩΘΗΣΗ ΚΑΙ ΒΟΗΘΕΙΑ ΣΤΙΣ ΑΡΧΕΣ</p>					
<p>Η ΔΙΕΥΘΥΝΣΗ ΤΟΥ ΣΧΟΛΕΙΟΥ ΘΕΩΡΕΙ ΚΑΘΗΚΟΝ ΤΗΣ ΤΗΝ ΥΠΟΣΤΗΡΙΞΗ ΤΩΝ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΩΝ ΠΟΥ ΑΝΑΦΕΡΟΥΝ ΠΕΡΙΣΤΑΤΙΚΑ ΠΑΙΔΙΚΗΣ ΚΑΚΟΠΟΙΗΣΗΣ</p>					

Σας ευχαριστώ για τον χρόνο σας!

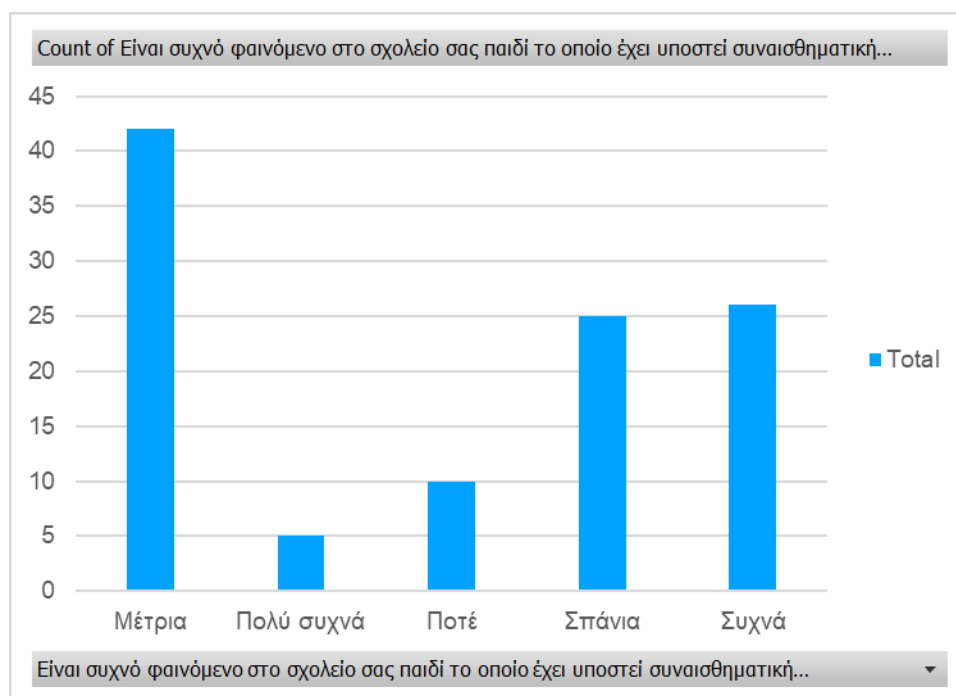
Σχήμα 7. Είναι συχνό φαινόμενο στο σχολείο σας παιδί το οποίο έχει υποστεί σωματική κακοποίηση από το σπίτι;

Όπως φαίνεται στο Σχήμα 7, οι περισσότεροι εκπαιδευτικοί από τους 108 που ερωτήθηκαν σπάνια αντιμετωπίζουν περιστατικά σωματικής κακοποίησης.

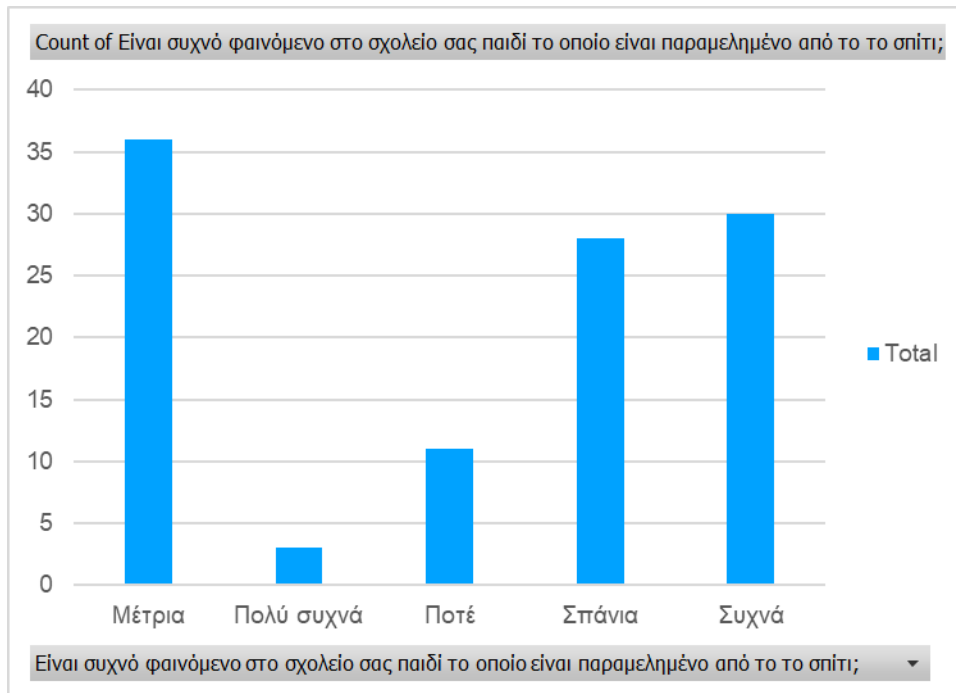
Σχήμα 8. Είναι συχνό φαινόμενο στο σχολείο σας παιδί το οποίο έχει υποστεί σεξουαλική κακοποίηση από το σπίτι;

Στο Σχήμα 8 γίνεται διαγραμματική απεικόνιση των περιστατικών σεξουαλικής κακοποίησης τα οποία έχουν παρατηρηθεί στα σχολεία. Από τους 108 ερωτηθέντες, μόνο 2 έχουν παρατηρήσει τέτοιου είδους περιστατικά.

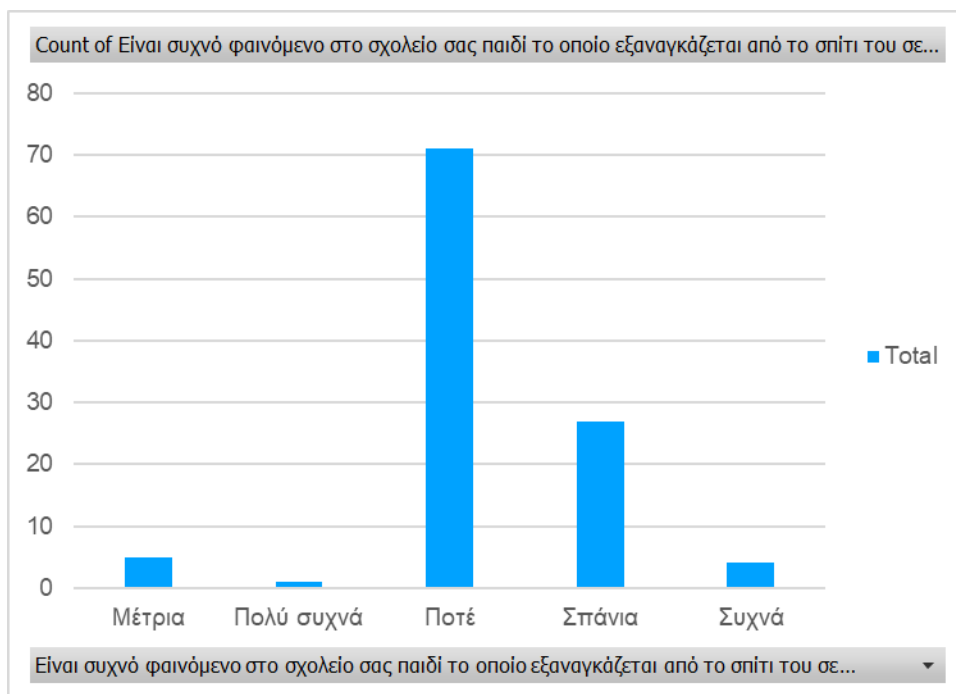
Σχήμα 9

Στο Σχήμα 9 γίνεται διαγραμματική απεικόνιση των περιστατικών συναισθηματικής κακοποίησης τα οποία έχουν παρατηρηθεί στα σχολεία. Από την ανάλυση προκύπτει ότι τέτοιου είδους περιστατικά συναντώνται κατά βάση από σπάνια ως μέτρια σε σχολεία του νομού Αττικής.

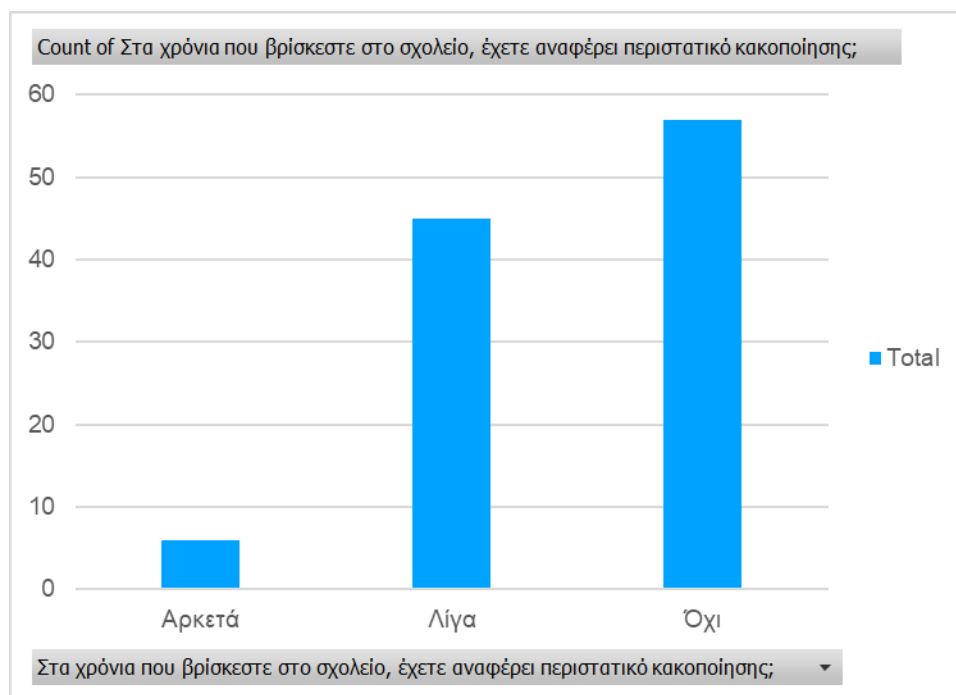
Σχήμα 10. Είναι συχνό φαινόμενο στο σχολείο σας παιδί το οποίο είναι παραμελημένο από το σπίτι;

Στο Σχήμα 10 γίνεται διαγραμματική απεικόνιση των περιστατικών παραμέλησης.

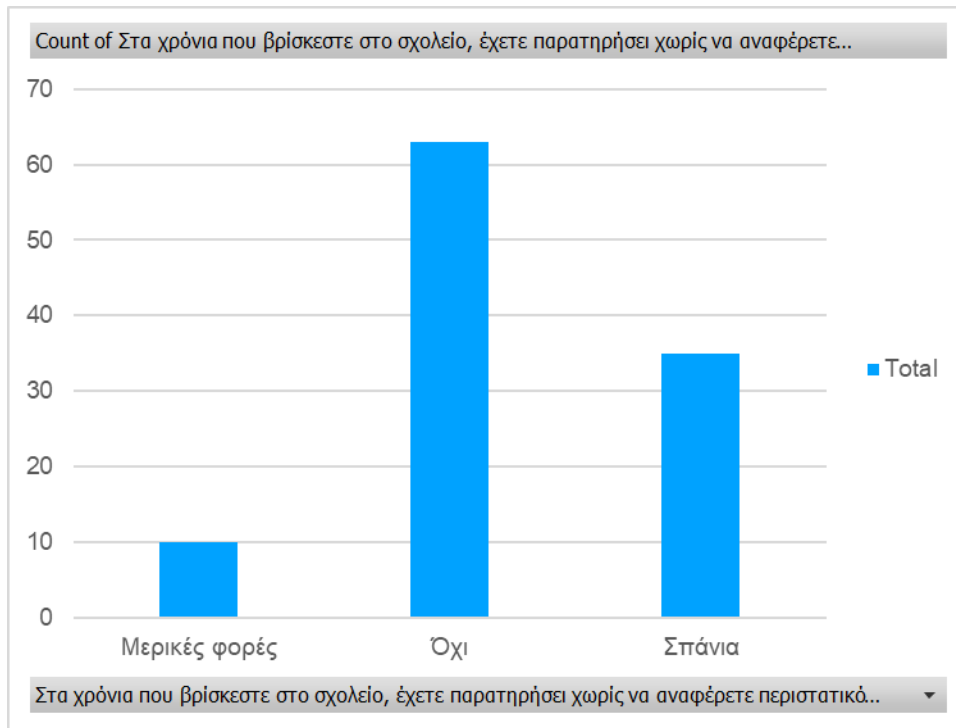
Σχήμα 11. Είναι συχνό φαινόμενο στο σχολείο σας παιδί το οποίο εξαναγκάζεται από το σπίτι του σε παιδική εργασία;

Στο Σχήμα 11 γίνεται διαγραμματική απεικόνιση των περιστατικών όπου παιδιά εξαναγκάζονται από το σπίτι του σε παιδική εργασία.

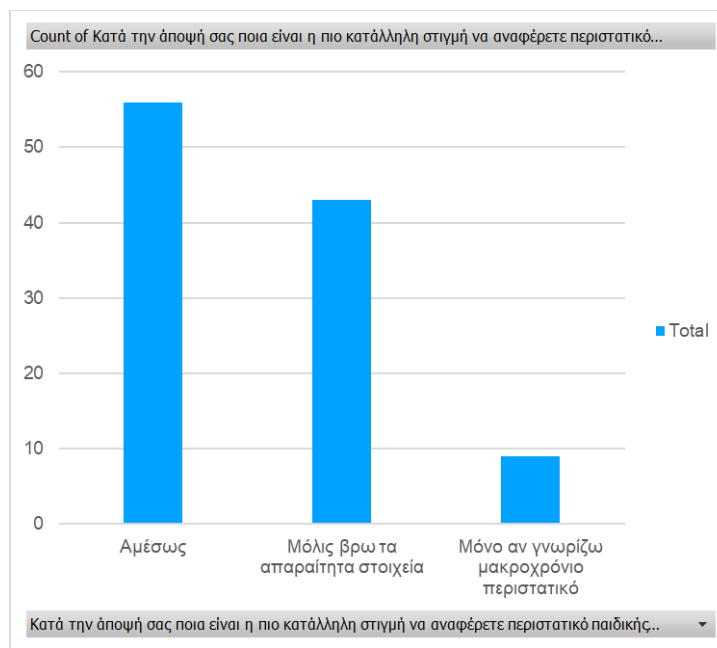
Σχήμα 12. Στα χρόνια που βρίσκεστε στο σχολείο, έχετε αναφέρει περιστατικό κακοποίησης;

Στο Σχήμα 12 γίνεται διαγραμματική απεικόνιση των περιστατικών κακοποίησης που έχουν αναφερθεί από τους εκπαιδευτικούς.

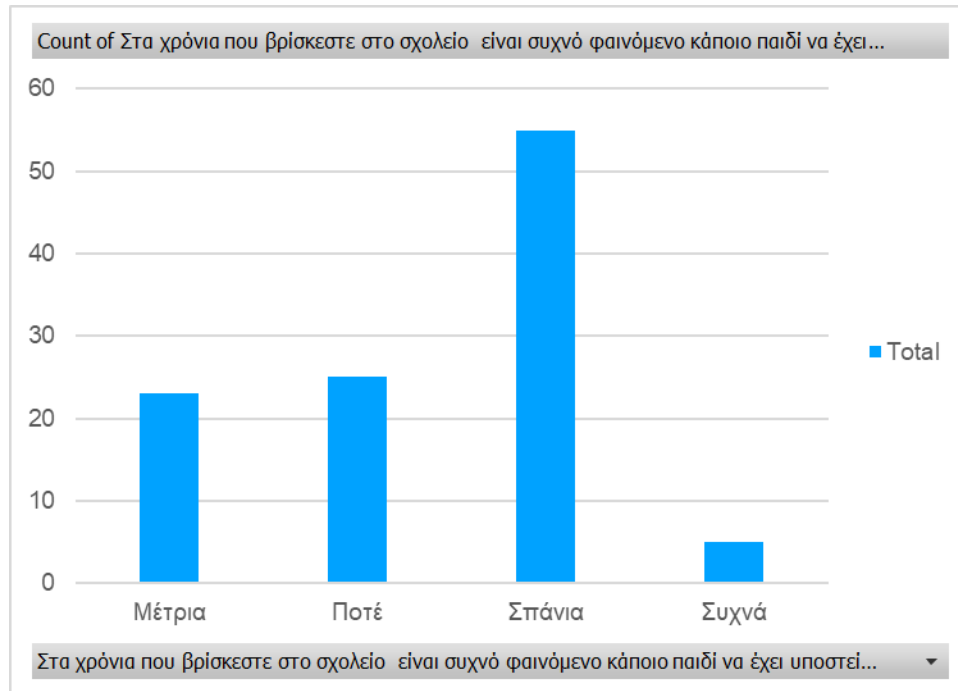
Σχήμα 13. Στα χρόνια που βρίσκεστε στο σχολείο, έχετε παρατηρήσει χωρίς να αναφέρετε περιστατικό κακοποίησης;

Στο Σχήμα 13 γίνεται διαγραμματική απεικόνιση του κατά πόσο οι εκπαιδευτικοί έχουν παρατηρήσει αλλά δεν έχουν αναφέρει περιστατικό κακοποίησης.

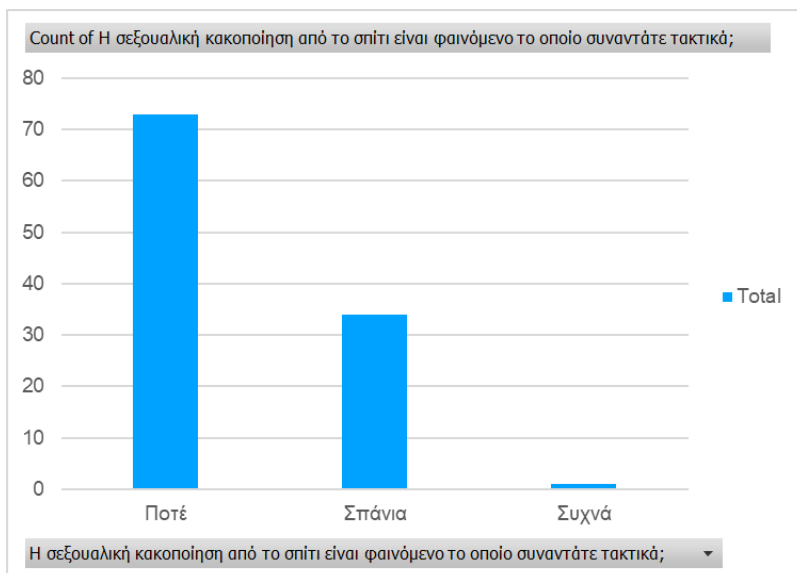
Σχήμα 14. Κατά την άποψή σας ποια είναι η πιο κατάλληλη στιγμή να αναφέρετε περιστατικό παιδικής κακοποίησης;

Στο Σχήμα 14 γίνεται διαγραμματική απεικόνιση της κατάλληλης στιγμής για να αναφερθεί από τον εκάστοτε εκπαιδευτικό περιστατικό παιδικής κακοποίησης.

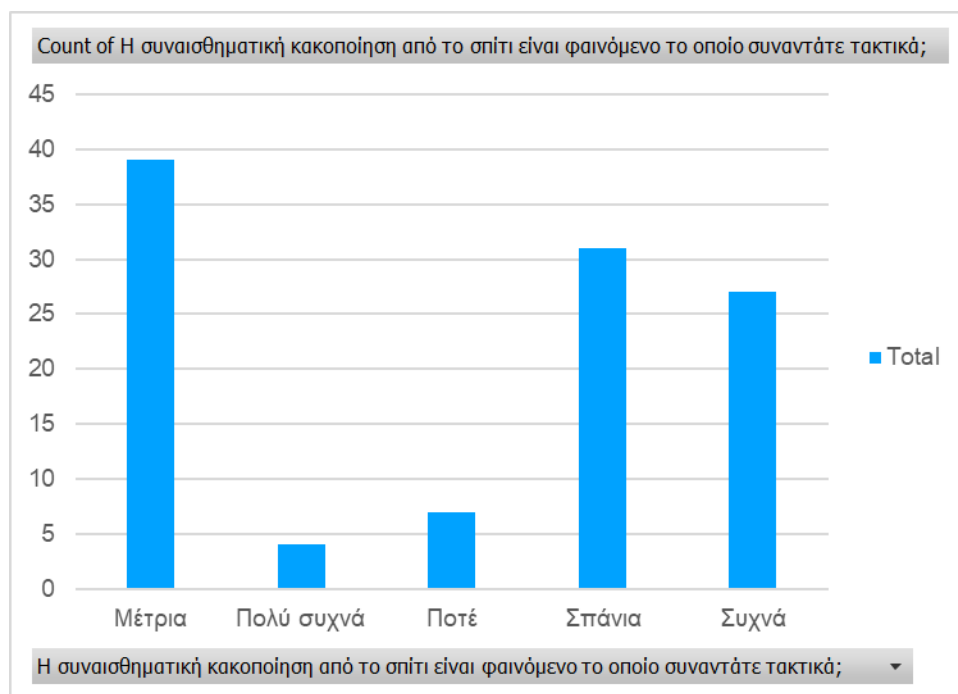
Σχήμα 15. Στα χρόνια που βρίσκεστε στο σχολείο είναι συχνό φαινόμενο κάποιο παιδί να έχει υποστεί σωματική κακοποίηση από το σπίτι;

Στο Σχήμα 15 γίνεται διαγραμματική της συχνότητας με την οποία παρατηρούνται φαινόμενα σωματικής κακοποίησης από το σπίτι.

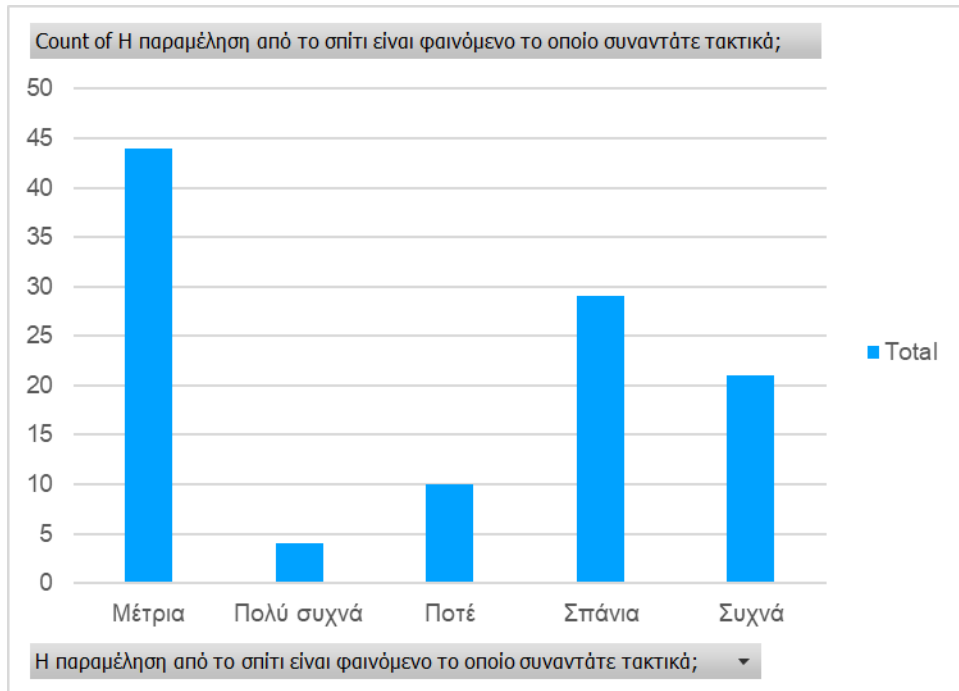
Σχήμα 16. Η σεξουαλική κακοποίηση από το σπίτι είναι φαινόμενο το οποίο συναντάτε τακτικά;

Στο Σχήμα 16 γίνεται διαγραμματική απεικόνιση της γενικότερης συχνότητας με την οποία παρατηρούνται φαινόμενα σωματικής κακοποίησης από το σπίτι.

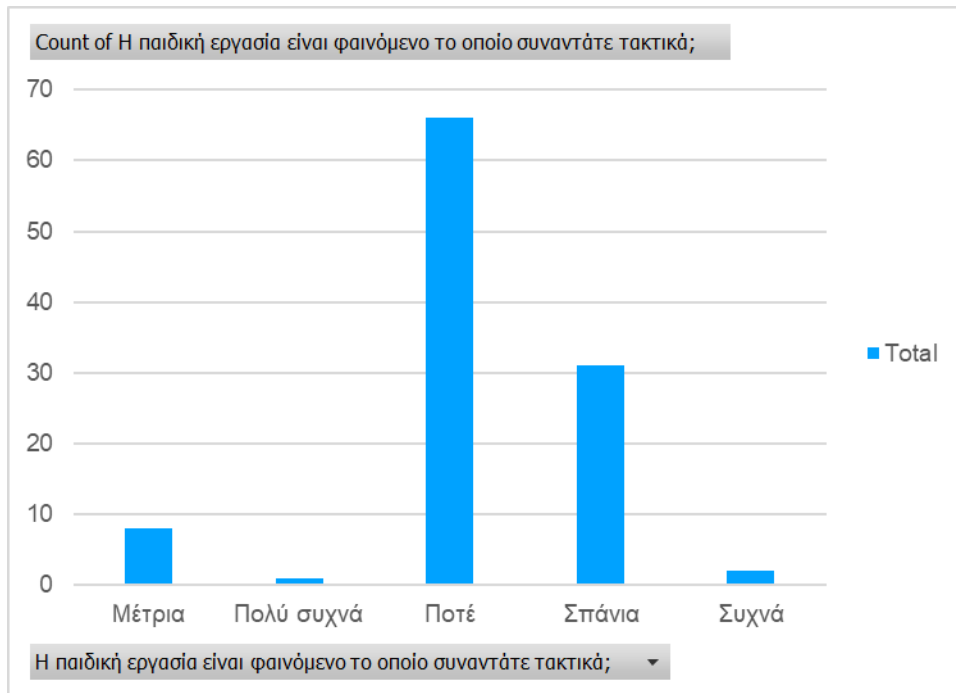
Σχήμα 17. Η συναισθηματική κακοποίηση από το σπίτι είναι φαινόμενο το οποίο συναντάτε τακτικά;

Στο Σχήμα 17 γίνεται διαγραμματική απεικόνιση των περιστατικών συναισθηματικής κακοποίησης τα οποία έχουν παρατηρηθεί στα σχολεία.

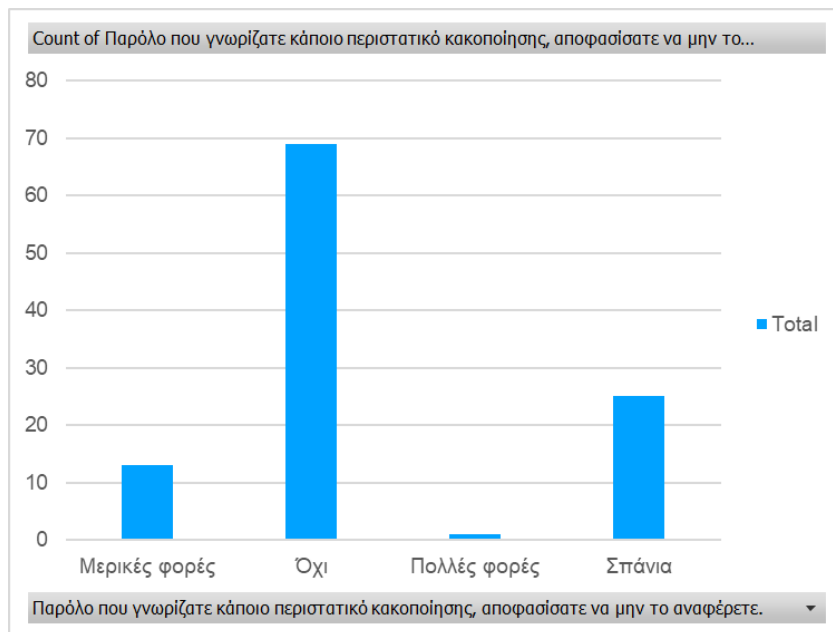
Σχήμα 18. Η παραμέληση από το σπίτι είναι φαινόμενο το οποίο συναντάτε τακτικά;

Στο Σχήμα 18 γίνεται διαγραμματική απεικόνιση του πόσο συχνά παρατηρούνται περιστατικά παραμέλησης.

Σχήμα 19. Η παιδική εργασία είναι φαινόμενο το οποίο συναντάτε τακτικά;

Στο Σχήμα 19 γίνεται διαγραμματική απεικόνιση του πόσο συχνά παρατηρούνται περιστατικά παιδικής εργασίας. Το μεγαλύτερο ποσοστό (61%) δεν συναντά ποτέ, ενώ το 29% συναντά σπάνια.

Σχήμα 20. Παρόλο που γνωρίζετε κάποιο περιστατικό κακοποίησης, αποφασίσατε να μην το αναφέρετε.

Στο Σχήμα 20 γίνεται διαγραμματική απεικόνιση των περιστατικών κακοποίησης τα οποία οι εκπαιδευτικοί δεν ανέφεραν.